

ΚΟΝΙΤΣΑ

133. Μάρτης - Απρίλης 2007

Κόνιτσα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 133 Μάρτης - Απρίλης 2007 • Euro 3

133 Μάρτης - Απρίλης 2007

(Φωτ. εξωφ. Ι.Σ.Τ.
(Πλατεία Κόνιτσας)

Εκδίδεται
από Συντακτική Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Υπεύθυνος
σύμφωνα με το νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464 - 22212
Fax: 26550 22464

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές -
Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού
Σ. Τουφίδη

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΣΕΛ.

81	Ο Πρόεδρος και ο Πρωθυπουργός στην Κόνιτσα
83	Το ξαναζωντάνεμα της Κόνιτσας, Ι. Λυμπερόπουλου
87	Πασχαλινά έθιμα, Νικ. Ρεμπέλη
91	Η γιορτή των τριών Ιεραρχών, Ι. Παπαϊωάννου
93	Η Κόνιτσα στην Τουρκοκρατία, Χ. Γκούτου
102	Νέοι που ξεχωρίζουν, Σ.Τ.
103	Στην Κόνιτσα, Στ. Παρασκευοπούλου
106	Για τον Ελληνισμό της Β. Ηπείρου, Ι. Δάφνη
107	Η ιστορική μάχη της Βίγλας, Νικ. Κολόμβα
112	Απόκριες στο Πικλάρι, Βαγγ. Βουρδούκα
113	Από το ημερολόγιο του DON BRUNO, Χ. Στρατηγόπουλο
117	Το γεφύρι στο Ντερβένι, Σπ. Μαντά
120	Γάμος στην Κέρκυρα, Ι.Τ.
121	Σεμινάριο στο Κ.Π.Ε. Κόνιτσας, Κ. Φασούλη
123	Μνήμες και Μνημεία (Βιλιοπαρουσίαση), Ι.Τ.
125	Διαβάζοντας τα βιβλία, Στ. Παρασκευοπούλου
127	Αυτόπτης μάρτυς, Ι.Τ.
128	Γενεαλόγηση οικογενειών Ελευθέρου, Ι.Τ.
129	Το ταξίδι συνεχίζεται, Γ. Βελλά
131	Σκέψεις και προβληματισμοί, Ν. Ρεμπέλη
134	Εκλογές στην Πανηπειρωτική
135	Από τις δραστηριότητες Αδ/των, Νικ. Φασούλη
137	Σύλλογος Οξυάς
139	Σύνδεσμος Βούρμπιανης
141	Αφιέρωμα στη Γυναίκα Κ.Κ. Α.Μ.
143	Τοξοβολία Σωμ. "Τύμφη"
145	Ειδήσεις-Κοινωνικά-Νεκρολογίες

Θ Ε Ο Δ Σ Ρ Ι Δ Η

Γαριβά
45221 Ιω
τηλ. 26510

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Πάσχα στην Ήπειρο έκαναν φέτος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Παπούλιας και ο Πρωθυπουργός κ. Κων. Καραμανλής.

Ο κ. Καραμανλής φιλοξενούμενος από ιδιώτη οικογενειακώς στο Δολό Πωγωνίου έκανε Ανάσταση εκεί, επισκέφτηκε το Κεφαλόβρυσο και τη Λαμπρή γιόρτασε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο στρατόπεδο "Αλ. Διάκου" στην Κόνιτσα.

Εκεί τους υποδέχτηκε ο δ/της της 8ης Μεραρχίας κ. Καναβάκης, αξιωματικός του στρατοπέδου, ο Μητροπολίτης, ο Δήμαρχος κ.α. Παραθέτουμε φωτογραφίες από την επίσκεψη.

Ο κ. Πρόεδρος με τον κ. Δήμαρχο

ΓΙΑ ΤΟ ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Του Γιάννη Λυμπερόπουλου

Όταν δεν είχαν γίνει ακόμα κυρίαρχα (κι ως ένα σημείο καταχρηστικά από κάποιους που τα εκμεταλλεύονται) τα οικολογικά συνθήματα και στη δική μας Επαρχία, γύρω στο 1960, και δουλεύονταν στην Κόνιτσα με ενθουσιασμό το Πρόγραμμα Ηπείρου (ως ζώνη Πειραματισμού του Ο-ΑΣΑ), ρωτήσαμε "αφελώς" τον αρμόδιο Ελβετό ειδικό στα χιονοδρομικά Κέντρα και τα τηλεφερίκ, που συμμετείχε στην κατάρτιση του σχετικού προγράμματος αναπτύξεως, (είχε προτείνει και μελετήσει τότε τηλεφερίκ που θα ανέβαινε από το Μοναστήρι του Στόμιου στις σάνες του Τσουμάνη), πώς και η πατρίδα του είχε τόσο πολύ απασχοληθεί με τα χιονοδρομικά Κέντρα και τον Τουρισμό απ' αυτά, μας απάντησε γελώντας. "Μα ήταν λογικό και φυσική συνέπεια του τόπου που είχαμε. Χιόνια και βουνά είχαμε στην Ελβετία, και έπρεπε μ' αυτά να ζήσουμε. Άν είχαμε πετρέλαιο θα γινόμαστε πετρελαιάδες"

Από τότε, η απλή αυτή απάντηση έρχεται διαρκώς σ' αυτιά μου, όταν σκέφτομαι τι αντικειμενικές δυνατότητες έχει η Κόνιτσα, που μπορεί να εκμεταλλευτεί και να αναπτύξει για να μπορέσει να επιβιώσει, σαν κοινωνία. Έτσι κατάληξα στο ότι εμείς κατά κύριο λόγο έναν κάμπο έχομε, (στον οποίο η Κόνιτσα οφείλει και την ύπαρξη της), για τον οποίο μάλιστα λένε οι αρμόδιοι ότι είναι ένας από τους καλύτερους στην Ελλάδα, (με σχετικά άρτιο ποιοτικό σύστημα; και αναδασμό) που θάπρεπε κυριολεκτικά να τον "ξεζουμίσουμε", εξαντλώντας τις δυνατότητες του, αλλά τον αφήνουμε σ' ένα πρωτόγονο τρόπο εκμετάλλευσης, και κοιτάζουμε από δω κι από κεί που θα κολλήσουμε για να επιβιώσουμε.

. Γιαυτό και προσπάθησα με ενδεικτικά άρθρα μου να δείξω κάποιους σε άμεση σχέση με τον κάμπο οικονομικούς δρόμους απ' τούς οποίους αν περνούσαμε θα επιλύαμε μεγάλο μέρος του σημερινού αλλά και μελλοντικού επιβιωτικού προβλήματος της κοινωνίας του τόπου μας.

Ξέρω ότι πολλοί θα πουν ότι "Δεν γίνονται αυτά τα πράγματα στην Κόνιτσα. Η Γεωργία δεν τραβάει πια τον κόσμο"

Σάμπως εγώ δεν το ξέρω. Ξέρω όμως ακόμα πως και εύκολα να γίνονταν αυτά τα πράγματα, πάλι οι Κονιτσιώτες "Δε γίνονται αυτά τα πράγματα" θα έλεγαν, γιατί καθώς ξέρουμε οι συμπατριώτες μας είναι απ' αυτούς που κόπονται και χτυπιούνται για τα κακώς κείμενα, αλλά αποφεύγουν να κουνήσουν το χέρι τους για να

τα αλλάξουν. Που σημαίνει ότι αρνούνται να πιστέψουν ότι **όλα γίνονται, αρκεί να τα πάρουμε στα σοβαρά και να δουλέψουμε, (τα ψάρια δεν πιάνονται αν δε βρέξεις τον πισινό σου).**

Εν πάση περιπτώσει Πρέπει να βάλουμε βαθιά μας στο μυαλό μας ότι από τη μια μεριά, οι πόρτες όλων των βιοποριστικών επαγγελμάτων σιγά-σιγά κλείνουν. Το δημοσιοϋπαλληλίκι κι αυτό βρίσκεται στον πλήρη κορεσμό του. **Με αποτέλεσμα.** Τα νέα παιδιά στην Κόνιτσα να βρίσκονται σ' αδιέξοδο.

Κι από την άλλη, η ΓΕΩΡΓΙΑ σαν επάγγελμα έχει αλλάξει. Έχει προοπτικές πολύ μεγάλες. Οι αποδόσεις των καλλιεργειών, όταν αυτές γίνονται με σωστούς σύγχρονους τρόπους είναι και σταθερές αλλά πρό παντός παραπάνω από ενδιαφέρουσες.

Εμείς στην Κόνιτσα έχουμε το Βασικό κεφάλαιο, (μιας τέτοιας οικονομικής εκμετάλλευσης) που είναι ο ΚΑΜΠΟΣ, άρα έχουμε τη απαραίτητη προϋπόθεση. Που σημαίνει ότι υπάρχει ΕΛΠΙΔΑ για τους Νέους. Κι αυτή η Ελπίδα βρίσκεται μπρος στα πόδια τους. Κι αυτή την ΕΛΠΙΔΑ προσπάθησα με τὰ άρθρα μου να ενισχύσω..

Εξ άλλου κι εγώ πιστεύω ότι με τη ΓΕΩΡΓΙΑ μόνο δε λύνεται το πρόβλημα στο σύνολο του. Όπως δε λύνεται ούτε με τον ΤΟΥΡΙΣΜΟ, ούτε με κανένα άλλο επιτευκτό στην περιοχή μας τρόπο. Συνδυασμοί αυτών των επαγγελμάτων και αλληλοσυμπληρώσεις βάζουν την υπόθεση στο σωστό δρόμο. Και γιαυτό γράφω και ξαναγράφω μια για τον Τουρισμό, τον Αγροτουρισμό, μια για τη Γεωργία και το Ξαναζωντάνεμα του Κάμπου. Κι ακόμα για Βιοτεχνική ζώνη, κλπ

Με την ευκαιρία αυτής της προσπάθειας για το ζωντάνεμα του κάμπου μας, θα ήθελα να παραπέμψω τους συμπατριώτες αναγνώστες του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ στο άρθρο του περιοδικού ΟΙΚΟ της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ (26/3/07) για την Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης, όπου δε γίνονται μόνο μαθήματα Γεωργίας, αλλά και έμπρακτη άσκηση σε καλλιέργειες.

Στο Σχολείο αυτό οι μαθητές- αγρότες δε μαθαίνουν μόνο ν' αγαπούν τη γη, και το περιβάλλον, αλλά και να παράγουν προϊόντα ποιότητας, και να εξασφαλίζουν το μέλλον τους με αξιοπρέπεια.. Οι Αγρότες που βγαίνουν από την Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης είναι επιστήμονες -αγρότες, που όπου κι αν στάθηκαν πρόκοψαν κι έζησαν ευτυχισμένοι. Λαχανόκηποι, θερμοκήπια, αμπελώνες, οινοπαραγωγή, ανθοκήπια, μελισσοκυψέλες, καινοτόμες καλλιέργειες, και-

λούριες μέθοδοι, βιοκαλλιέργειες, και σύγχρονη διαχείριση, τεχνολογίες αιχμής, πιπνοτροφία (γαλοπούλες, ορνιθοτροφία, αυγά, σύγχρονα συσκευαστήρια, μηχανήματα για την αποστείρωση κελύφους, κλπ) βουστάσια με αγελάδες Χολστάϊν, κλπ Δεντροκαλλιέργειες.

Με βάση αυτή τη Σχολή νομίζω ότι θάπρεπε η καινούρια Δημοτική Αρχή της Κόνιτσας να σκεφτεί και να τροchioδρομήσει με κάθε δυνατό τρόπο το ξαναζωντάνεμα της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής. Αφού είδαμε ότι Πανεπιστημιακή Σχολή δε γίνεται. Τα ΤΕΙ ένα-ένα κλείνουν και συνεπώς, ούτε και ΤΕΙ το Αναγνωστοπούλειο γίνεται. Το να ξαναγίνει Γεωργικό Σχολείο σαν την Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης, όπως ήταν πρώτα, με τα χίλια περίπου στρέμματα κάμπου, και ένα σωρό άλλες ειδικές εγκαταστάσεις που έχει, από προπολεμικά, να συγκεντρώσει 200-250 μαθητές, χώρια το άλλο προσωπικό, δίνοντας σοβαρές προοπτικές σε κάμποσους Κονιτσιώτες είναι για την Κόνιτσα, μια μεγάλη ελπίδα ζωής. Και μέλλοντος.

Θα πρότεινα μάλιστα εδώ να εισαχθεί και το μάθημα Αγροτουρισμού, σαν ένα σύγχρονο εφόδιο για τον Αγρότη.

Παραπάνω είπαμε ότι μοιραία ο Κονιτσιώτης για να ορθοποδήσει πρέπει να στηριχτεί σε δυο και σε τρεις δραστηριότητες. Αυτό απαιτούν οι νέοι καιροί.. Και όπως πολλές φορές επαναλάβαμε μία απ' αυτές τις δραστηριότητες είναι και ο Τουρισμός.

Η πόρτα του Κλασσικού Τουρισμού για την Κόνιτσα, δεν μπορούσε παρά κάποτε ν' ανοίξει. Και είδαμε αυτό το αισιόδοξο άνοιγμα στα φετινά Χριστούγεννα και τις Απόκριες. (Βλ. και το περιοδικό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ του Μάρτη- Απρίλη 2007)

Ωστόσο, χωρίς να θέλω να γίνω μάντης κακών, πρέπει να ειπώ ότι κάποιες εντυπώσεις που γράφτηκαν από κάποιους άλλους επισκέπτες της Κόνιτσας, αυτών των ημερών, ρίχνουν μικρές σκιές σ' αυτή την αισιοδοξία.

Τα αρνητικά στοιχεία αυτής της πρώτης καλής σοδειάς του Τουρισμού εξακολουθούν να είναι τα ίδια, τα παλιά. Ενδεικτικά καταχωρώ τα παρακάτω.

Παρότι οι μέρες ήταν καλές η διάρκεια παραμονής των Τουριστών στην Κόνιτσα ήταν πολύ μικρή. Ξενοδοχεία, και δωμάτια προς μίσθωση, από καλά μέχρι άριστα Το ίδιο και το φαγητό, για όσους φάγανε στην Κόνιτσα. Περιποίηση, ανεκτή μέχρι πολύ καλή.. Στο ερώτημα, "Αν θα ξαναρθούνε. Το 50% Ναι. Οι άλλοι, θα δουν, θα το σκεφτούν ίσως το Καλοκαίρι. Ενώ οι περισσότεροι κάνανε εκ-

δρομές προς το Ζαγόρι, ελάχιστοι κινήθηκαν προς τα χωριά μας (εκτός βέβαια από το Μπουραζάνι-Μολύβι-Μέρτζιανη). Κι αυτό είναι πάρα πολύ σοβαρό, γιατί τουρισμός που δεν εκτείνεται σε ευρύ κύκλωμα, δεν έχει αντοχές. Μέσα στην Κόνιτσα δεν είχαν τίποτα το ενδιαφέρον να ιδούν, (εκτός βέβαια από την ομορφιά της φύσης που τους γοήτευσε, ενώ ο οικισμός τους απογοήτευσε, (προπατός σπίτια, δρόμοι, καθαριότητα δημόσιων χώρων Έπαιξαν ρόλο βέβαια οι εντυπώσεις τους από το Ζαγόρι, και τα Γιάννενα), αλλά και το κυριότερο, δεν είχαν, πουθενά να καθίσουν (Μπαρ, καφετέρια, χορευτικό κέντρο νύχτας, Εμπορικό και Κοινωνικοπολιτιστικό Κέντρο του Οικισμού για συγκέντρωση ανθρώπων, επαφές, σεριάνι κλπ) Δεν θα επιμείνω περισσότερο. Το δείγμα ήταν μικρό. Αλλά κατά τη γνώμη μου πολύ κοντά στα πράγματα.

Εναπόκειται τώρα στους ίδιους τους Κονιτσιώτες, αλλά πρό παντός στους νέους Δημοτικούς άρχοντες ν'αντιμετωπίσουν μ ί α - μ ί α τις ελλείψεις της Κόνιτσας και ν'αρχίσουν "με το καλό" ένα ΘΕΤΙΚΟ και ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗΣ και ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ της Πόλης, αρχίζοντας από το ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ Κ ΕΝΤΡΟ της.

(Στο επόμενο τεύχος συμπληρώνοντας τα παραπάνω θα πούμε και μείς τις απόψεις μας).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για όσους γοητεύτηκαν από τη σκέψη καλλιέργειας ΤΡΟΥΦΑΣ, στο προηγούμενο τεύχος της ΚΟΝΙΤΣΑΣ, πριν από κάθε προσπάθεια καλό είναι να έρθουν σ' επαφή με τους ειδικούς επιστήμονες του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΕΘΙΑΓΕ).

Γεώργιος Ι. Ντάφλης
Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ησιέρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafilis

Τηλ.: 26550 24200
Κινητό: 697 2268128
e-mail: gntaf@tee.gr

@ccountant

Λάμπας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 24610 49955 - Fax: 24610 49966 • Κιν.: 6942 411090
e-mail: lappmez@otenet.gr

Πασχαλινά και άλλα έθιμα εορτών

Απο τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Φιλολόγο, πρώην Λυκειάρχη

Το όνομα του Απρίλη προέρχεται από το λατινικό ρήμα *aperire*, που σημαίνει ανοίγω, γιατί το μήνα αυτό ανοίγουν τα λουλούδια. Την πρώτη μέρα του μήνα επικρατεί σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης το έθιμο της Πρωταπριλιάς, με τα αθώα ψέματα, που λέει ο ένας στον άλλο.

Φαίνεται πως οι ρίζες του εθίμου είναι πολύ παλιές και ανάγονται στους αρχαίους Κέλτες, οι οποίοι συνήθιζαν την Πρωταπριλιά να πάνε για ψάρεμα και επειδή τις περισσότερες φορές δεν έπιαναν τίποτε, τα ψέματα έπαιρναν κι έδιναν. (Ψέματα λένε σήμερα και οι κυνηγοί).

Γι' αυτό οι Γάλλοι μέχρι σήμερα ονομάζουν το πρωταπριλιάτικο ψέμα: «*Poisson d' Avril*», δηλ. ψέμα τ' Απρίλη. Οι βροχές τ' Απρίλη θεωρούνται πολύ ευεργετικές από τους γεωργούς, που συνηθίζουν να λένε:

*Αν βρέξει ο Απρίλης δυό νερά
κι ο Μάης άλλο ένα
χαρά σ' εκείνον το ζευγά
πού'χει πολλά σπαρμένα*

Ο Λάζαρος, ως γνωστό, πέθανε, αλλά επανήλθε στη ζωή από το φίλο του Ιησού Χριστό. Στη δεύτερη ζωή του, επηρεασμένος απ' όσα είδε στον Άδη, ήταν πάντοτε μελαγχολικός κι αγέλα-

στος. Μόνο, λένε, μιά φορά γέλασε, όταν είδε κάποιον να κλέβει μια πύλινη στάμνα. «Βρε, τον ταλαίπωρο, είπε χαμογελώντας· το ένα χώμα κλέβει το άλλο».

Τα παιδιά τη μέρα του Σαββάτου του Λαζάρου γυρίζουν στα σπίτια του χωριού και τραγουδούν λαζαρικά τραγούδια, επαινετικά για κάθε μέλος της οικογένειας, και εισπράττουν χρήματα και αβγά. Στη Στερεά Ελλάδα, Μακεδονία, Θράκη γυρίζουν μόνο τα κορίτσια (Λαζαρίνες). Στην Ήπειρο γυρίζουν και αγόρια και κορίτσια.

Την Κυριακή των Βαΐων μοιράζονται στους πιστούς κλάδοι βαΐων (βάγια). Το έθιμο εισήχθη στην Ελλάδα τον 9ο αιώνα εις ανάμνηση της θριαμβευτικής εισόδου του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα, όπου τον υποδέχτηκαν με δάφνες και βάγια.

Σε πολλά μέρη τα βάγια θεωρούνται πως έχουν γονιμοποιό δύναμη και οι νύφες χτυπιούνται μεταξύ τους με βάγια για το καλό. Το βαγιοχτύπημα μιάς έγκυης γυναίκας πιστεύεται ότι θα της φέρει εύκολο τοκετό. Σε πολλά χωριά της Ηπείρου τοποθετούν τα βάγια στο εικόνισμα ή τα κρεμούν σε δέντρα για καλή καρποφορία ή τα ρίχνουν στον κήπο, για να εξαφανιστούν τα σκουλήκια, που κόβουν τα σπαρτά.

* * *

Η μεγάλη εβδομάδα είναι εβδομάδα γενικού πένθους. Τραγούδια, εύθυμες μουσικές, διασκεδάσεις κ.λ. δεν έχουν θέση τις μέρες αυτές.

Το πρωί της Μ. Πέμπτης οι γυναίκες ζυμώνουν τις κουλλούρες της Λαμπρής και βάζουν τα κόκκινα αβγά.

Τα κορίτσια ζωγραφίζουν με καλέμι αιχμηρό, βουτηγμένο σε λειωμένο κερί, διάφορα σχήματα στα αβγά. Είναι οι λεγόμενες «πέρδικες».

Γιατί, όμως, τα αβγά βάζονται κόκκινα; Μερικοί το δικαιολογούν για την ανάμνηση του χυθέντος κόκκινου αίματος του Χριστού στο Σταυρό. Κατ' άλλους το κόκκινο χρώμα είναι έκφραση χαράς για το ευτυχές γεγονός της ανάστασης του Κυρίου.

Η Μ. Παρασκευή είναι μέρα απόλυτης αργίας. Το σπίτι δεν σκουπίζεται, ούτε στρώνεται τραπέζι. Όλοι τρώνε κάτι πρόχειρο στο πόδι. Σε πολλά μέρη βουτούν το ψωμί στο ξίδι, σε ανάμνηση του όξους, με το οποίο επότισαν τον Ιησού πάνω στο Σταυρό.

Ο επιτάφιος στολίζεται με ποικιλία λουλουδιών και μετά την Ακολουθία πολλά παιδιά περνούν σταυρωτά κάτω από το τραπέζι του επιταφίου «για να τα πιάσει η χάρη» και για μια ειλικρινή μεταξύ τους αγάπη και φιλία.

Στα λουλούδια του επιταφίου αποδίδεται θαυματουργός δύναμη. Αποτρέπουν διάφορα κακά και αρρώστιες.

Με κάρβουνα αναμμένα και λίγα λουλούδια του επιταφίου λιβανίζουν το σπίτι και τυχόν αρρώστους.

Χαρακτηριστικό έθιμο της Μ. Παρασκευής είναι η συνήθεια των Σερραίων γυναικών να τοποθετούν σε τραπέζι στην εξώθυρα σπόρους κριθής, που την είχαν ποτίσει τις προηγούμενες μέρες για να βλαστήσει. Στην περιφορά του επιταφίου τοποθετούν τα πινάκια με λουλούδια και την εικόνα του Εσταυρωμένου, στο κατώφλι της εξώθυρας. Το έθιμο θυμίζει τους «κήπους του Αδώνιδος», όταν πενθηφορούσες γυναίκες έθεται στη νεκρική κλίνη του πρόωρα αποθανόντος Άδωνη, ωραίου εφήβου, που είχε αγαπήσει η θεά Αφροδίτη, κήρινα ομοιώματα του Άδωνη με λουλούδια, που συμβόλιζαν τους «κήπους» για το θάνατο του νέου και την ανάστασή του εκ νεκρών.

Το Μ. Σάββατο το πρωί στην εκκλησία, γίνεται η πρώτη ανάσταση. Με τη φράση του παπά «ανάστα ο Θεός» οι πιστοί θορυβούν, χτυπούν τα στασίδια και τα πόδια τους στο δάπεδο. Είναι η πρώτη χαρά για την επικείμενη ανάσταση της νύχτας του Σαββάτου.

Κατ' άλλους οι θόρυβοι αποσκοπούν στον εκφοβισμό του κακού δαίμονος, που καροδοκεί για ν' αντιδράσει στην ανάσταση του Κυρίου.

Η τελετή της Ανάστασης γίνεται τα μεσάνυχτα του Σαββάτου στο προαύλιο της εκκλησίας. Σε πολλά μέρη η

είσοδος της πομπής στο ναό εμποδίζεται από το νεωκόρο, που κλείνει τη θύρα και τότε ακούεται απ' έξω η γνωστή φράση του ιερέα: «Άρατε πύλας» κ.λ. κ.λ. Στην Κέρκυρα, μετά την ανάσταση, ρίχνουν από τα παράθυρα στο δρόμο πήλινα αγγεία και γλάστρες, κατ' άλλους από χαρά, κατ' άλλους για να φοβίσουν τους δαίμονες, που αντιμάχονται την ανάσταση.

Με την αναμμένη λαμπάδα, που φέρνουν στο σπίτι, σταυρώνουν το ανώφλι της θύρας του σπιτιού, σβήνουν και ανάβουν ξανά με το νέο φως το καντήλι, που καίει στο εικονοστάσι και ύστερα περιφέρουν την αναμμένη λαμπάδα στο σάβλο, μεταδίδοντας έτσι συμβολικά το φως και στα οικόσιτα ζώα.

Ο Απρίλης με το Πάσχα όλο και στρώνει και φθάνουμε αισίως στην εορτή του Αγ. Γεωργίου (23 Απρ.), ο οποίος, ως άγιος ιππότης εορτάζεται πανηγυρικά σε όλη την Ελλάδα. Τον άγιο Γεώργιο τιμούν ιδιαίτερα οι ποιμένες, γιατί τότε αφήνουν τα χειμαδιά και ανεβαίνουν στα βουνά να βοσκήσουν τα κοπάδια τους. Του Αϊ Γιωργιού γίνονται οι συμφωνίες των ποιμένων για τα βοσκοτόπια, το μίσθωμα, που θα πληρώσουν κ.λ. Σε πολλά μέρη τη μέρα αυτή (23 Απρ.) γίνονται ιπποδρομίες, αγώνες δρόμου και πάλης.

* * *

Η ονομασία του Μαΐου προήλθε από την αρχαία ρωμαϊκή θεότητα Maja (Μάγια), που τη τιμούσαν οι Ρωμαίοι την Πρωτομαγιά με γιορτές και θυσίες χοίρων. Αργότερα ταυτίστηκε με τη νύμφη Μαία, μητέρα του Ερμή.

Άλλοι δέχονται ότι η ονομασία του Μάη προέρχεται από το συγκριτικό βαθμό «major» του επιθέτου «magnus» (= μέγας).

Ο Μάιος είναι μήνας των λουλουδιών και της βλάστησης. Την πρωτομαγιά ο κόσμος ξεχύνεται στην ύπαιθρο, στην εξοχή «να πιάσει το Μάη». Κόβει ανθισμένο κλαδί, λουλούδια και διασκεδάει. Φτειάχνει στεφάνι και το κρεμάει στην πόρτα του σπιτιού.

Ας θυμηθούμε μια στροφή από την τελευταία ωδή προς το Μάιο του τυφλού ποιητή Τανταλίδη:

*Πρώτος ώρθριζον, πάντοτε πρώτος
των απείρων σου, Μάϊε, φίλων,
ν' απομάξω αγνάς, έτι σκότος,
τας μαιιάτιδας δρόσους των φύλλων*

Η συνήχηση του ονόματος «Μάης, Μαγιού» έγινε αφορμή να δημιουργηθεί στο λαό η αντίληψη και η πεποίθηση ότι το μήνα αυτό «πιάνουν τα μάγια». Οι γάμοι, ως επί το πλείστον, αποφεύγονται και οι χωρικοί, φοβούμενοι τα μάγια, παίρνουν πολλές προφυλάξεις.

Λένε πως αυτός ο μήνας έχει πολλές κακές ώρες και για τους κατοίκους του Καστελλόριζου θεωρείται βαριά κατά-

ρα η φράση: «η ώρα του Μάν να σ' εύρει». Κρητική παροιμία λέει: «ο γάμος ο μαγιάτικος πολλά κακαποδίδει». Αν μπει, μάλιστα ο Μάνς το Σάββατο, λένε: «Σάββατο μπαίν' ο Μάνς; Πολλά σάβανα στον Άδη». Όλες, βέβαια, αυτές οι προλήψεις κι οι δεισιδαιμονίες εξηγούνται από το γεγονός ότι οι αρχαίοι Ρωμαίοι το μήνα αυτό τελούσαν τα «Λεμούρια», εορτή προς τιμή των καταχθονίων δαιμόνων και των πνευμάτων των νεκρών, που εμφανίζονταν και τρομοκρατούσαν τους ζώντες.

Ανεξάρτητα, όμως, από αυτά, ο Μάνς είναι ο μήνας της χαράς και η Πρωτομαγιά είναι συνδεδεμένη με εκδρομές στην ύπαιθρο.

*Ο Μάϊος μας έφθασε
εμπρός βήμα ταχύ
να τον προϋπαντήσουμε
παιδιά στην εξοχή....*

Παιδικές σχολικές αναμνήσεις από τις εκδρομές εκείνες, όταν, βέβαια, ο καιρός το επέτρεπε.

«Τώρα Μαγιά, τώρα δροσιά, τώρα το καλοκαίρι» έλεγε παλιό τραγούδι, που εννοούσε να φέρει στο σπίτι τη δροσιά και τη γονιμότητα της γης.

Με την εορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου) είναι συνδεδεμένα και τα «Αναστενάρια», που τελούνται στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη. Είναι κατάλοιπο παλιάς οργιαστικής λατρείας του θεού Διονύ-

σου. Οι πυροβάτες, κρατώντας στα χέρια εικόνα των ως άνω Αγίων, (επένδυση του εθίμου με χριστιανικά σύμβολα) χοροπηδούν πάνω σε αναμμένα κάρβουνα χωρίς να καίονται, γιατί βρίσκονται, ως άλλες «μαινάδες», (οπαδοί του Διονύσου), σε κατάσταση ενθουσιασμού και έκστασης, αφού επιδιώκουν την ένωσή τους με το θεό.

Η ημέρα της Αναλήψεως γιορτάζεται ιδιαίτερα από τους κτηνοτρόφους και τους ποιμένες. Στη σπάνη γίνεται αγιασμός και παρατίθεται τραπέζι με απαραίτητη τη γαλατόπιτα. Να σημειωθεί ότι γαλατόπιτες φτειάνουν τη μέρα της Αναλήψεως (Πέμπτη) σε όλα τα χωριά.

Τέλος, το ψυχοσάββατο της Πεντηκοστής, που λέγεται και Ρουσάλια (από το λατιν. Rosaria, για τη χρήση ρόδων) πιστεύεται ότι οι ψυχές είναι ακόμη στον Άπάνω κόσμο. Τα κόλλυβα προορίζονται για να δροσιστούν οι ψυχές, γιατί την άλλη μέρα, κατ' αρχαία αντίληψη, θα επιστρέψουν πάλι στον Άδη.

Το έθιμο αυτό ανάγεται στη τρίτη μέρα των αρχαίων Ανθεστηρίων, που λεγόταν "Χύτροι" και ήταν αφιερωμένη στις ψυχές των νεκρών, στους οποίους πρόσφερναν πολυσπόρια, βρασμένα σε χύτρες.

(Συνεχίζεται προσεχώς)

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Μια θαυμάσια εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα, στις 30/1/07.

Η εκδήλωση περιλάμβανε δυο μέρη: Λειτουργία στον ναό του Αγ. Κοσμά και ομιλίες στην αίθουσα του Δημαρχείου για τους ευεργέτες της Κόνιτσας

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Η λειτουργία έγινε στον ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού “εν μονοεκκλησία”, χοροστατούντος του Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέου, διατηρουμένου αυστηρά του βυζαντινού τυπικού.

Η εκκλησία ήταν κατάμεστη, λιγότεροι οι μεγάλοι και οι μαθητές και μαθήτριες όλων των Σχολών της Κόνιτσας. Μου έκανε εντύπωση, ότι τούτη τη φορά τα παιδιά ήσαν πιο ήσυχα από κάθε άλλη. Καλά, σαν παιδιά κάπου-κάπου ξεχνιούνταν και σιγανά συνομιλούσαν, έ, αυτό κι εμείς οι μεγάλοι το παθαίνουμε.

Πάντως εγώ τους βάζω άριστα. Όλα στην εκκλησία και κατά τη λειτουργία, ήσαν απλά και τέλεια.

Μετά το πέρας της λειτουργίας πήγαμε στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημαρχείου και μπαίνοντας μας έδωσαν το παρακάτω πρόγραμμα, που όπως το βλέπετε, είναι κι αυτό ανώνυμο.

Και αρχίζοντας η εκδήλωση, το ανώνυμο, επί τέλους, έγινε επώνυμο.

1. Με το “άνοιγμα της αυλαίας”, η Βυζαντινή χορωδία της Μητροπόλεως, από αγόρια του Δημοτικού Σχολείου, ίσως και των πρώτων τάξεων του Γυμνασίου με τον δάσκαλό τους - θα μας συγκωρέσει που τον αναφέρουμε-, π. Χερουβείμ Σουτόπουλο, έψαλαν τέλεια συντονισμένα και χωρίς καμμία παραφωνία, το απολυτίκιον των Τριών Ιεραρχών.

2. Ο εισηγητής κ. Γεώργιος Καλλιντέρης Λυκειάρχης του Λυκείου Κονίτσης, άνετος και άφογος στην παρουσίαση.

3. Η παρουσίαση συντόμων βιογραφικών στοιχείων των αιμνήστων ευεργετών, κατά πρωτότυπο τρόπο, έγινε από τους ίδιους, τους αριστούχους μαθητές και μαθήτριες:

Για τον Κωνσταντίνο Ρούση, μίλησε ο μαθητής Γ΄ Γυμνασίου Νικόδημος Γ. Καλλιντέρης.

Για τον Μιχαήλ Αναγνωσιόπουλο, μίλησε η μαθήτρια Γ΄ Λυκείου Ειρήνη Β. Γρατσούνα.

Για τον Ηρακλή Παπαχρησιδίδη, μίλησε ο μαθητής Γ΄, Γυμνασίου Νικόλαος Β. Ντίνης.

Για τον στρατηγό Κωνσταντίνο Δόβα, μίλησε ο μαθητής Γ΄ Λυκείου Άγγελος Θ. Μήτσιος.

Για την Εριφίλη Οικονομίδου-Κούσιου, μίλησε η μαθήτρια Γ΄ Λυκείου Μυρτώ Π. Χατζνεφραιμίδου.

Για τον Κλέαρχο Παπαδιαμάντη μίλησε η μαθήτριά Αλεξάνδρα Θ. Φώτου.

4. Η παιδική χορωδία του Δήμου, από αγόρια και κορίτσια του Δημοτικού, τέλεια κι αυτά συντονισμένα και χωρίς κανένα κενό, με την δασκάλα τους κ. Κωνσταντίνα Μήλια, η οποία συγχρόνως διηύθυνε, έπαιζε πιάνο και τραγουδούσε, τραγούδησαν υπέροχα και μάλλον έκλεψαν την παράσταση.

5. Αμ, και η πλέον των μαθημάτων ευγενής απασχόληση των μαθητών και μαθητριών, που σε διαγωνισμούς πήρανε τις πρώτες θέσεις, όπως το D.V.D. για τον Απόστολο Παύλο που από τα 45 λεπτά μας έδειξαν μόνο τα 10 λεπτά, τι υπέροχο θέαμα ήταν αυτό.

6. Η απονομή των οικονομικών βραβείων έγινε από:

- i) Τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ.κ. Ανδρέα.
- ii) Τον Δήμαρχο Κονίτσης.
- iii) Την κ. Φανή Ρούση, θυγατέρα του ευεργέτου Κων. Ρούση
- iv) Τον προϊστάμενο 1ου Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης κ. Μπέλλο.
- v) Τον κ. Δημήτριο Κούσιο, υιό της ευεργέτιδος Εριφίλης Οικονομίδου Κούσιου.
- vi) Την κ. Άννα Θεοδώρου, οδοντίατρο, Γραμματέα του Κληροδοτήματος Παπαρησιδίου
- vii) Τον κ. Ιωάννη Παπαϊωάννου Συμβολαιογράφο
- viii) Τον κ. Ανδρέα Αποστόλου, εκπαιδευτικό

7. Οι μαθητές ευχαριστούν δια την λήψη των οικονομικών βραβείων και όπως είπε κάποιος από τους ομιλητές, όταν οι ευεργετούμενοι αναγνωρίζουν την ευεργεσία, προκαλούν “τους ευεργέτες να συνεχίζουν να δίνουν”.

Ως εκπρόσωπος των βραβευθέντων μαθητών μίλησε η μαθήτριά Πανωραία Φ. Ζαχαροπούλου.

8. Το κλείσιμο της καθ’ όλα ωραίας αυτής εκδηλώσεως έγινε από τον Δήμαρχο Κονίτσης κ. Χαράλαμπον Εξάρχου και τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ.κ. Ανδρέα.

9. Και η αυλαία έπεσε, αφού πάλι η Βυζαντινή χορωδία της Μητροπόλεως έψαλλε το “Χαίρεις Ιεραρχών...” Αποστ. Εσπερινού.

Εύγε σε όλους. Πρώτα στους οργανωτές, στους καθηγητές, τους δασκάλους της μουσικής και έπειτα στους μαθητές και μαθήτριες από το μικρότερο ως τον μεγαλύτερο, οποιονδήποτε ρόλο και αν είχε ο καθένας.

Εμείς οι θεατές - ακροατές παρακολουθώντας αυτή την “εκδήλωση των Γραμμάτων και της ευγνωμοσύνης, πήραμε θάρρος και δοξάζουμε το Θεό που υπάρχουν ακόμη άνθρωποι οι οποίοι πορεύονται σωστά και ας μη φαίνονται, γιατί όπως το έχει πει και ο Σεφέρης “οι ήρωες προχωρούν στα σκοτεινά”!

Και πάλι εύγε σας

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου
Κόνιτσα, 1 Φεβρουαρίου

Ἡ Κόνιτσα στην ὕστερη Τουρκοκρατία*

Χαρίλαος Σ. Γκκούρας

Ε. Κτήρια, δρόμοι

1. Στις αρχές του 19ου αιώνα, έγιναν οι ακόλουθες παρατηρήσεις για την πολεοδομική συγκρότηση της Κόνιτσας: Η Κόνιτσα είναι μια από τις ομορφότερες πόλεις της Αλβανίας· τα λίθινα σπίτια της είναι κτισμένα με επιμέλεια και η αγορά της είναι ωραιότατη (Hughes). Κτισμένη κλιμακωτά στην δυτική πλευρά των βουνών, έχει εξακόσια σπίτια, “δύο εκκλησίες, άλλα τόσα τζαμιά, την επισκοπή (κατοικία) και ένα σεράϊ, στο οποίο ο Αλή πασάς περιορίζει τις γυναίκες που συνταξιοδοτεί. Αυτά είναι τα πιο αξιόλογα στην πόλη, που κατά τα άλλα μοιάζει με όλες τις άλλες τουρκικές πόλεις όσον αφορά στην ασυμμετρία των σπιτιών και την ακαθαρσία των στενών και χωρίς ευθυγράμμιση δρόμων της” (Πουκεβίλ). Το πιο ξεχωριστό κτήριο είναι η κατοικία του επισκόπου (Λήκ). “Έχει και ένα παλάτιον του ηγεμόνος Αλήπασα Τεπελενλή αξιόλογον και άλλα των ενοίκων μπέγηδων” (Κοσμάς Θεσπρωτός).

Το σεράϊ του Αλή πασά βρίσκεται στο βορειότερο μέρος της πόλης, έχει χαρέμι και κήπο, κτίστηκε δε προ 20 ετών (δηλαδή το 1789), αλλά έχει ερειπωθεί, εκτός από ένα τμήμα του, και κατέχεται από μία χήρα που είναι κόρη της Χαϊνίτσας, αδελφής του Αλή πασά (Λήκ). Ο Τζαλόπουλος έγραψε το 1912 ότι, όταν ο Αλής διέταξε να σφαγούν οι γυναίκες του Γαρδικιού (1812), η Χαϊνίτσα και η μάνα τους Χάμκω (έκοψαν τας πλεξίδας εκ των κεφαλών των γυναικών και εγέμισαν τα προσκεφάλια των, τα οποία σώζονται και μέχρι σήμερον εις Κόνιτσα, εις τον οίκον του συγγενούς αυτών Σεϊμβεν”.

2. Μετά το 1870 γράφτηκαν σχετικώς τα ακόλουθα: Στον χείμαρρο που διασχίζει την πόλη, η γέφυρα κατασκευάσθηκε το 1870 εκ νέου, αλλά πλατύτερη (Κόνιτσα, τχ 102/1970). Η πόλη έχει αγορά 200 εργαστηρίων, αλλά “οδούς στρεβλές και ρυπαρές” (Μολοσσός). “Αι οδοί είναι ακανόνιστοι ως εκ της τοποθεσίας της πόλεως, αλλ’ αι οικίαι, ναοί και διάφορα καταστήματα λαμπρά” (Ευαγγελίδης). “Οι δρόμοι της Κονίτσης ένεκα της φύσεως του εδάφους και της επικρατούσης εν γένει εις όλης τας Τουρκικάς πόλεις καταστάσεως αυτών, είναι καλύτεριμόσπρωτοι και στενοί, σχεδόν ατραποί κατωφερείς. Αι οικίαι της είναι μικραί και εστεγασμένοι υπό κερα-

* Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος 132.

μιδίων. Εις την μεγάλην οδόν του Παζαριού υπάρχουσι περί τα 200 σχεδόν καταστήματα, πάντα εις χείρας των Ελλήνων (...). Σώζονται ακόμη μέγαρα πανύψηλα, περικλειόμενα με τοίχους υψηλούς εν τω μέσω πυκνοφύτων μπαχτιζέδων, τα οποία τώρα, άφωνοι μάρτυρες περασμένων μεγαλείων, μετεβλήθησαν εις ερείπια, ως πολλαί απέραντοι εκτάσεις έχουσι αγορασθή υπό χριστιανών” (Τζαλόπουλος). “Αξιοθέατα κτίρια είναι η Μητρόπολις, η ελληνική σχολή, η οικία Φλώρου, Πατέρα και πλείστα άλλα” (Φωνή της Ηπείρου 11.2.1894). Ο επισκέπτης “καταλαμβάνεται υπό θαυμασμού επί τη θέα τινών ποικιλοχρώμων οικιών σποραδικώς κειμένων και τινων παμμεγίστων κτιρίων, οθωμανικών οικιών, ως διακρίνεται η οικία του Γιαγιά-βέη και η ιδιόρρυθμος μεγαλοπρεπής οικία του Σιαήμ-βέη· ωσαύτως διακρίνεται ο στρατών και η εκκλησία του αγίου Νικολάου” (Πατέρας).

Το κτίριο του επισκοπείου θεμελιώθηκε το 1681 και αποπερατώθηκε το 1791 (κάτω υπό ΣΤ 2). Η εκκλησία του αγίου Νικολάου ανακαινίσθηκε το 1684, κάηκε το 1829 και επανακατασκευάσθηκε κατά τα έτη 1832-1843. Η εκκλησία των αγίων Αποστόλων κτίσθηκε το 1791, η δε οικία Σιαήμ βέη ή Σίσκο κατασκευάσθηκε το 1845 και ο στρατώνας περί το 1880¹.

ΣΤ. Δημόσιες αρχές, επισκοπή, σχολεία

1. Στην Κόνιτσα έδρευε ο διοικητής του καζά της και κατής (ιεροδίκης) μετά την κατάκτησή της από τους Τούρκους, καθώς και ο επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης ύστερα από την καταστροφή της Βελλάς (Π. Αραβαντινός). Στην ύστερη τουρκοκρατία, η Κόνιτσα ήταν έδρα καϊμακάμη (διοικητή του καζά), κατή, μουφτή, μετζιλιζίου, ταγματάρχη φρούραρχου-δερβέναγα και επισκόπου (Μολοσσός), υπήρχαν δε σε αυτήν στρατώνας, ταχυδρομείο και τηλεγραφείο².

2. Ο επίσκοπος, ύστερα από την καταστροφή της Βελλάς το 1458, κατοικούσε άλλοτε στην Πογδόριανη, άλλοτε στην Κόνιτσα και άλλοτε στα Γιάννενα· μονίμως εγκαταστάθηκε στην Κόνιτσα μετά το 1791 κυρίως, οπότε ολοκληρώθηκε η ανέγερση

1. Βλ. Λυμπερόπουλος, Κόνιτσα, 2004 32 (εκκλησίες), 168 (στρατώνας), Ευθυμίου, ό.π., 112. Για την εκκλησία αγίου Νικολάου, βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1929 13, Ηπ. Εστία, τ. 1957 628. Για το σεράϊ του Αλή Πασά (που εσφαλμένα θεωρείται ως οικία της Χάμκως), βλ. Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο, τ. 2006.

2. Εφημ. “Ο Πύρρος” 28.6.1907. Για το ταχυδρομείο και το τηλεγραφείο, βλ. Ευθυμίου, ό.π., 39.

του επισκοπείου, η οποία είχε αρχίσει το 1681³. Η Κόνιτσα και η επαρχία της της υπάγονταν: από το 1319 στην συσταθείσα τότε μητρόπολη Ιωαννίνων, από το 1834 στην συσταθείσα τότε μητρόπολη Βελλάς και Πωγωνιανής (που έπρεπε να εδρεύει στην Μολυβδοσκεπάστη μονή), από το 1842 στην συσταθείσα τότε μητρόπολη Ιωαννίνων και Βελλάς, από το 1863 στην επισκοπή Βελλάς και Κονίτσας, η οποία επανασυστήθηκε τότε ως τμήμα της μητρόπολης Ιωαννίνων, κατά δε τα έτη 1895-1936 στην μητρόπολη Βελλάς και Κονίτσας που τελούσε σε άμεση εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο⁴.

3. “Αι πρώται περί των σχολείων της Κονίτσας ειδήσεις συμπίτουν με την δράσιν του Κοσμά του Αιωλού” (Α. Παπακώστας). Το 1784, με δαπάνες του Ζαΐρα και του Τατζέτζου, ιδρύθηκε στην Κάτω Κόνιτσα σχολή, η οποία κατά τον Ανθ. Γαζή ήταν “Ελληνικόν” σχολείο⁵. Για την λειτουργία της συνεισέφεραν και άλλοι, όπως ο Ιωάννης Μάνθου το 1807 και ο Μιχαήλ Δ. Κονιτσιώτης το 1813. Από το 1821 η σχολή χρηματοδοτείτο από την μονή Στομίου και από την εκκλησία των αγίων Αποστόλων, διότι τα εισοδήματά της διατέθηκαν έκτοτε στην κεντρική ελληνική σχολή της Άνω Κόνιτσας⁶. Αυτήν μάλλον την δεύτερη σχολή εννοούσαν ο Κοσμάς Θεσπρωτός και ο Π. Αραβαντινός γράφοντας το 1832 και το 1856 αντιστοίχως ότι η Κόνιτσα “έχει εν Ελληνομουσειόν, πλην ημελημένον” και ότι οι Κονιτσιώτες “προικανών ετών διατηρούσι σχολήν Ελληνικήν”. Η ίδια σχολή το 1880 έγινε σχολαρχείο, ενώ το 1907 ονομάσθηκε Αστική Σχολή.

Άλλες σχετικές πληροφορίες είναι οι ακόλουθες: Στην Άνω Κόνιτσα λειτούργησε και παρθεναγωγείο κατά τα έτη 1874-1876 και μετά το 1902, υπήρχε δε και νηπιαγωγείο μετά το 1882. Το σχολείο της Κάτω Κόνιτσας από το 1902 έγινε νηπιοτρο-

3. Βλ. Αλ. Κορακίδης, Η Βελλά της Ηπείρου, 1998 89,39,91,96-100, Λυμπερόπουλος, ό.π. 74-80, καθώς και 208 επ. όπου κατάλογος των επισκόπων. Οι ασχοληθέντες με το θέμα παρέβλεψαν ότι ο Μελέτιος έγραψε στα Γεωγραφικά του το 1692 (έκδ. 1738) μόνον ότι η Βελλά και η Κόνιτσα είναι “κώμαι υπό την διοίκησιν του Βελλάς Επισκόπου”, όχι και την υποσημείωση, η οποία λέγει ότι στην Κόνιτσα “διατρίβει και ο επίσκοπος της Βελλάς” και προστέθηκε στην β' έκδοση το 1807 από τον Ανθ. Γαζή.

4. Βλ. Κορακίδης, ό.π. 115-153, Λυμπερόπουλος, ό.π., 209.

5. Μελετίου, Γεωγραφία, έκδ. β' 1807 σελ. 283-4.

6. Κατά τον Μ. Παρανίκα (Σχεδιάσμα περί της εν τω ελληνικώ έθνει καταστάσεως των γραμμάτων... Κων/πόλις 1867 72): “μετά την πολιορκίαν των Ιωαννίνων επί Αλή πασά, ολιγώτερα υποστάντες τα δεινά οι φιλόμουσοι Κονιτσιώται, συνέστησαν αμέσως Σχολήν αξιόλογον, ης προΐστατο μέχρι το 1832 ο εκ των μαθητών του Ψαλίδα δόκιμος Κοσμάς ο Θεσπρωτός”.

φείο. Το 1869 επισκευάσθηκαν τα δύο ερειπωμένα μουσουλμανικά σχολεία που υπήρχαν δίπλα στα τεμένη του Σουλεϊμάν και του Χουσεϊν⁷. Στην Κόνιτσα γενικά, λειτουργούσαν: το 1875 ελληνικό σχολείο και δύο αλληλοδιδασκτικά σχολεία με 95 μαθητές (έκθεση της Επισκοπής), το 1878 ακμαία σχολεία και παρθεναγωγεία, καθώς και δύο τουρκικά σχολεία (Μολοσσός), το 1881 αξιόλογη ελληνική σχολή, δύο αλληλοδιδασκτικά σχολεία και ένα παρθεναγωγείο (Βουτυράς), το 1913 σχολαρχείο, παρθεναγωγείο και δημοτικό σχολείο (Τζαλόπουλος). Αξιολογότεροι δάσκαλοι υπήρξαν οι εξής: Δημ. Μόστρας (το 1793), Κοσμάς Θεσπρωτός (1824-1832), Νικ. Παντούλας (1869-1874), Νικ. Παπακώστας (1876-1926)⁸.

Ζ. Ύδρευση

Η Κόνιτσα έχει “ύδατα διαυγέστατα, πηγαία, άφθονα” (Πύρρος, 28.6.1907). Τα άφθονα νερά της πόλης αρδεύουν κήπους περιβαλλόμενους από ψηλές μάνδρες (Ευαγγελίδης). Κάθε οικία έχει κήπο ενός τουλάχιστον στρέμματος, αλλά υπάρχουν και οικίες με κήπο δύο ή περισσότερων στρεμμάτων (Γεωργίου). Κάθε οικία έχει περιβόλι (μπαχτσέ) με λαχανικά και οπωρικά και υδρεύεται με όσο νερό πληρώνει κάποιες οικίες πληρώνουν εκατό λίρες· τα νερά είναι διαυγέστατα, κατά δε το θέρος ψυχρότατα διότι πηγάζουν από τα υπερκείμενα όρη (Τζαλόπουλος).

Η κυριότερη πηγή που δίνει νερό στις βρύσες της πόλης ευρίσκεται σε απόσταση 5 λεπτών της ώρας από τα τελευταία επάνω σπίτια (Λήκ). Ακριβέστερη είναι η παρατήρηση του Α. Γεωργίου ότι εκεί υπάρχει δεξαμενή των υδάτων, τα οποία έρχονται από απόσταση όχι μακρινή και διανέμεται έπειτα στα σπίτια και στις δημόσιες κρήνες· προφανώς εννοεί ότι τα νερά πηγάζουν κοντά στο εξωκκλήσι της Παναγίας, το οποίο κατά τον Πουκεβίλ έχει δίπλα του πολλές πηγές και βρίσκεται σε απόσταση μιας λεύγας από την Κόνιτσα.

7. Εφημ. “Γιάνγρια-Ιωάννινα”, φ. της 3.7.1869, βλ. και Κόνιτσα, τχ 89-90/1969.

8. Για τα σχολεία της Κόνιτσας, εκτός από τις μνημονευθείσες πηγές, βλ. και Α. Γονιός, εφημ. “Νεολόγος” Κων/πόλης, φ. της 24.1.1874 (οι μεταγενέστεροι αντλούν από αυτόν), Ι. Λαμπρίδης, Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων, μέρος Β΄ 1880 186, Αγγ. Παπακώστας, εις Μ. Οικονομίδου, Ηπειρωτικά, τ. 1938 212 επ. Ευθυμίου, όπ. π. 65-88; Λυμπερόπουλος, όπ.π., 33,36,93. Για τους τρεις αξιολογότερους δασκάλους, βλ. Γκούτος, Ηπ. Γράμματα, τχ 8/2005 112-4. Το Γυμνάσιο που ο Μιχ. Αναγνωστόπουλος ήθελε να ιδρυθεί στην Κόνιτσα (Φωνή της Ηπείρου 27.7.1906, Πύρρος 28.6.1907) θεμελιώθηκε στην θέση Πλατάνια, αλλά δεν οικοδομήθηκε (βλ. Τζαλόπουλος, Παπαδημούλης).

Το 1849 ο Μιχαήλ Σταύρου εδαπάνησε 4.000 γρόσια “προς διοχεύευσιν και διανομήν των υδάτων”, ενώ το 1850 και το 1851 οι μπένδες αδελφοί Ελμάς και Σουλεϊμάν εδαπάνησαν 2.000 γρόσια έκαστος για την κατασκευή κρήνης με δεξαμενή στην κάτω συνοικία και για την κατασκευή κρήνης στην αγορά αντιστοίχως⁹. Δίπλα στο τζαμί της Κάτω Κόνιτσας, υπήρχε βρύση, στις οποίας την πρόσοψη ήταν χαραγμένο το έτος 1723. Οι “αρχαίοι οχετοί” της επανακατασκευάσθηκαν το 1870¹⁰. Στον χώρο της αγοράς υπήρχαν υδατοδεξαμενές που εξυπηρετούσαν την πυρασφάλεια των καταστημάτων. Το 1913 ο δήμαρχος ζήτησε από τους καταστηματαρχες να τις επισκευάσουν¹¹.

Η. Το υπερκείμενο βουνό

Η Κόνιτσα είναι κτισμένη ψηλότερα από την πεδιάδα της, στους πρόποδες ενός απότομου βουνού της Πίνδου που φέρει χειμάρρους και δάση (Λήκ). “Είναι εκτισμένη αμφιθεατρικώς εις τους πρόποδας του όρους Γυμνάδι, του καλουμένου υπό των αρχαίων Νύμφη, αποτελούντος διακλάδωσιν της οροσειράς Πίνδου” (Τζαλόπουλος, παρομοίως Μπάρτι/Χίρσι). Έχει “θέσιν μαγευτικήν, παρά τας υπωρείας της Τύμφης, κεκαλυμμένην υπό αρωματώδους αιθαλούς πευκώνος (...), στηρίζει δε την κεφαλήν επί του Βοΐου” (Πύρρος, 28.6.1907, παρομοίως Φωνή της Ηπείρου, 11.2.1894).

Η οροσειρά άνω της Κόνιτσας έχει τρεις κορυφές, οι οποίες λέγονται: η ανατολικότερη και χαμηλότερη Ελίε¹², η μεσαία Υμνάδι και η δυτική Κόνις. Η Κόνις, “σχεδόν πάντοτε σκεπασμένη με χιόνια και πάγους, στα χαμηλότερα σημεία της καλύπεται από μαύρη πεύκη, έτσι που το σκοτεινό χρώμα της δημιουργεί χτυπητή αντίθεση με την κάτασπρη ζώνη των χιονιών και τις κοκκινωπές βάσεις των βράχων

9. Λαμπρίδης, όπ.π. Β', 189. Κατά τον Σ. Γκατσόπουλο (Κόνιτσα, τχ. 19-20/1963), ο οποίος μάλλον αντλεί από τον Α. Γονιό, οι κρήνες αυτές κατασκευάσθηκαν το 1834.

10. Βλ. Ευθυμίου, όπ. π. 104, 160 και Κόνιτσα, τχ 102-4/1970. Στα μέσα του 19ου αιώνα, ο δερβίσης Αβδή κατασκεύασε την ομώνυμη βρύση στην Κάτω Κόνιτσα (Ευθυμίου, όπ.π. 171). Για τις βρύσες βλ. και Παπαδημούλης, όπ. π. 99-101.

11. Βλ. Κόνιτσα, τ. 1983 70.

12. Πρόκειται μάλλον για το ύψωμα Προφήτης Ηλίας. Το 1875 ο Α. Γεωργίου είδε το εκεί εξωκκλήσι να είναι ετοιμόρροπο, στο δε ανατολικό άκρο του βουνού “ένα παμεγέθη λίθον, επί βράχου τεθειμένον δι' ανθρωπίνης τέχνης, έχοντα πάχος εις την βάσιν υπέρ τα τρία. Γαλλ. μέτρα και ύψος περί τα τέσσερα, όστις την μεν προς την πόλιν πρόσοψιν έχει λελαξευμένην και κωνοειδή, απολήγουσαν εις οξύ, την δε όπισθεν φυσικήν, ακατέργαστον, καλείται δε υπό των εγχωρίων Τσούκα”.

που κάνουν δύσβατη την δεξιά όχθη του Αώου. Είναι από τις πλαγιές αυτές που οι βροχές αποσπούν τις σκληρές σαν κρύσταλλο πέτρες, αυτές που συναντάμε σε μεγάλες ποσότητες ως την είσοδο της Κόνιτσας” (Πουκεβίλ). Το Γυμνάδι έχει έλατα ψηλά και πυκνά και είναι χιονισμένο τους περισσότερους μήνες, οι δε χείμαρροι κατεβάζουν “εκείνους τους περιωνύμους κρυσταλλίνους πυρολίθους (quartz)” (Μολοσσός). Στην ατραπό κάτω από το Κάστρο συναντά κανείς τους λεγόμενους ψευδαδάμαντες, που λάμπουν όταν η βροχή σταματήσει (Τσιγαράς).

Οι βραχίονες της Πίνδου που κλίνουν προς την Κόνιτσα “έχουν φυσικόν κρύσταλλον καθαρώτατον ως πολυτίμους”. Η Κόνιτσα κείται “εις το πρανές του βουνού, γεμάτη κρημνούς”. Στα ανατολικά της “είναι δάσος με ελάτια, κέδρα και πεύκα θαυμάσια εις το βουνό λεγόμενον Καρουτιά, όπου βόσκουν ζαρκάδια και αγριόγιδα πολλά”¹³. “Πυκνότατον και θελκτικότατον εις την όρασιν αειθαλές δάσος εκτείνεται από του μεσημβρινού άκρου προς άρκτον και πέραν του άκρου της πόλεως και προς ανατολάς μέχρι της κορυφής” του ομωνύμου όρους (βουνό της Κόνιτσας, αρχαίος Λυγκών), “όπερ φυλάσσουσι ως ιερόν άλσος οι κάτοικοι, μάλλον προς ασφάλειαν της πόλεως, ίνα μη καταρρέωσιν οι χείμαρροι βλάπτοντες αυτήν, ή δια την θελτικότητα και ευπρέπειαν προς την πόλιν αυτού. Απαγορεύουσι προσέτι δια νόμου της πόλεως την τομήν αυτού και προσέτι να βόσκωσι ποίμνια, ούτε καν δύο και μόνον προβάτων είτε αιγών. Το δάσος αυτό σύγκειται το πλείστον εκ πιτύων, πεύκων, ελάτων και άλλων τοιούτων ομογενών φυτών και ωσανεί διήρει ταύτα των μη αειθαλών φυτών (των εγγιζόντων προς την πόλιν) ανθρωπίνη τέχνη κατ’ ευθείαν γραμμήν από του ενός άκρου μέχρι του άλλου, διολεγόμεν θελγούσι την όρασιν του θεατού και δια την πυκνότητα και δια την ωρισμένην φυσικήν διαίρεσιν αυτών. Τα δε μη αειθαλή, τα προς την πόλιν προσεγγίζοντα, τα θάλλοντα από του έαρος μέχρι του φθινοπώρου, σύγκεινται εξ ολίγων του γένους των δρυών, αλλ’ ουκί πολύ ανεπτυγμένων, και εξ ετέρου είδους φυτού, όπερ καλούσι Γράβον εν Ηπειρώ, ως επί το πλείστον και τούτου πυκνού, εξ ολίγων Κρανεών και τινων άλλων θάμνων” (Γεωργίου).

Σε άλλα κείμενα, το εν λόγω βουνό ονομάζεται: Νύμφη (Αραβαντινός, Πατέρας, Ευαγγελίδης, Σούλης), Κόνις (Κουγιτέας, που αντιγράφει κατά το πλείστον τον Πουκεβίλ), Κόνος (Βουτυράς), Παπισί ή Τύμφη (Τσιγαράς).

13. Κοσμάς Θεσπρωτός, εις Παπαχαρίσης, όπ.π. 89, 63, 75.

Θ. Η πεδιάδα δίπλα στον Αώο.

Από την Κόνιτσα η θέα της πεδιάδας της έχει μοναδική ομορφιά και μεγαλοπρέπεια. Η πεδιάδα έχει διάμετρο περίπου έξι μιλίων, παράγει δε κρασί, σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι και όσπρια. Ένα μεγάλο τμήμα της ανήκει στον Αλή πασά, αλλά, επειδή αυτός μεταφέρει την παραγωγή του αλλού, τα δημητριακά της πεδιάδας δεν επαρκούν για τις ανάγκες της Κόνιτσας. Η υπόλοιπη πεδιάδα κατέχεται από σπαχίδες μουσουλμάνους και καλλιεργείται από ζευγίτες (Λήκ). Κατ' άλλη πηγή, ο Αλή πασάς κατείχε μόνον τις γαίες του κάμπου που ήσαν πλησίον των χωριών Λιτονιάβιστα, Γορίτσα, Μάζιο και Τσιφλικόπουλο¹⁴.

Η Κόνιτσα έχει “κοιλάδες και πεδιάδες ευφόρους εις κρασί και γεννήματα. Η Βιώσα ποταμός ποτίζει την πεδιάδα της” (Κοσμάς Θεσπρωτός), η οποία είναι “τερπινοτάτη και γόνιμος”, έχει δε μήκος 6-8 ωρών και πλάτος 1-2 ωρών (Μολοσσός, Μπάρτι/Χίρσι). Η κοιλάδα “είναι ευφορωτάτη, ως όλα τα Δέλτα των ποταμών, και παράγει γεννήματα αξιόλογα, οίνον και παντός είδους καρπούς, αλλά πάντα ταύτα, δια την ατέλειαν της κηπουρικής, μόλις εξαρκούσι προς διατροφή των κατοίκων και ουδεμία εξαγωγή γίνεται” (Βουτυράς). “Η κυρίως πεδιάς, η εκατέρωθεν του ποταμού κειμένη, είναι γονιμωτάτη και ευφορωτάτη... αλλά αγρίας ελαίας δεν γεννά ο τόπος”· είδα καρποφόρα ελαιόδεντρα στην μονή, έξι ρίζες, και σε έναν τεκέ δύο ρίζες (Γεωργίου).

Ο Αώος, όταν πλημμυρίζει, αποθέτει στην ξηρά κορμούς δένδρων και ψάρια (Λήκ). Είδα στον Αώο να πλέουν “τετραγωνισμένα ξύλα, προορισμένα για το κτίσιμο των ανακτόρων του Αλή πασά στην Πρεμετή και στο Τεπελένι” (Πουκεβίλ). Όταν ο ήλιος ανατέλλει από τα στενά του Αώου τον Οκτώβριο και τον Φεβρουάριο, φαίνεται από την Κόνιτσα και την Οστανίτσα να σχηματίζει “εν τη πεδιάδι απέραντον φωτεινόν κώνον, ούτινος βάσις είναι η παρά την έξοδον αυτών γέφυρα και κορυφή τα υψώματα Λιασκοβικίου. Μεγαλπρεπέστερον θέαμα τούτου, εν τω αύτη, καταφύτω και καταρρύτω κοιλάδι, σπάνιον είναι ν' απολαύση ο περιηγητής αλλαχού της υψηλίου” (Τσιγαράς).

14. Σπ. Αραβαντινός, Ιστορία Αλή Πασά Τεπελενλή, 1895 603, το Τσιφλικόπουλο ήταν συνοικία της Κόνιτσας κειμένη πλησίον της συνοικίας Μπέρκου (π.Γ. Παΐσιος, Κόνιτσα, τχ. 19-20/1963 14).

Ι. Αρχαιότητες, προγενέστερη πόλη, ετυμολογία

1. Σε μικρή απόσταση από το εξωκκλήσι της αγίας Βαρβάρας, νοτίως της Κόνιτσας, υπήρχε οχυρωματικό έργο, “κάστρο”, μέχρι της εποχής της κατάκτησής του από τους Τούρκους, ίσως και αργότερα. Όσοι έγραψαν γι’ αυτό δεν έδωσαν πληροφορίες για τα λείψανά του, εκτός από τον Α. Γεωργίου που τα επισκέφθηκε το 1875. Οι αρχαιολόγοι χρονολογούν το κάστρο ως εξής: Κατά τα τέλη του 3ου αιώνα π.Χ., ο Βασιλιάς των Μολοσσών Πύρρος κατασκεύασε στον χώρο του κάστρου οχυρωματικό περίβολο για μικρή κώμη, η οποία επιβίωσε μέχρι τα μέσα του 1ου αιώνα π.Χ. (ενώ έκτοτε σχηματίσθηκε νέος οικισμός στην Παλαιογορίτσα, ΒΔ της Κόνιτσας). Στον ίδιο χώρο, επί Ιουστινιανού ή αργότερα, κτίσθηκε μικρό φρούριο· από αυτό σώζονται σήμερα λίγα μόνο ίχνη¹⁵. Άλλοι θεώρησαν το κάστρο είτε πελασγικό¹⁶ είτε, μεσαιωνικό ή ενετικό (Τσιγαράς, Τζαλόπουλος, Παπακώστας), είτε τουρκικό (Μηλιαράκης).

Στον χώρο της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής, το 1993 βρέθηκαν θεμέλια κυκλικών κτιρίων και όστρακα προϊστορικών αγγείων (Ντούζουγλη). Ο Α. Γεωργίου αναφέρει σχετικά τα εξής: Στον χώρο αυτόν, “είδομεν επί στρογγύλου και ολίγον άνω του άλλου εδάφους, λόφον, εκτάσεως ουχί πολύ ευρείας αλλά κυκλοειδούς, έχοντα περίξ αυτού εσκαμμένα θεμέλια προς εξαγωγήν λίθων, και τινας λίθους μεγάλους, αλλά και τούτους ουχί σώους αλλ’ εις τεμάχια, και εδείκνυον ότι ήσαν εξ αρχαίου τείχους· πιθανώς ο λόφος ούτος να ήτο περιτειχισμένος εις τους αρχαίους χρόνους καθ’ όλην την κυκλοειδή του θέσιν, ως αντελήφθημεν και εκ των προειρημένων λίθων εκρίναμεν. Εκ των λειψάνων αυτών και άλλων περίξ του λοφίσκου αυτού τεμαχίων λίθων, φρονούμεν ότι το μέρος αυτό ήτο το πάλαι κατωκημένον”.

Ο Α. Παπακώστας έγραψε ότι το 1932 έλαβε πληροφορίες για “εντάφια ρωμαϊκής και βυζαντινής εποχής, ευρεθέντα επί τουρκοκρατίας εις τοποθεσίας της πόλεως και της πεδιάδος Κονίτσης”. Ο ίδιος είπε στον Ν. Τσάκα ότι πλησίον του Α΄ Νεκροταφείου βρήκε “σειράν τάφων αρχαίων” με οστά και με χρυσό νόμισμα

15. Α. Ντούζουγλη, εις Δήμος Κόνιτσας, Η Κόνιτσα στο χώρο και στο χρόνο, 1996 37-38, 32. Στα ασβεστόχτιστα ερείπια του κάστρου βρέθηκαν τεμάχια από περικεφαλαίες (Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1954 33).

16. Πουκεβίλ, όπ. π., Αλ. Πάλλης, Πανδώρα, τ.Θ΄ 1858 159, Π. Αραβαντινός, Περιγραφή της Ηπείρου, τ. Α΄ 106, Μολοσσός, όπ. π.

ιέσα σε κρανίο¹⁷.

2. Ο χώρος του σημερινού οικισμού της Κόνιτσας πρέπει να είχε κατοικηθεί από παλαιά, διότι συνιστά ωραία θέση και έχει άφθονο νερό (Γεωργίου). Εδώ πρέπει να υπήρχε πόλη μεγάλου ενδιαφέροντος, η οποία ίσως ήταν η κυριότερη πόλη των Παραυαίων (Λήκ), δηλαδή η Ερίβοια. Κατ' άλλες γνώμες, η αρχαία πόλη που υπήρχε εδώ ήταν: το Εκατόμπεδον, που το μνημονεύει ο Πτολεμαίος (Πουκεβίλ), ή το Άργος Ορεστικόν (Αλ. Πάλης) ή τα Στύμβαρα (Στυβέρρα κατά τον Πολύβιο και τον Στράβωνα) ή η Κνωσσός (Αραβαντινός, Ευαγγελίδης) ή η πόλη που έκτισε ο Κόνις μετά την καταστροφή της Κνωσσού από τους Ρωμαίους (Μολοσσός). Ο Πουκεβίλ θεώρησε ότι στην βυζαντινή εποχή υπήρχε εδώ η Γκλαμπινίτσα, πλην όμως έσφαλε διότι αυτή βρισκόταν πλησίον των Κανίνων, όπως σωστά παρατήρησε ο Βουτυράς.

3. Κατά τον Πουκεβίλ, μολονότι, η λέξη Κόνιτσα στα σλάβικα σημαίνει μικρό άλογο και θα μπορούσε να υποδηλώνει τα βουνίσια άλογα που εκτρέφονταν στην περιοχή της πόλης αυτής, ορθότερο είναι ότι οι Σλάβοι ονόμασαν την πόλη Κόγκνιστα ή Γκόνιτσα ή Κόνιτσα κατά παραφθορά του ονόματος Γκλαμπινίτσα. Παρεμφερής είναι η γνώμη ότι Κόνιτσα σημαίνει στα σλάβικα αλογοπάζαρο ή ιππικό¹⁸. Η γνώμη ότι το όνομα της πόλης προήλθε από την αρχαία πόλη Κνωσσό που προϋπήρχε εδώ (Αραβαντινός) συνιστά αυθαίρετη φανταστική υπόθεση. Και η γνώμη ότι η Κόνιτσα διατηρεί το όνομα της πόλης, η οποία, κατά το Χρονικό της Δρυοπίδος, κτίστηκε από τον Κόνι στην ρωμαϊκή περίοδο και γι' αυτό λεγόταν Κόνιτσα, είναι αβάσιμη, διότι το Χρονικό τούτο αφ' ενός είναι μυθώδες και αφ' ετέρου υπονοεί μάλλον την Κονίσπολη (πλησίον της Σαγιάδας).

17. Ν. Τσάκας, ό.π. Για τα αρχαιολογικά ευρήματα στην ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας, βλ. Ντούζουγλη, ό.π., και για τα αρχαία τείχη της βλ. Γκούτος, Ηπ. Γράμματα, τχ. 10/2007.

18. Λυμπερόπουλος, Κόνιτσα, 2004 37, 25.

ΝΕΟΙ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΝ

ΜΑΡΙΑ ΜΙΣΣΙΟΥ

ΤΙΣ μέρες του Πάσχα μας δόθηκε η ευκαιρία να συναντήσουμε στην Κόνιτσα τη Μαρία.

Η Μαρία είναι κόρη του συμπατριώτη μας Θανάση Μίσσιου και της Κάρεν που εργάζονται στη Γερμανία. Δεκαεννιάχρονη σήμερα, πιλοτάρει ελικόπτερο, πράγμα που είναι σπάνιο για γυναίκα, γι' αυτό και σκεφτήκαμε να την παρουσιάσουμε από το περιοδικό μας.

Η Μαρία είναι ένα χαριτωμένο και αξιαγάπητο κοριτσάκι, χωρίς καμιά έπαρση, με ανθρωπιά που σε ξαφνιάζει. Με δυσκολία καταφέραμε να της πάρουμε μια μικρή συνένεξη, παραβιάζοντας την έμφυτη μετριοφροσύνη της...

Από μικρή είχε την επιθυμία να πιλοτάρει ελικόπτερο και στα δεκαπέντε της χρόνια πήγε σε σχολή για εκπαίδευση όπου σε λίγο χρονικό διάστημα πήρε το πρώτο της πτυχίο (Ευρωπαϊκό). Ήταν η μικρότερη πιλότος στην Ευρώπη. Στα δεκαεπτά της πήρε το κανονικό δίπλωμα και μετά από πτητική εμπειρία 150 ωρών πήγε στην Αμερική (Τέξας), όπου έκανε άλλες 50 ώρες πτήσης και έλαβε επαγγελματικό δίπλωμα με το οποίο είναι πλέον ικανή να πιλοτάρει ελικόπτερο παντός τύπου.

Το όνειρο της Μαρίας είναι να εργαστεί στην Ελλάδα, με την ειδικότητα της πιλότου, προσφέροντας τις υπηρεσίες της στον άνθρωπο. Αυτό ταιριάζει με την ιδιοσυγκρασία της και τον ψυχικό της κόσμο.

Εμείς νιώθουμε περήφανοι όταν τα νιάτα της επαρχίας μας προοδεύουν δίνοντας αίγλη και στον τόπο μας.

Τη συγχαίρουμε, ευχόμενοι να έχει πάντα επιτυχίες και να την καμαρώνουν οι γονείς της...

Σ.Τ.

ΣΤΗΝ ΗΡΩΙΚΗ ΠΟΛΗ

Στην Κόνιτσα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Την Κόνιτσα την είχα δει μια φορά περνώντας για να πάω απ' τα Γιάννενα στην Κοζάνη. Και με είχε εντυπωσιάσει η φιγούρα της. Σαν μια καδραρισμένη φωτογραφία.

Τύχη αγαθή με αξίωσε, φέτος το φθινόπωρο που γράφει γελαστές μπαλάντες, να βρεθώ στην ακριβική τούτη πολιτειούλα και να μιλήσω στο συνέδριο Φυσικών-ανοίγοντας, μάλιστα, την αυλαία του- με θέμα: "Η Κόνιτσα και ο ενάγυρός της στο χώρο και στο χρόνο".

Επόμενο ήταν να μελετήσω και τη Γεωγραφία της και την Ιστορία της.

Φεύγεις απ' την πρωτεύουσα της Ηπείρου, περνάς το θρυλικό Καλπάκι, διαβαίνεις μέσα από δασωμένες πλαγιές που τις πότισαν μ' αίμα οι φανταροι μας το Σαράντα, δρασκελάς το Βοϊδομάτη πρώτα και τον Αώο ύστερα και φτάνεις στην "ηρωική" -έτσι έχει χαρακτηριστεί- Κόνιτσα. Κάπου 65 χιλιόμετρα δρόμος.

Θα πρέπει να βρέθηκε σε οίστρο ο Δημιουργός, για να δημιουργήσει τούτο το τοπίο-το τοπίο της Κόνιτσας. Χτισμένη στην πλαγιά της αμφιθεατρικά

με μέσο υψόμετρο 630 μ. με τα βουνά της δεξιόzerβα, σαν ανοιχτή αγκαλιά να την κρατούν προστατευτικά στα πέτρινα χέρια τους. Μ' έναν κάμπο, σαν τηγάνι στα πόδια της. Με την Τύμφη και τη Νεμέρτσικα αντικρινά χιονισμένες να τις γλυκοφιλεί ο ήλιος.

Φιδοσέρνεται ο δρόμος που μας ανεβάζει στην πάνω πλατεία που την κοσμεί το Δημαρχιακό μέγαρο. Εκεί, στη μεγάλη του αίθουσα φιλοξενούνται οι σύνεδροι που θα παρουσιάσουν τις εισηγήσεις τους για το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής, ένα διήμερο.

Το ξενοδοχείο "Πανόραμα" στο έβγα της πόλης θα μας χαρίσει ώρες ξεκούρασης και ζεστασιάς. Προσφέρει θέα απ' τα μπαλκόνια του, οικογενειακή θαλπωρή με το τζάκι του και νόστιμα εδέσματα.

Η Κόνιτσα είναι μια όμορφη και νοικοκυρεμένη πόλη.

Το όνομά της τ' οφείλει ή στην παραφθορά της λέξης Κνωσσός- όνομα αρχαίου πολιτισματος που ήταν στο χώρο της (Κνωσσός-Κονισσός-Κόνιτσα) ή στη σλαβική λέξη Κόνι, που σημαίνει άλογο με την προσθήκη της κατάλη-

λάτι κάτασπρης φαντασμογορίας. Και τι δεν θά'θελα.: Να περπατήσω στα 42 χωριά της, "μαστοροχώρια", να σκαρφαλώσω στην Τύμφη, να καθρεφτίσω το πρόσωπό μου στον ατσαλάκωτο καθρέφτη των νερών της Δρακόλιμνης, να διαβώ το φαράγγι του Βίκου, να προσκυνήσω στο μοναστήρι του Στομίου, να δρασκελίσω τον Αώο και το Βοϊδομάτη περνώντας πάνω απ' τα τοξωτά πετρογεφύρια τους, να...

Όμορφη πατρίδα! Κάθε τόπος σου και μια γραμμένη γωνιά σου. Θα'πρε-

πε όλα τα χωριά κι όλες τις πολιτείες να τά'χουμε φυλάξει όπως μας τάχαν οι πρόγονοί μας, αλλά εμείς αγνοήσαμε το παρελθόν, νοιαστήκαμε μόνο για το σήμερα και ούτε που μας καίγεται καρφί για το αύριο...

Ευτυχώς, που η Κόνιτσα κρατάει αρκετά στοιχεία απ' το χρώμα του χτες, που φαίνεται πως το σέβεται σε μεγάλο βαθμό. Γι' αυτό και ιδιαίτερα την αγαπήσαμε, γι' αυτό και τους δώσαμε την υπόσχεση να ξανάρθουμε.

ΠΡΟΣ: Περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ"

“ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ”

Κύριε Διευθυντά,

Η αλβανική κυβέρνηση αναγνωρίζει στην Βόρειο Ήπειρο, 102 ελληνικά (μειονοτικά) χωριά, 99 κατά μήκος της κοιλάδας του Δρίνου π. (Αργυρόκαστρο) και τρία στην αριστερή όχθη του Αώου, λίγο μετά την είσοδό του στο αλβανικό έδαφος σε απόσταση 3-4 χιλιομέτρων από την ελληνοαλβανική μεθόριο, εγγύς του χωριού Μολυβδοσκεπάστου.

Τα δύο εκ των τριών αυτών χωριών "Βλάχοι και Ψηλοτέρα" δεν μπορούν εν έτει 2007 να επικοινωνήσουν με τον έξω κόσμο, καθ' όσον ουδείς μέχρι σήμερα σε κεντρικό επίπεδο, ενδιαφέρθηκε για την κατασκευή μιας γέφυρας επί του Αώου, που θα συνδέσει τα χωριά με το υπάρχον οδικό δίκτυο της Αλβανίας.

Θεωρώ ότι οι υπεύθυνοι του αποδήμου ελληνισμού του ΥΠΕΞ ως διαμορφωτές πολιτικής (Policy makers) τους οποίους επανειλημμένως έχω ενημερώσει, οφείλουν να κινήσουν τις διαδικασίες προς τους χειριζομένους τα διασυνοριακά ευρωπαϊκά προγράμματα (π.χ. Interreg Νο3) ώστε να δοθεί λύση σε ένα χρονίζον πρόβλημα, ως μικρό δείγμα ενδιαφέροντος για τον ελληνισμό της Β. Ηπείρου.

Προστίθεται εδώ ότι ο εκάστοτε Γενικός μας Πρόξενος Αργυροκάστρου επιδεικνύει επαινετό ενδιαφέρον, αλλά το θέμα ανάγεται στην ευθύνη της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών της Χώρας μας.

Ευχαριστώντας για την φιλοξενία

Διατελώ με τιμή
Ιωάννης Δάφνης
Υποστράτηγος ε.α.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Ι. ΑΓΩΝΟΣ ΕΙΣ ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αθήνα 14 Φεβρουρίου 2007

Προς: Περιοδικό "Κόνιτσα"

ΘΕΜΑ: Οι 43 νεκροί (και όχι 18) του 2/39 Συντάγματος Ευζώνων στην Μάχη της Βίγλας, κατά τον Ε/Ι Πόλεμο 1940-41.

Αγαπητέ κ. Διευθυντά,

Στις στήλες του έγκριτου περιοδικού σας καταχωρήθηκε προ ημερών ανταπόκριση για την επιμνημόσυνη δέηση, που τελέσθηκε και φέτος στο ύψωμα Σκόπια (πρώην Βίγλα) νοτιοδυτικά της Κόνιτσας, προς τιμήν των ενδόξως πεσόντων του 2/39 Συντάγματος Ευζώνων στην ομώνυμη μάχη από 14-17 Νοεμβρίου 1940.

Επειδή το 2005 συμμετείχαμε ως Σύλλογος στην τελετή και επιπλέον προσωπικώς έχω ειδικώς ασχοληθεί με τη συγγραφή της πολεμικής ιστορίας του 2/39 Συντάγματος Ευζώνων (επίκειται η έκδοση), στείλαμε στις 21/12/05 σε πολλούς (16) αποδέκτες (Εκκλησιαστικές, Πολιτικές και Στρατιωτικές αρχές) τα ακριβή και ιστορικώς τεκμηριωμένα στοιχεία. Στην έκθεση αυτή αποδεικνύαμε ότι οι νεκροί ανέρχονταν στους 43 ευζώνους (Αξ/κούς και Οπλίτες) και προτείναμε 7-εκτός των άλλων-; τουλάχιστον στο προσκλητήριο νεκρών, να εκφωνούνται και τα 43 ονόματα και όχι μόνο τα 18, όπως και πάλι -σύμφωνα με το δημοσίευμα - επαναλήφθηκε και φέτος.

Ως φαίνεται, όμως, η καθημερινότητα "έπνιξε" την προσπάθειά μας και κανένας - πλην της ΔΙΣ/ΓΕΣ - δεν έλαβε υπόψη του την αναφορά μας, η οποία κυρίως απέβλεπε στην αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας και στην απόπιση του ελάχιστου φόρου τιμής στους ηρωικούς νεκρούς μας.

Καταλήγοντας, σας επισυνάπτουμε σχετική περιγραφή της ιστορικής μάχης, της Βίγλας (14-17 Νοεμβρίου 1940) με αναφορά στα ονόματα και στον τόπο καταγωγής των φονευθέντων και σας παρακαλούμε, ει δυνατόν, για την δημοσίευση της προς ενημέρωση του αναγνωστικού σας κοινού.

Με τιμή

Αντιστράτηγος ΕΑ Νικ. Κολόμβας

Επίτιμος Δ/ντής Γ' Σ. Στρατού

Πρόεδρος

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΒΙΓΛΑΣ (14-17 Νοεμβρίου 1940)

1. Γενικά

Στην πιο ένδοξη περίοδο της νεότερης ιστορίας μας, στον Ελληνο-Ιταλικό Πόλεμο 1940-41, το ηρωικό 39° Σύ-

νταγμα Ευζώνων (ΣΕ) της Αιτωλο-καρνανίας (συμπεριλαμβανόταν και η τότε επαρχία της Ευρυτανίας), διαδραμάτισε έναν εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου. Ειδικότερα, χρησιμοποιήθηκε ως δύναμη κρούσεως στην πρώτη γραμμή του

μειώπου και πέρασαν με χρυσά γράμματα στις δέλτους της ιστορίας οι σθεναροί αλλά και πολυαίμακτοι αγώνες του, με πρώτη τη μάχη της Βίγλας (ή Σκοπιάς) από 14-17 Νοεμβρίου 1940.

2. Τα Προηγμένα της Μάχης

Από την περίοδο της ειρήνης, το 39° ΣΕ, περιλάμβανε τα I, II και III Τάγματα, είχε την έδρα του στο Μεσολόγγι, υπαγόμενο στην III Μεραρχία Πεζικού (Πατρών).

Στα πρόθυρα του πολέμου προεπιστρατεύτηκε (συμπληρώθηκε στην εμπόλεμη σύνθεση) και στις 26 Οκτωβρίου διατάχθηκε η προώθησή του από το Μεσολόγγι στην Άρτα, όπου και διατέθηκε στην VIII Μεραρχία (Ηπείρου) από την 1η Νοεμβρίου 1940.

Στη συνέχεια το 1° Τάγμα 1/39 προσκολλήθηκε στον τομέα Ελευθεροχωρίου (περιοχή Παραμυθιάς), ενώ η διοίκηση του Συντάγματος και τα 11/39 και 111/39 Τάγματα προωθήθηκαν στον κεντρικό τομέα.

Μετά την επιτυχή έκβαση της κρίσιμης μάχης του Καλπακίου ή Γκραμπάλας (2-9 Νοεμβρίου), το Σύνταγμα με τα 11/39 και 111/39 Τάγματα, στο πλαίσιο της αναληφθείσης επιθετικής ενέργειας, για την απόρριψη του εχθρού εκτός συνόρων, διατάχθηκε να επιτεθεί από τις 14 Νοεμβρίου 1940 στην κατεύθυνση Γκραμπάλα ή Δραμπάλα (Υψ. 1.200) - Τσουφαράχη (Υψ. 935) - Κεφαλοβουργάρα - Βίγλα ή Σκοπιά (Υψ. 836) και να

καταλάβει την Βίγλα.

Η περιοχή του πεδίου της μάχης περιλάμβανε τους κατοικημένους τόπους της Αρίστης, των Άνω Ραβενίων, του Γεροπλατάνου και των Καλυβιών, ενώ το έδαφος χαρακτηριζόταν ως ορεινό, ημιδασωμένο, διακοπτόμενο από βαθιές χαραδρώσεις, με πενιχρό οδικό δίκτυο (βλ. χάρτη).

Η τοποθεσία κατεχόταν ισχυρά από δυνάμεις της 23ης Ιταλικής Μεραρχίας Φερράρα και περιλάμβανε σειρά χαρακωμάτων και συρματοπλεγμάτων.

3. Διεξαγωγή Μάχης 14η Νοεμβρίου

Το Σύνταγμα εξεδήλωσε την επίθεσή του τις μεσημβρινές ώρες της ημέρας και περί την εσπέρα, ύστερα από σκληρό και αμφίτροπο αγώνα, κατόρθωσε να καταλάβει την Τσουφαράχη (Υψ. 935), την οποία "ο αντίπαλος υπερήσπιζεν απεγνωσμένος, προφανώς λόγω της ιδιαίτερης σημασίας ην ενείχεν η κατεύθυνσις αυτή δια την στήριξιν της αμυντικής του διατάξεως".

Την ημέρα αυτή (14-11-1940) έπεσαν ηρωικώς μαχόμενοι κατά την κατάληψη της Τσουφαράχης οι εξής:

α) Υπολοχαγός Χορμόβας Νικ. του Δημ. από το Γρηγόριο Ναυπακτίας, γεν. 1915

α1) Ανθγος Νίκας Βενιζέλος του Νικ., από το Μάνεσι Καλαβρύτων,

β) Υποδεκανέας Παπαϊωάννου Νικ. του Γρηγ. από τη Σπολάιτα Τρικωνίδος, γεν. 1915 (εξαφανίσθηκε στην

Γκραμπάλα στις 14-11-40),

γ) Στρ/της Κούκας Δημ. του Γεωργ. από το Αντίρριο Ναυπακτίας, γεν. 1910.

δ) Στρ/της Μερμίγγης Ηλίας του Νικ. από την Κέδρα Ευρυτανίας, γεν. 1916.

ε) Στρ/της Γωγάκης Απόστ. του Λάμπρου, από το Ραπτόπουλο Ευρυτανίας, γεν. 1916

στ) Στρ/της Γεωργόπουλος Χαριλ. του Κων. από την Καστανιά Ευρυτανίας, γεν. 1916.

ζ) Στρ/της Λάκας Ιωάν. του Αποστόλου από τον Πεντάλοφο του Μεσολογγίου, γεν. 1915 (πέθανε στο Σταθμό Επιδέσεως του 39 ΣΕ στις 14 -11 - 40).

15η Νοεμβρίου

Το Σύνταγμα συνέχισε την επίθεσή του και κατέλαβε κατόπιν σφοδρού αγώνα το ύψωμα της Κεφαλοβουργάρας, παρά την έντονη δράση του εχθρικού πυροβολικού και της αεροπορίας. Κατά την ενέργεια αυτή "απώθησε τα εκεί ευρισκόμενα τμήματα, συλλαβόν αιχμαλώτους 73 οπλίτας και 2 αξιωματικούς του 47ου Σ.Π. της Μεραρχίας Φερράρα. Ομοίως περιήλθαν εις χείρας του 5 πολ/λα, 3 όλμοι και μέγας αριθμός πυρομαχικών".

Την ημέρα αυτήν (15-11-40), κατά την κατάληψη της Κεφαλοβουργάρας, το 39 ΣΕ είχε τους εξής νεκρούς:

α) Εφ. Λοχίας Καλύβας Βασιλ. του Αλκιβιάδη, από τον Ταξιάρχη Τριχωνίδας, γεν. 1916.

β) Στρ/της Βασιλόπουλος Κων. του

Νικ. από την Ανάληψη Τριχωνίδας, γεν. 1915.

γ) Στρ/της Κολώνιας Γεώργ. του Δημ. από το Κάτω Κεράσοβο Μεσολογγίου, γεν. 1915.

δ) Στρ/της Βελέτζας Κων. του Γεωργίου από τον Άγιο Βλάσιο, γεν/1911,

ε) Στρ/της Δημόπουλος Πέτρος του Χρήστου, από το Θέρμιο Τριχωνίδας, γεν. 1911.

στ) Στρ/της Παπαιωάνου Νικ. του Δημ. από τα Αλέστια Ευρυτανίας, γεν. 1915.

16η και 17η Νοεμβρίου

Με το πρώτο φως της 16ης Νοεμβρίου το 39 ΣΕ επετέθη και πάλι προς κατάληψη του τελικού αντικειμενικού σκοπού, του υψώματος Βίγλας. "Κατόπιν σφοδράς επιθέσεως των ημετέρων κατελήφθησαν τα υψώματα Μαυροβούνι, Μαρίνος και τμήμα μόνο της Βίγλας. Κατά τον αγώνα τούτον ο εχθρός εκρησιμοποίησε και άρματα μάχης άτινα εκινήθησαν εκ της κατευθύνσεως Γεροπλατάνου και έβαλλον δια πολυβόλων κατά των ημετέρων.

Τα άρματα ταύτα βληθέντα ευστόχως παρά του ημετέρου πυροβολικού απεσύρθησαν".

Τα μεσάνυχτα 16/17 το Σύνταγμα υπήχθη υπό διοίκηση της II Μεραρχίας και συνέχισαν την επίθεσή του την 17η Νοεμβρίου, ολοκλήρωσε την κατάληψη του υψώματος Βίγλας και προωθήθηκε βορειότερα.

Κατά την κατάληψη, του κυρίως ύψωματος Βίγλας στις 16 και 17/11-40, έπεσαν οι κάτωθι:

α) Εφ. Ανθ/γός Τσίγκας Ανδρέας του Σπύρ, από το Παναϊώλιο Τριχωνίδας, γεν. 1915.

β) Εφ. Ανθ/γός Μπουρτσάλας Δημ. του Γεωργίου, από το Πέρκο Ναυπακτίας, γεν. 1912.

γ) Εφ. Ανθ/γός Στεργιάκος Ευθυμ. του Δημ., από τον Προυσό Ευρυτανίας, γεν. 1912. δ) Εφ. Λοχίας Παπασπύρου Δημ. του Γεωργ., από το Βασιλόπουλο Ξηρομέρου, γεν. 1911.

ε) Εφ. Δεκανέας Παπαντώνης Χαρίλ. του Κών/νου, από τη Λυσιμαχία Μεσολογγίου, γεν. 1915.

στ) Εφ. Δεκανέας Ασημάκης Αλέξ. του Ντούλα, από την Περδικόβρυση Ναυπακτίας, γεν. 1913.

ζ) Στρ/της Παξημαδέλος Κυριάκος του Δημ. από το Μεσολόγγι, γεν. 1911.

η) Στρ/της Στραβοδήμος Αλέξ. του Περικλή από τα Κρυονέρια Ναυπακτίας, γεν. 1915.

θ) Στρ/της Στρατόπουλος Σπυρ. του Κων. από το Λιθοβούνι Μεσολογγίου, γεν. 1915.

ι) Στρ/της Προβίδας Γεωργ. του Αναστ., από την Κοκκινόβρυση Τριχωνίδας, γεν. 1916.

ια) Στρ/της Πολύζος Χρήστος του Νικ., από τη Ματαράγκα Μεσολογγίου, γεν. 1916. ιβ) Στρ/της Πεινασμένος Ευθ. του Ιωάννου από τον Άγιο

Ηλία Μεσολογγίου, γεν. 1915.

ιγ) Στρ/της Κάλτσας Αθαν., του Δημ. από το Αγγελόκαστρο Μεσολογγίου, γεν. 1915.

ιδ) Στρ/της Καραγιάννης Αριστομένης ή Αριστείδης του Αθαν., από το Διασελάκι Πλατάνου Ναυπακτίας, γεν. 1915.

ιε) Στρ/της Καραγιάννης Νικόλαος από το Πέρκο Ναυπακτίας, γεν. 1917 (εξαφανίσθηκε στο ύψωμα Βίγλα στις 16-11-40).

ιστ) Στρ/της Ζάκας Σωτ. του Αριστ., από τη Φαμίλα Ναυπακτίας, γεν. 1915.

ιζ) Στρ/της Κάλιακμάνης ή Καλαυμάνης Ιωαν. Του Δημ., από τη Σπαρτιά Τριχωνίδας, γεν. 1916 (εξαφανίσθηκε στο ύψωμα Βίγλα στις 16-11-40).

ιη) Στρ/της Καλογεράς Δημ. Του Κων., από τη Σπαρτιά Τριχωνίδας, γεν. 1916.

ιθ) Στρ/της Ξηρός Φωτ. του Κων., από το Μεσολόγγι, γεν. 1911.

κ) Στρ/της Λάμπρος Αθαν. του Κων., από τη Στράνωμα Ναυπακτίας, γεν. 1915.

κα) Στρ/της Παπανικολάου Ελευθ. του Θωμά από το Αγρίνιο, γεν. 1918.

κβ) Στρ/της Παπανικολάου Κων. του Νικ. Από την Αμβρακία Τριχωνίδας, γεν. 1911.

κγ) Στρ/της Μπλάνης Βασ. του Θεόδωρου, από το Παναϊώλιο Τριχωνίδας, γεν. 1911.

κδ) Στρ/της Τσόλκας Χρήστος του Νικ. Από τα Σταμνά Μεσολογγίου,

γεν. 1914.

κε) Στρ/της Χασάπης Ιωάν. του Ανδρέα, από την Κάτω Μακρυνού Μεσολογγίου, γεν. 1914 (εξαφανίσθηκε στο ύψωμα Βίγλα στις 16-11-40).

Επίσης στην τριήμερη μάχη της Βίγλας τραυματίσθηκαν σοβαρά και υπέκυψαν αργότερα σε υγειονομικά κέντρα οι εξής:

α) Σρρ/της Αποστολόπουλος Σπυρ. του Χρ., από το Γαλατά Μεσολογγίου, γεν. 1918. (Στρ. Νοσ. Ιωαννίνων 21/11/1940).

β) Στρ/της Γκρίζης Κων/νος του Δημ., από την Καταβόθρα Ευρυτανίας, γεν. 1912 (Νοσ. Διακομιδής ΕΕΣ Άρτας στις 04/01/1941).

γ) Στρ/της Ταλαγάνης Αθαν. του Σπ., από Αργυρό Πηγάδι Τρικωνίδας, γεν. 1916. (Στρ. Νοσ. Ιωαννίνων 27/11/1940).

δ) Στρ/της Χασάνης Δημ. Του Κων., από Ελατόβρυση Ναυπακτίας, γεν. 1915

Στρ. Νοσ. Αθηνών στις 30/11/1940).

Επίλογος

Έτσι έληξε νικηφόρα για τα Ελληνικά όπλα η 4ήμερη μάχη της Βίγλας (14-17/11/1940) χάρη στις σθεναρές προσπάθειες του ένδοξου 39ου Συντάγματος Ευζώνων, η οποία αποτέλεσε την απαρχή των επιθετικών μας ενεργειών στον τομέα της Ηπείρου και συνετέλεσε στην εκδίωξη των Ιταλών μετά από λίγες μέρες από το Εθνικό μας έδαφος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εκδόσεις της Δ/σεως Ιστορίας Στρατού ΓΕΣ

Αρχεία της Δ/σεως Ιστορίας Στρατού ΓΕΣ
Υπηρεσία Στρατιωτικών Αρχείων ΓΕΣ.

Σημ. Σύντ. Ευχαριστούμε τον αντισπράτηγο ε.α. κ. Νικ. Κολόμβα για τη λεπτομερή αναφορά του στους νεκρούς της Βίγλας (1940-41) που συμπληρώνει την δική μας ελλιπή καταγραφή.

Οι στήλες του περιοδικού ήταν, είναι και θα είναι πάντα ανοιχτές να φιλοξενήσουν σκέψεις, απόψεις και μαρτυρίες που συμπληρώνουν, διορθώνουν ή και ανασκευάζουν άλλες σχετικές.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Διώροφη πέτρινη μονοκατοικία
134 τ.μ. με αυλή 127 τ.μ. κοντά
στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας.
Τηλ. 210 6668548

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΙΚΛΑΡΙ

Το Πικλάρι είναι το μοναδικό χωριό της επαρχίας που κρατά την Παράδοση. Το έτος 1930 το χωριό είχε 800 άτομα ξενιτεμένα. Υπολογίζω ότι πάνω από 1000 άτομα Πικλαρίτες είναι σήμερα ξενιτεμένοι.

Σήμερα στο χωριό μένουν μόνο 50 άτομα και όλοι υπερήλικες από 60 χρόνων και πάνω.

Από τα 100 σπίτια μόνο τα 25 είναι ανοικτά και σ' αυτά ένα ή δύο άτομα κατοικούν, τρίτος δεν υπάρχει.

Όλα τα χρόνια ο Δήμος βοηθούσε.

Φέτος ούτε ευρώ. Κι όμως από τους Πικλαρίτες με την προσφορά τους έγιναν όλα τα παραδοσιακά της ημέρας: Ρακί, κρασί, αρμιά, ξυνάδια, πίτες, ψησταριά προσφορά του συλλόγου- άναψε και έψησε σουβλάκια, λουκάνικα, όλα έρχονταν γύρω κι έτσι φέτος έγινε καλύτερο γλέντι από πέρυσι με την οργάνωση της αδελφότητας, την προσφορά των χωριανών και την συμμετοχή του Νικάνορα, την ορχήστρα των Χαλκιάδων από την Βούρμπιανη με τρία κλαρίνα.

Όταν έφτασα στην πλατεία και είδα τον κόσμο όλο, έμοιαζε με πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής.

Πιστέψτε με από την χαρά μου ξέχασα τα γηρατειά μου.

Στην μέση της πλατείας βλέπαμε ένα μικρό τραχτεράκι με ρυμουλκό να σέρνει μία σαρμανίτσα με το μωρό. Όλα τα χρόνια τον γέρο τον φέρναν καβάλα ανάποδα στο Γομάρι, πέρυσι σε ρυμουλκό σαν πασάς και φέτος σε ρυμουλκό. Τρέχαν τα

μάτια μου δάκρυα χαράς βλέποντας παππούδες και γιαγιάδες, μαμάδες και πατεράδες να καμαρώνουν τα παιδιά και εγγόνια τους.

Φέτος στο Πικλάρι ήταν ο Δήμαρχός μας, Λάμπρος Εξάρχου, Βασίλειος Σπανός ο πάρεδρος, Σταύρος Κίτσιος ο σύμβουλος, χαιρετούρες και ευχές σ' όλο το χωριό.

Φάγαμε, χορέψαμε και περάσαμε καλά. Η χαρά της Κυρिकाής. Και του χρόνου πάλι.

Κύριε Δήμαρχε: Στην πόλη μας και στα χωριά μας έδωσες μία υπόσχεση: Όλοι μαζί, να πάει μπροστά το Πικλάρι που έχει την πιο παλιά παράδοση στην επαρχία και διασκεδάζει ολόκληρη η επαρχία με ποτό και φαγητό την Κυριακή των Απόκρεω.

Κύριε Δήμαρχε, που μας τιμάς με την παρουσία σου, πρέπει να φροντίσεις αυτό το γλέντι να το βλέπουν όλοι οι ξενιτεμένοι σε ολόκληρη την Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο και να χαίρονται μαζί μας και να προβάλλουμε έτσι και το χωριό μας.

Να δημοσιευθεί και στο Περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" που το παίρνει κάθε πατριώτης σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Και του χρόνου να είμαστε όλοι καλά και να χαρούμε πάλι όλοι μαζί.

Καλή Σαρακοστή και
Καλό Πάσχα με υγεία και χαρά

ΒΑΓΓΕΛΗΣ Σ. ΒΟΥΡΔΟΥΚΑΣ
ΠΙΚΛΑΡΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ DON BRUNO MARTIGNON
Υπολοχαγού ιερέα του τάγματος αλπινιστών "CIVIDALE"
της μεραρχίας JULIA.

Απόσπασμα από το βιβλίο του GUIDO AVIANI FULVIO

"ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ" UDINE 2000.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΧΡ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ)

Συνέχεια από τα προηγούμενα

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Κοντά στο Κλειδί είχαν εγκαταληφθεί από τους Έλληνες μερικοί γεμιστήρες οπλοπολυβόλου) σε σχήμα 'ημισελήνου' κατά μήκος του μονοπατιού, όμως οι πυροβολητές της 13ης συστοιχίας που ήταν μαζί μας αφαιρέθηκαν από ορισμένες κόπτες των οποίων τα κεφάλια κρεμόντουσαν έξω από τα σακκίδια τους. Ένας γεράκος άρχισε τότε να διαμαρτύρεται, δεν ξέρω κατά πόσο προσβεβλημένος η εξαγριωμένος, για την κλοπή με ένα σωρό ακατανόητες λέξεις, όμως οι πυροβολητές ούτε καν του έδωσαν σημασία. Ο λοχαγός Νταλεσάντρο τον πλησίασε και τον πήρε από το μπράτσο, ενώ ο γεράκος έδειχνε τα κλοπιμαία τα οποία απομακρύνονταν μαζί με τους αυτουργούς του εγκλήματος. Ο λοχαγός κατάλαβε την υπόθεση και, θέλοντας κατά κάποιο τρόπο να τον αποζημιώσει, κάλεσε εμένα και τον μεταφραστή και μπήκαμε στο σπίτι του. Τι ντροπή! Μάθαμε ότι οι διαμαρτυρίες του δεν αφορούσαν μονάχα εκείνες τις τέσσερις

κόπτες, αλλά ήταν επίσης για τους Έλληνες στρατιώτες που πριν από εμάς του είχαν πάρει ό,τι μπορούσαν, και όχι μονάχα από αυτόν.

Συνεχίσαμε την πορεία και φτάσαμε με τον λόχο διοίκησης στις καλύβες του υψώματος 1642 όπου οι αλπινιστές του 76ου λόχου είχαν βρεί κατάλυμα μέσα σε εκείνες τις κατασκευές που χρησίμευαν σαν μαντριά για τα ζώα. Στο εσωτερικό είχαν βρεί προηγουμένως καταφύγιο έλληνες στρατιώτες και μεταξύ ορισμένων εγκαταλειμμένων αντικειμένων βρήκαμε μια ματωμένη κουβέρτα και ένα ντουφέκι με ανατιναγμένη θαλάμη. Μέσα σε μια από αυτές τις καλύβες υπήρχαν δύο τραυματίες του 76ου λόχου που εκείνο το πρωί είχαν μια σύγκρουση, όπως προείπα. Ένας ήταν βαριά τραυματισμένος στην κοιλιά και δίπλα του κείτονταν ένας άλλος αλπινιστής, και αυτός τραυματισμένος.

"Με χτύπησαν με το οπλοπολυβόλο, Ντον Μπρούνο, αλλά θα πάρω εκδίκηση!", είπε ο δύστυχος όταν με είδε να μπαίνω. Επανέλαβε την ίδια φράση στον διοικητή του λόχου και πρόσθεσε: "Αν δεν τα καταφέρω εγώ πέστο

στους συντρόφους: θέλω να πιάσω) το οπλοπολυβόλο που μου έρριξε!" Έπειτα άρχισε να διαμαρτύρεται ότι κρύωνε. Άναψα μια φωτιά που του πρόσφερε ανακούφιση και του έδωσα τα παυσίπονα. Θέλησε να με αγκαλιάσει και μετά αποκοιμήθηκε.

Τον παρέδωσα σε αυτή την κατάσταση στον ιερέα του 3ου λόχου πυροβολικού και προσπάθησα να ξαναβρώ το τάγμα μου.

Στο μεταξύ η βροχή είχε μεταβληθεί σε αραιό χιόνι που ο κρύος άνεμος μας το πέταγε παγωμένο στο πρόσωπο δυσκολεύοντας την κατάσταση.

Από το όρος Ταμπούρι (ύψος 1875 μ.) φαίνονταν στην κοιλάδα το χωριουδάκι της Φούρκας που έλαμπε από τις ανταύγειες εκείνης της γκρίζας δύσης του ήλιου. Το τάγμα Τζεμόνα το είχε καταλάβει και είχε στρατοπεδεύσει στις βορειοανατολικές πλαγιές του Σμόλικα, ενώ το τάγμα Τολμέτσο το πλησίαζε με μεγάλη ταχύτητα μετά από την ημέρα ανάπαυσης που είχε δοθεί στους αλπινιστές του στο Ντέντσικο (Αετομηλίτσα), όπου είχε ενωθεί με την διοίκηση και τον λόχο όλμων. Το γεγονός αυτό ήταν μια καλή εξασφάλιση, όμως η στρατηγική σημασία της περιοχής έκανε να υποθέσουμε ότι η κατάληψη όλων των διάσελων και των δρόμων διόδου στο εσωτερικό της δεν θα πραγματοποιούνταν ειρηνικά. Τα γεγονότα στα Καλύβια, ακόμη και αν δεν μπορούσαν να χαρακτηριστούν α-

ληθινές και καθεαυτές πολεμικές ενέργειες, μπορούσαν να ερμηνευθούν σαν προμηνύματα δυναμικότερων ενεργειών που θα ακολουθούσαν. Μας φαίνονταν αδύνατο ότι όλα και πάντοτε θα έπρεπε να επιλυθούν με τέσσερις πυροβολισμούς και μια καταδίωξη.

Με αυτές τις σκέψεις και τις υποθέσεις περάσαμε νοτιοδυτικά της Φούρκας και στρατοπεδεύσαμε στις πλαγιές του Σμόλικα (1,700 μ. υψόμετρο), λίγο πιο πάνω από το μουλαρόδρομο του Κερασόβου. Είναι ανώφελο να πω ότι η σπουδαία πόλη της Φούρκας εξέπεσε σε ένα μικρό ορεινό χωριουδάκι, ότι ο σπουδαίος δρόμος ήταν ακόμη ένας μουλαρόδρομος και ότι μπροστά και ολόγυρα είχαμε ακόμη βουνά και βουνά. Ο 16ος λόχος, όπου από το Ταμπούρι είχε αρχίσει να καταδιώκει τον εχθρό χωρίς να του δίνει την δυνατότητα να καθούν τα ίχνη του, προς το βράδυ συνάντησε το εμπόδιο της ομίχλης.

Ίσως οι Έλληνες να νόμισαν ότι ήταν σε μεγάλο βαθμό προστατευμένοι από την ομίχλη και από τη νύχτα που είχε έλθει και αιφνιδιάστηκαν από τους εξερευνητές του λόχου προτού το διάσελο στο μουλαρόδρομο για τη Σαμαρίνα. Η διμοιρία οπλοπολυβόλων άνοιξε άμεσους πυρ, ενώ η διμοιρία του υπολοχαγού Λαβάρντα έκανε απόπειρα κατάληψης του διασέλου. Οι Έλληνες αντέδρασαν, αλλά εξαναγκάστηκαν να οπισθοχωρήσουν και να εγκαταλείψουν επι τόπου τα εφόδια τους. Έπεσαν στα

χέρια μας έντεκα αλογάκια που μετέφεραν τυρί και κιβώτια με σφαίρες. Αυτό το γεγονός το θυμούνται οι αλπινιστές σαν αυτό του "maulin". Τα πολεμικά λάφυρα του 16ου λόχου επέλυσαν, εκείνο το βράδυ, ένα ενοχλητικό πρόβλημα που είχε αρχίσει να παρουσιάζεται: εκείνο των τροφίμων. Βρισκόμασταν στο βράδυ της τέταρτης ημέρας πεζοπορίας και δεν υπήρχε καμιά ένδειξη που να μαρτυρούσε κάποια διανομή τροφίμων από πλευράς της επιμελητείας. Όταν κάναμε στάση ο υπολοχαγός Φιερμόντε διέταξε να ανάψουν φωτιά και μας έδειξε τα άδεια ντουλάπια του εστιατόριου με ένα "ιδού όλα" που ήθελε να μεταδώσει στους άλλους τον συμβιβασμό με τη δεδομένη κατάσταση που είχε πλέον κυριεύσει τη ψυχή του. Υπήρχαν μονάχα μερικοί κύβοι ζωμιού) και ένα σαλάμι. Για το μέλλον έπρεπε να καταφύγουμε στις περιορισμένες ατομικές εφεδρείες εξαιτίας των πολλών "τσιμπημάτων" που είχαν γίνει τις προηγούμενες ημέρες όταν το εστιατόριο δεν λειτουργούσε. Πήγα στον 16° λόχο, οι αλπινιστές, αν και σωματικά κουρασμένοι, είχαν πολύ ψηλό ηθικό. Το γεγονός ότι είχαν δει για δυό φορές μέσα στην ίδια ημέρα τον εχθρό να τρέπεται σε άτακτη φυγή τους είχε εμπυρώσει πέρα από οποιαδήποτε περιγραφή. Μου διηγούνταν τις περιπέτειές τους με το στόμα γεμάτο τυρί και με την έκφραση του προσώπου τους που έλαμπε από τη χαρά και την ικανοποίηση. Τη νύχτα το κρο-

τάλισμα ενός οπλοπολυβόλου το οποίο χτυπούσε από την Ανατολή μας κράτησε σε κατάσταση εγρήγορσης. Ήταν ένα δικό μας Φιάτ, δεν υπήρχε αμφιβολία! Πολύ σύντομα ενώθηκαν στο κοντσέρτο κάποιες κανονιές και ορισμένες ριπές μυδραλιοβόλου. "Συναντήθηκαν!", είπα στο γιατρό που κοιμόταν δίπλα μου. "Διάβολε και χαιρετιούνται έτσι αυτή την ώρα;", απάντησε.

Περίπολοι του τάγματος Τζεμόνα είχαν συναντηθεί με τον εχθρό και συτόνιζαν τα εργαλεία τους για το κοντσέρτο της επόμενης ημέρας. 1η Νοεμβρίου.

Ήδη επεσήμανα τη θέση του τάγματος Τζεμόνα. Αυτό το τάγμα που είχε στηρίξει περισσότερο από τα υπόλοιπα το βάρος του αγώνα από την πρώτη ημέρα υπήρξε επίσης το πρώτο που έδωσε ένα σκληρό αγώνα στην περιοχή της Φούρκας και μεταξύ των νεκρών του υπήρχαν δύο αξιωματικοί.

Ενώ συνέβαιναν αυτά στα ανατολικά της Φούρκας, ο 20ος και ο 76ος λόχοι κινούνταν προς τη Σαμαρίνα. Η περιοχή καλύπτονταν από πυκνό δάσος και σιγά-σιγά ανεβαίνοντας στις πλαγιές του όρους Σμόλικας τα έλατα αυξάνονταν σε ποσότητα και μέγεθος. Περάσαμε κοντά από δύο λιμνούλες που βρίσκονταν κωμένες στη λάσπη σαν διαμάντια σε ένα υψίπεδο στα 1700 μέτρα, συνεχίζοντας την ανηφόρα μέσα από το δάσος, φτάσαμε στα 1731 μέτρα από όπου το μονοπάτι διέσχισε το διάσελο

που οδηγούσε στη Σαμαρίνα.

Οι Έλληνες, πολύ πιθανά οι ίδιοι που είχαν εγκαταλείψει τα αλογάκια διαφεύγοντας από το διάσελο στα 1651 μέτρα, είχαν οργανώσει αντίσταση εκμεταλλευόμενοι το δασοσκεπές και απότομο σε κλίσεις έδαφος. Από μικρά προκαλύματα φτιαγμένα πρόχειρα από κορμούς δένδρων και από σκαμμένες πρόσφατα στο έδαφος τρύπες, άρχισαν να πυροβολούν άμεσα ενάντια στον 20ο λόχο που ήταν στην εμπροσθοφυλακή. Ο 76ος λόχος υποχρεώθηκε να πραγματοποιήσει περικυκλωτική κίνηση από τα δεξιά, και ο 16ος επίσης, που ήταν οπισθοφυλακή, στάλθηκε μπροστά, αφού είχε αφήσει σαν προστασία των μετόπισθεν του τάγματος μια διμοιρία μαζί με τα εφόδια. Δεν ήταν μια συμπαγής γραμμή πυρός, αλλά ομάδες στρατιωτών διασκορπισμένοι εδώ και εκεί γεγονός που σήμαινε ότι να φυλάγεσαι από μια κατεύθυνση δεν σημαίνει ότι εξασφάλιζες την ακεραιότητα από μια άλλη. Τα δέντρα έκαναν ότι το καλύτερο για να μας προστατέψουν, όμως το τμήμα του σώματός μας που δεν καλύπτονταν από το ξύλο ήταν αρκετό σαν στόχος για ένα ντουφέκι. Ήταν καταυτό τον τρόπο που το παλτό μου τρυπήθηκε από μια βελόνα καινούριου είδους. Δυσχερестήθηκα για το δώρο που μου είχε κάνει ο υπολοχαγός Πέριτζ αλλά το σώμα μου παρέμεινε άθικτο. Δεν συνταράχτηκα για το τραυμα-

τισμένο παλτό και κραυγάζοντας στον Φιερμόντε "δεν είναι τίποτα", πήγα να μαζέψω μερικές ελληνικές κουβέρτες που είχαν εγκαταληφθεί για να τις δώσω στους αλпинιστές των οποίων οι δικές τους ήταν μουλιασμένες από το νερό.

Μαζί μου ήταν ο αλпинιστής Τρούκι που ήταν φορτωμένος με τις κουβέρτες. Ίσως να ήταν μια επιπολαιότητα γιατί οι ριπές και το σφύριγμα των σφαιρών σε απόσταση αναπνοής καταμαρτυρούσε ότι μας είχαν δει για τα καλά. Ο λοχαγός Νταλεσάντρο μας φώναξε να γυρίσουμε πίσω και έτσι αφήσαμε τα λάφυρα και καλυφθήκαμε μαζί με πολλούς άλλους πίσω από ένα μεγάλο βράχο.

Ήμασταν στριμωγμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο έχοντας την επιθυμία να βγούμε έξω από την τροχιά των σφαιρών που, όταν δεν χτύπαγαν πάνω στις πέτρες μας πέρναγαν ξυστά από τις πλάτες.

Θυμάμαι τον υπολοχαγό Φιερμόντε που έσκαβε μια τρύπα στη γή με έναν ελληνικό γκασμαδάκι και αναζητούσε να καλύψει το κεφάλι του. Του υπενθύμισα εκείνη τη στιγμή ότι έκανε την ίδια ακριβώς δουλειά με αυτή ενός σκύλου όταν ψάχνει για τους αρουραίους, όμως αυτός δεν είχε διάθεση για αστεία τη στιγμή εκείνη. Η αλήθεια ήταν ότι όλοι μας είχαμε συνταραχθεί από αυτή την πρώτη πολεμική εμπειρία.

(Συνεχίζεται)

Το Γεφύρι στο Ντερβένι

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΜΑΝΤΑ*

Το γεφύρι του Ντερβενιού -εντυπωσιακή κατασκευή σε μια εξ' ίσου εντυπωσιακή τοποθεσία- βρισκόταν στον Σαραντάπορο ποταμό, αρκετά πιο ανάντη εκείνου της Μέρτζανης, ανάμεσα στο εγκαταλειμμένο σήμερα χωριό Ντερβένι (επί ελληνικού εδάφους) και στο Μπιλθούκι (αλβανικής επικράτειας). Το έλεγαν και γεφύρι του Σκορδίλη. Δυστυχώς το ανατίναξαν στα χρόνια του εμφύλιου. (Μ. Παρασκευή 1948).

Ήταν μονότοξο, κυριολεκτικά γαλπωμένο στους βράχους -εδώ στενεύει απότομα η κοίτη- του ποταμού. Περιποιημένος καλντεριμωτός δρόμος, με σκαλοπάτια, κατηφορίζοντας απ' τις πλαγιές των απέναντι βουνών, το συναντούσε κι άλλαζε όχθη με ασφάλεια. Ευτυχώς, δύο φωτογραφίες¹ και ένας ρεαλιστικός πίνακας² διασώζουν

τη μορφή του, αλλά και το πόσο πετυχημένα εντασσόταν στον χώρο.

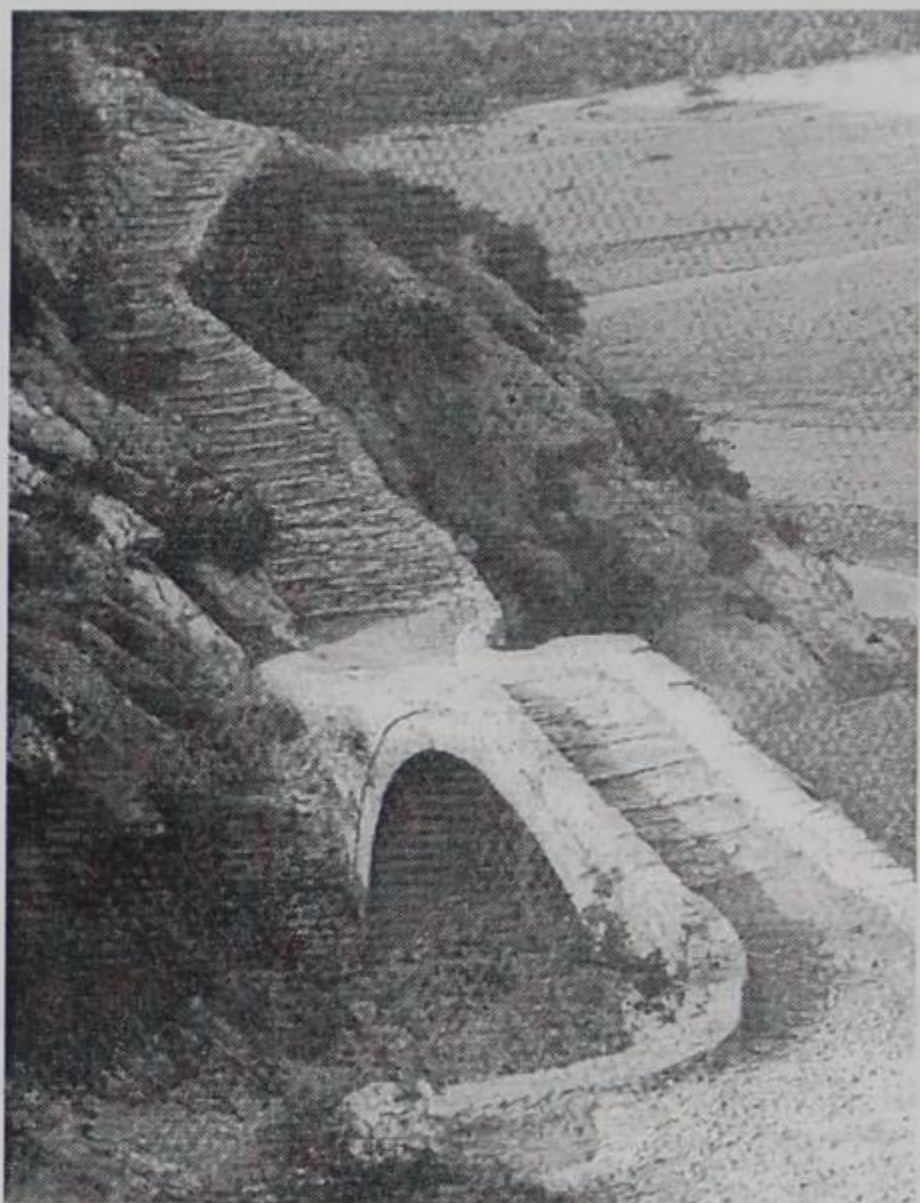
Όμως, επίσης πολύτιμη, κατασκευαστικά και ιστορικά, είναι κι η παρακάτω μαρτυρία του ιστοριοδίφη της περιοχής, αείμνηστου, Αναστάσιου Ευθυμίου: "Στον παραπόταμο του Αώου τον Σαραντάπορο, λίγα χιλιόμετρα (2-3) πιο κάτω από τα Λουτρά Καβασίλων και πολύ κοντά στα Αλβανικά λουτρά και σύνορα, εκεί στα στενά, υπήρχε θαυμάσιο πέτρινο γεφύρι που ένωνε τις επαρχίες Κονίτσης και Λεσκοβικίου (πιο σύντομα από τη Μέρτζιανη). Το ανατίναξε ο στρατός, στις αρχές του 1948 νομίζω, για να μην έρχονται οι αντάρτες από την Αλβανία. Η ονομασία του ήταν "Γεφύρι του Ντερβενιού" από το ομώνυμο χωριό Ντερβένι. Τες όχθες του Σαρανταπόρου ακολουθούσε κλάδος της Εγνατίας οδού που

* Από το υπό έκδοση βιβλίο του "Πέτρινα Γεφύρια στη Βόρεια Ήπειρο".

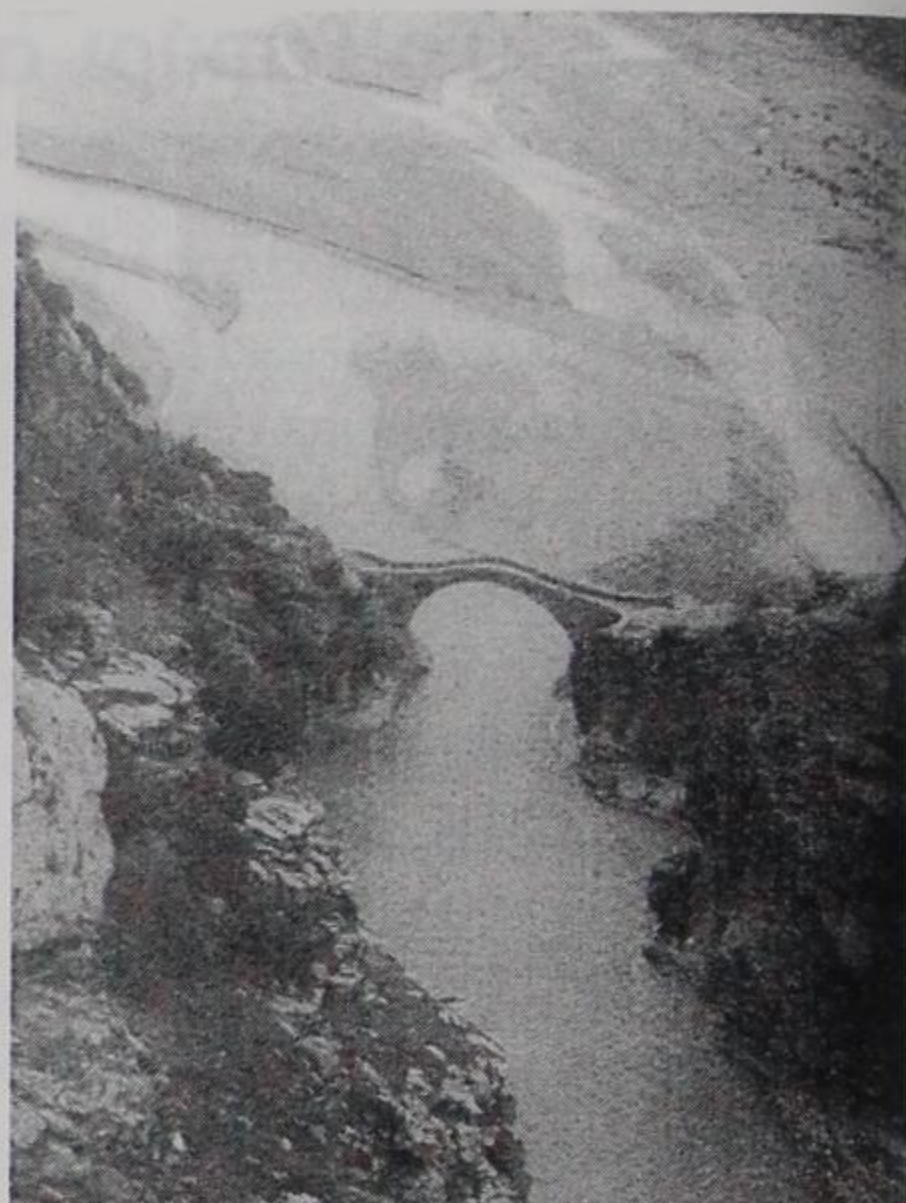
1. Α/Μ προπολεμικές φωτογραφίες του Απόστολου Βερτόδουλου (1907-1983). Δημοσιεύτηκαν στο βιβλίο "Ήπειρος, Πολιτιστική Κληρονομιά και Φύση", Έκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1995, σελ. 218 και 219.

2. Έργο του Κενάν Μεσαρέ (1889-1965). Ο ζωγράφος, που έζησε τα περισσότερα χρόνια του στα Γιάννενα, καταγόταν απ' το χωριό Μεσαριά -εξ ου και το επίθετό του- της Καραμουρατιάς, στην αριστερή όχθη του Αώου. Ο πίνακας του με το γεφύρι του Ντερβενιού συμπεριλαμβάνεται στο λεύκωμα "Κενάν Μεσαρέ, Έργα" [στη σελ. 45] που εξέδωσε το 2002 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων.

Εικ. 1. Το γεφύρι του Ντερβενιού, ανάμεσα στο ομώνυμο χωριό και το Μπιλθούκι. Ανατινάχτηκε στα χρόνια του ελληνικού εμφύλιου. (φωτ. Απ. Βερτόδουλος).

Εικ. 2. Το γεφύρι του Ντερβενιού, πάνω σε στένωμα του Σαραντάπορου. Ο δρόμος επικοινωνούσε το Λεσκοβίκι με την Κόνιτσα. (φωτ. Απ. Βερτόδουλος).

ίχνη της σώζονται ακόμη. Ήταν λεπτής εργασίας και στερεό γεφύρι με άνοιγμα και ύψος 25 περίπου μέτρων (κατά προσέγγισιν), μονότοξο και με λίθινες κουπαστές. Μια και μοναδική φορά το πέρασα στα 1938 όταν είχε παρασυρθεί από το ποτάμι η ξύλινη γέφυρα της Στράτσιανης και τα χωριά μας [Πυρσόγιαννη, Βούρμπιανη, Χιονιάδες κλπ] επικοινωνούσαν με την

Κόνιτσα μέσω Αμαράντου όπου γινόταν και η διανυκτέρευση. Ποιοι μαστόροι το είχαν καμωμένο δυστυχώς αγνοώ. Τα ίχνη του σώζονται ακόμη από τες δυο πλευρές"³.

Μπορεί να αγνοούμε -όπως συνήθως συμβαίνει - τους κατασκευαστές, τους μαστόρους του γεφυριού, αλλά ένα παλιό -του 19ου αιώνα- δημοσιευμένο σε εφημερίδα άρθρο φαίνεται να

3. Από επιστολή του Αν. Ευθυμίου στον συγγραφέα με ημερομηνία 28.4.1988.

Εικ. 3. Το γεφύρι του Ντερβενιού, όπως το ζωγράφησε ο Κενάν Μεσαρέ, καταγόμενος από τη Μεσαριά της Καραμουρατιάς.

(πίν. Κ. Messare).

απαντά στο ερώτημα ποιος έδωσε την εντολή να χτιστεί και πότε συνέβη αυτό. Διαβάζουμε λοιπόν, μεταξύ των άλλων, στην "Φωνή της Ηπείρου", στο φ. της 31.12.1893: "Ημίσειαν ώραν μακράν των θειοπηγών προς τα άνω υ-

πάρχει γέφυρα, δι ης διέρχονται οι από Κόνιτσαν εις Λιασκοβίκιον μεταβαίνοντες, εκτισμένη επί Αλή-πασά εις θέσιν απόκρημνον επί αποτόμων βράχων"⁴.

4. Άρθρο ανώνυμου με τίτλο "Λουιρά Βρωμονερίου" στην εφημερίδα της Αθήνας "Φωνή της Ηπείρου", φύλλο 31.12.1893, αριθ. 68. Βλέπε σχετικά, Χ. Γκούτος, *Τα Λουιρά Πυξαρίας το 1893*, περ. "Κόνιτσα", 114/Γεν. Φλεβ. 2004, σελ. 27-29.

Γάμος στην Κέρκυρα

Το Σάββατο, 14-04-07, στην εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων στους Μαγουλάδες Κέρκυρας, έγινε ο γάμος του Σπύρου Ρούσσινου και της Μαργαρίτας Γ. Τζιάλλα.

Το μυστήριο κράτησε μια ώρα περίπου και το αρμόνιο με τη χορωδία έδωσαν ξεχωριστό χρώμα στην τελετή που ξεκίνησε με το: «Σήμερα γάμος γίνεται...» και συμπληρώθηκε στο τέλος με τα βεγγαλικά του Ανδρέα (Τζιάλλα), που χρωμάτισαν τον ουρανό των Μαγουλάδων, δίνοντας φτερά στη χαρά των νεονύμφων και των προσκεκλημένων τους.

Από την Τετάρτη της Διακαινησίμου ο Γιώργος και Ειρήνη Τζιάλλα είχαν εγκατασταθεί στην ξενοδοχειακή μονάδα "ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ" στους Περουλάδες και εκεί περίμεναν το σόι και τους φίλους τους.

Για δυο μέρες οι συγγενείς και οι φίλοι μετέτρεψαν τον ξενοδοχειακό χώρο σ' ένα μικρό χωριό και τους δόθηκε η ευκαιρία να επικοινωνήσουν και να αναθερμάνουν τις σχέσεις τους.

Οι οικοδεσπότες στο πόδι όλη μέρα

φρόντιζαν να μη λείπει σε κανέναν τίποτε.

Το βράδυ του Σαββάτου, μετά την τελετή του γάμου, ακολούθησε διασκέδαση στο ευρύχωρο και από κάθε άποψη εξυπηρετικό κέντρο "ΟΛΥΜΠΙΚ-ΜΠΟΛΟΒΙΝΟΣ Α.Ε." στο κοντινό Σιδάρι. Η βραδιά είχε κερκυραϊκό μουσικό χρώμα και οι κελεσμένοι διασκέδασαν με την ψυχή τους, τόσον αυτοί που συμμετείχαν στο χορό, αλλά και όσοι για διάφορους λόγους, περιορίστηκαν στα ακούσματα και στη θέαση.

Τα νιόγαμπρα άνοιξαν το χορό με το καθιερωμένο, πλέον "ευρωπαϊκό" και ακούραστα όλη τη βραδιά συνέχισαν να σκορπούν γύρω τους τη χαρά.

Με πρωτοβουλία του γαμπρού προς τιμήν των καλεσμένων και ιδίως όσων δε διαμένουν στην Κέρκυρα το χορευτικό νέων των Μαγουλάδων, μετά τα νιόγαμπρα, χόρεψε παραδοσιακούς κερκυραϊκούς χορούς με χάρη.

Το Σπύρο και τη Μαργαρίτα τους συνοδεύουν οι ευχές όλων να ζήσουν ευτυχισμένοι και να προκόψουν.

I.T.

Σεμινάριο εκπαιδευτικών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Κόνιτσας

Το έργο και η δράση του Κέντρου Περιβαλλοντικής Κόνιτσας είναι βέβαια γνωστά και δε χρειάζεται νομίζω να το προβάλλω εγώ. Απλώς θέλω προσωπικά να εκθέσω τις εντυπώσεις και παρατηρήσεις μου για το σεμινάριο που παρακολούθησα μαζί με άλλους συναδέλφους εκπαιδευτικούς Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης το τριήμερο 16,17 και 18 Μαρτίου 2007.

Το θέμα του σεμιναρίου - εργαστηρίου ήταν: “Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και περιβαλλοντική Εκπ/ση Γεωθερμία - ιαματικές πηγές”.

Συμμετείχαν εκπαιδευτικοί από σχολεία των Ιωαννίνων, Άρτας, Λευκάδας, Καστοριάς, Τρικάλων και άλλα.

Την Παρασκευή το απόγευμα έγινε η υποδοχή των συνέδρων από την υπεύθυνη του Κέντρου και ακολούθησαν οι πρώτες εισηγήσεις. Σαν φιλόλογος δυσκολεύτηκα λίγο να μπω απ’ την αρχή στο κλίμα και την επιστημονική ορολογία του θέματος.

Βρήκα όμως ενδιαφέρουσες τις επόμενες μέρες που περιελάμβαναν επισκέψεις στους χώρους τους σχετικούς με το θέμα.

Το Σάββατο η επίσκεψη ήταν στα ιαματικά λουτρά των Καβασίων. Μεταφερθήκαμε με πούλμαν και ιδιωτικά

αυτοκίνητα. Μαθημένη από τον σχετικά άνετο και σύγχρονο δρόμο που οδηγεί στο χωριό μου, το Κεφαλοχώρι, μου έκανε κακή εντύπωση το γεγονός ότι ο δρόμος που οδηγεί στο χωριό και στα λουτρά, τόσο κοντά στην Κόνιτσα, είναι σε κακή κατάσταση, χωρίς καμιά βελτίωση, υποθέτω, απ’ όταν πρωτοφτιάχτηκε. Η δεύτερη απογοήτευση ήταν στο χώρο των λουτρών όπου οι εγκαταστάσεις είναι υποτυπώδεις και δίνουν την εικόνα της εγκατάλειψης. Πριν την επίσκεψή μας εκεί οι εισηγητές παρουσίασαν διάφορες ιαματικές πηγές στον ελλαδικό χώρο που είναι πιο οργανωμένες και αξιοποιούνται ικανοποιητικά. Γίνονται έτσι πόλος έλξης για τουρίστες αλλά και για όλη την ελληνική οικογένεια κι όχι μόνο για τους ηλικιωμένους που πάνε εκεί για θεραπευτικούς σκοπούς.

Κάνοντας λοιπόν τη σύγκριση είδαμε πόσο παραμελημένα είναι τα λουτρά των Καβασίων άρα και πόσο παρεξηγημένη από τους αρμόδιους φορείς η χρήση τους.

Βέβαια, στα πλαίσια του προγράμματος ήταν ενδιαφέροντα τα πειράματα που κάναμε κατά ομάδες στο χώρο και οι γνώσεις που αποκομίσαμε για τη χρήση και ωφέλεια των ιαματικών

πηγών σημαντικές.

Ενθουσιασμένη και εντυπωσιασμένη απ' αυτές τις γνώσεις σκέφτηκα να δημοσιοποιήσω, μέσω του περιοδικού, το μήνυμα και συμπέρασμα που προέκυψε απ' το συγκεκριμένο σεμινάριο με το σχετικό θέμα: ότι τα ιαματικά λουτρά ήταν ανέκαθεν γνωστά στον άνθρωπο και τα αξιοποιούσε πάντοτε ανάλογα. Και ότι θα μπορούσαν να αποτελέσουν τόπους θερινών διακοπών, αν διαθέτουν φυσικά την κατάλληλη υποδομή, για όλες τις ηλικίες κι όχι μόνο για τους ηλικιωμένους.

Με αφορμή δε τις προτάσεις που έκαναν οι συνάδελφοι σε ομάδες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν στο Κ.Π.Ε. το απόγευμα, με σοβαρό ή χιουμοριστικό τρόπο, απευθύνομαι στο νέο Δήμαρχο της Κόνιτσας και τους άλλους αρμόδιους φορείς, κινούμενη από πραγματικό ενδιαφέρον για να τους αναφέρω:

α) Ότι τα λουτρά των Καβασίλων, όντας κοντά στην Κόνιτσα, θα πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλλίτερο τρόπο.

β) Να βελτιωθεί οπωσδήποτε ο δρόμος πρόσβασης στα λουτρά.

γ) Να αναμορφωθεί και να βελτιωθεί ο χώρος και οι εγκαταστάσεις τους.

δ) Να δημιουργηθεί ξενώνας, εστιατόριο, καφετέρια, παιδική χαρά και ό,τι άλλο θα μπορούσε να εξασφαλίσει την άνετη παραμονή των επισκεπτών και δημιουργικές δραστηριότητες

όσων θα παραμένουν εκεί ή τους συνοδούς των λουομένων.

Και αφού πραγματοποιηθούν όλα αυτά μια καλή διαφημιστική καμπάνια θα ήταν αποτελεσματική ώστε τα Καβάσιλα να γίνουν πόλος έλξης ανθρώπων από την Ελλάδα και το εξωτερικό και όλων των ηλικιών.

Φυσικά δε θα πρέπει να παραλείψω και μια πρόσφατη και τολμηρή προσπάθεια κάποιων επιχειρηματιών να δημιουργήσουν και να λειτουργήσουν μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με κινητήρια δύναμη το νερό, κοντά στο Κεράσοβο Κόνιτσας την οποία μονάδα επισκεφτήκαμε την Κυριακή. Τέτοιες προσπάθειες που έχουν σαν αποτέλεσμα και την προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει να έχουν την αμέριστη στήριξη της πολιτείας και των κατοίκων της περιοχής.

Είναι επιτακτική ανάγκη να ευαισθητοποιηθούμε σε θέματα περιβάλλοντος, το οποίο όπως είναι γνωστό απειλείται σήμερα από την κακή χρήση του ανθρώπου. Να στραφούμε στην αξιοποίηση γι' αυτά τα θέματα και τα σχετικά σεμινάρια που οργανώνονται από τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι ένας πολύ καλός τρόπος, γι' αυτό αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους διοργανωτές τους.

Φασούλη Κων/να
Φιλόλογος

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1941-1944

Με τον πιο πάνω τίτλο κυκλοφόρησε πρόσφατα το τελευταίο βιβλίο του αδελφικού φίλου Σωτήρη Τουφίδη και δε μας ξάφνιασε καθόλου το κουράγιο και το «πείσμα» του να μας σηκώσει λίγο πιο ψηλά, έξω από τον αδιέξοδο κύκλο του ωχαδερφισμού, του ατομισμού και της ισοπέδωσης των πάντων.

Όπως ο ίδιος τονίζει στον πρόλογό του «η μνημόνευση των ηρώων μας επιβάλλεται για να μαθαίνουν οι νεότερες γενιές την ιστορία μας, να διδάσκονται και να οπλίζονται με αγωνιστική διάθεση για τη μελλοντική πορεία της ρωμιοσύνης».

Η ανέγερση μνημείων στους τόπους θυσίας των προγόνων μας είναι χρέος όλων και όταν η Πολιτεία αδυνατεί, αδρανεύει, ή αδιαφορεί οι τοπικές αρχές και οι πολίτες οφείλουν να κινητοποιηθούν.

Απόδειξη για το τι μπορεί να κάνει και ένας μόνο πολίτης, όταν πιστέψει σε κάτι και κινηθεί χωρίς ιδιοτέλεια και μικροϋπολογισμούς, αποτελούν τα τέσσερα μνημεία που στήθηκαν σε χώρους θυσίας και το ιστορικό ανέγερσής τους καταγράφεται σ' αυτό το βιβλίο.

Στο προσηλητήριο του Σωτήρη ανταποκρίθηκαν αρκετοί - Οργανισμοί, Αδελφότητες, Σύλλογοι, Απλοί Πολίτες, οι οποίοι με την όποια συνεισφορά τους έκαναν το όνειρο πραγματικότητα, τα λόγια πράξη.

Τα τέσσερα μνημεία είναι:

- 1) Το μνημείο στην Καλλιθέα (8-9-1985)
- 2) Το μνημείο στη Βίγλα-Γεροπλατάνου (14-8-1988).
- 3) Το Μνημείο στην Αγία Τριάδα

Σωτήρη Π. Τουφίδη

Μνήμες και Μνημεία

Από την Εθνική Αντίσταση 1941-1944

Καλλιθέα
Βίγλα
Αγία Τριάδα
Σουσνίτσα

Φωτιά και Σίδερο
στους Ναζιδες
Θεατρικό έργο
σε τρεις πράξεις

Ιούνιο 2007

Κόνιτσας (30-10-1994)

και 4) Το μνημείο στη Σουσνίτσα (3-8-2003).

Ο συγγραφέας, με λόγο λιπό και απέρπιτο, όμως πλήρως κατατοπιστικό, υποστηριζόμενο με παλαιότερο και πρόσφατο φωτογραφικό υλικό, μας δίνει το ιστορικό τόσο της ανέγερσης των μνημείων, όσο και αυτό των γεγονότων, που οδήγησαν στη θυσία τόσων νέων πατριωτών.

Το βιβλίο κλείνει (σελ. 75 έως 93) με ένα τρίπρακτο θεατρικό με τίτλο “Φωτιά και σίδερο στους ναζίδες κα-

τακτητές”, που αναφέρεται στα γεγονότα της ιστορικής επιχείρησης στο Χάνι της Καλλιθέας.

Στο Σωτήρη, που για τα “κοινά” θυσιάζει χρόνο και χρήμα, ευχόμαστε υγεία και δύναμη, ώστε κάθε φορά να ξεπερνά τις δυσκολίες και μέσα από τις στήλες του περιοδικού, που διευθύνει και ουσιαστικά κρατά ζωντανό, ή αυτοτελείς εκδόσεις να μας κάνει κοινωνούς των ανησυχιών και των οραμάτων του.

I.T.

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

*Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος
Λέκτορας Οδοντιατρικής Α.Π.Θ.*

Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΗΛ. 2310 265168
(ΒΑΜΒΑΚΑ 1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΙΝ. 6977032376

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΓΟΛΑ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510 936
ΤΗΛ.: 26550 22529 ΚΙΝ.: 6945182799

ΕΡΜΙΟΝΗ Π. ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6-8 ΤΗΛ.: 210 3633310-11-12
1ΟΣ ΟΡΟΦΟΣ FAX.: 210 3637894
106 79 ΑΘΗΝΑ ΚΙΝ.: 6976 112904

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

*Οικόπεδο 3.600 τ.μ.
στην Κ. Κόνιτσα
(δίπλα στον παιδικό Σταθμό)*

Πληροφορίες:

ΤΗΛ.: 26550 22545

Κόνιτσα, 12 Μαρτίου 2007

Προς
Την Διεύθυνση περιοδικού
«Η ΚΟΝΙΤΣΑ»

Ενταύθα

Αγαπητέ κ. Τουφίδη,

Ο εκλεκτός φίλος μου και λάτρης της Κονίτσης κ. Στάθης Παρασκευόπουλος, εκπαιδευτικός, συγγραφέας, Πρόεδρος Ιστορικών Συγγραφέων Ελλάδος, μου έστειλε τις παρακάτω εργασίες του, τις οποίες, παρακαλώ αν κρίνετε κατάλληλες, να τις δημοσιεύσετε στο καθ' όλα έγκριτο περιοδικό σας "Η ΚΟΝΙΤΣΑ".

α) Του δικού σας βιβλίο "Η Κόνιτσα και τα χωριά της" Κριτική, η οποία εδημοσιεύθη στην εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" της Ζακύνθου 2571/17/1/2007

β) "Έντυπώσεις από την Κόνιτσα" αδημοσίευτο.

γ) "Το Μοναστήρι της Μολυβδοσκεπάσου" αδημοσίευτο.

Με πολλήν εκτίμησιν

Ι. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

«Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ» (Τουριστικός οδηγός-Γ' έκδοση)

ΣΩΤΗΡΗ Π. ΤΟΥΦΙΔΗ

Με πολύ καθυστέρηση, σε ό,τι αφορά το χρόνο έκδοσης του βιβλίου (1994) για το οποίο η σύντομη τούτη παρουσίαση, πήρα από το φίλο και ριζωμένο στην Κόνιτσα Ιωάννη Παπαϊωάννου τον τουριστικό οδηγό της. Πρόκειται για το βιβλίο του Σωτήρη Π. Τουφίδη με τον τίτλο: "Η Κόνιτσα και τα χωριά της". Εννοείται πως το συγ-

γραφέα δεν τον γνωρίζω.

Πρόκειται για έναν εύχρηστο και καλογραμμένο οδηγό των 200 περίπου σελίδων-καλαίσθητο με έγχρωμο εξώφυλλο, φωτογραφίες της Κόνιτσας και με οπισθόφυλλο μια ανθισμένη κουτσουπιά σε ώρα υμνολογίας στο Θεό όπως είπε ο Καζαντζάκης για την αμυγδαλιά.

Η Ήπειρος είναι αναμφίβολα ή εύανδρος περιοχή που έχει δώσει πλειάδα ανθρώπων που έχουν εκδηλώσει ποικιλοτρόπως τη φιλοπατρία τους. Ο

Σωτήρης Τουφίδης, τω όντι, ανήκει σε αυτούς. Και με το βιβλίο του αυτό οδηγό για το γενέθλιο τόπου του- αποδίδει με τον καλύτερο τρόπο τα τροφεία του σε αυτόν. Ο σκοπός του, που δεν είναι άλλος, παρά “με καλή διάθεση και αγάπη, να βοηθήσει τον επισκέπτη της Κόνιτσας, απλά και σύντομα να γνωρίσει τη μικρή πολιτειούλα και τα χωριά της επαρχίας” επιτυγχάνεται πέρα για πέρα. Το βιβλίο, άλλωστε, βρήκε ανταπόκριση και εκδόσεις. Δεν θα ήταν φυσικό να συμβεί άλλως.

Για την καλύτερη δόμησή του και για διευκόλυνση του αναγνώστη-χρήστου τούτο χωρίζει σε 10 μέρη. Στο πρώτο δίνει την προσωπογραφία της Κόνιτσας. Στο δεύτερο σκιαγραφεί την περίφημη χαράδρα του Αώου. Στο τρίτο παρουσιάζει τις κοινωνικοπολιτιστικές δραστηριότητες του τόπου. Στο τέταρτο μας δίνει τους περιπάτους που μπορεί κανείς να κάνει έξω από την Κόνιτσα. Ακολουθούν στο πέμπτο μέρος, οι τοποθεσίες με αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Στο έκτο μέρος προτείνονται αξιόλογες εκδρομές στον Ενάγυρο. Το έβδομο μέρος καλύπτει την επαρχία και τα χωριά της Κόνιτσας, αλήθεια, τι

του φταίξανε του “νέου Καποδίστρια” οι επαρχίες και τις “δολοφόνησε”; στο ένατο μέρος γίνεται αναφορά στην αρχιτεκτονική της επαρχίας που, όντως παρουσιάζει ενδιαφέρον και στο δέκατο συνιστώνται οι προσφερόμενες από τον τόπο ορειβατικές εξορμήσεις.

Το δεύτερο ήμισυ του βιβλίου είναι μεταφρασμένο -έξυπνη ιδέα και κίνηση- στα αγγλικά για τους ξένους από τη Μάρθα Τσίκα.

Η γλώσσα του συγγραφέα είναι ρέουσα και λογοτεχνική θάλεγα, τέτοια που κάνει τον αναγνώστη να διαβάσει τον οδηγό με ευχαρίστηση. Τα ιστορικά γεγονότα δίνονται τεκμηριωμένα. Ο τόπος και τα μνημεία των αναδεικνύουν και μέσα από τον γραπτό λόγο, αλλά και με ωραίες ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες.

Ένα βιβλίο εγκόλπιο για όταν κάθε Κονιτσιώτη! Ένας οδηγός, απαραίτητος για κάθε ξένο, που θέλει να γνωρίσει την ηρωική Κόνιτσα. Μακάρι, κάθε γωνιά της πατρίδας μας να 'χει το δικό της οδηγό. Ο Σωτήρης Τουφίδης έγραψε ιστορία και είναι άξιος κάθε επαίνου Εύγε του!

ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΣ

Όπως ο ίδιος ο Μιλτιάδης Π. Ζαφείρης σημειώνει στην αρχή του βιβλίου του, με ημερομηνία καταγραφής την 1-9-2004, βιβλίο που δημοσίευσε η οικογένειά του μετά το θάνατό του (31-12-2005) σεβόμενη την επιθυμία και τιμώντας τη μνήμη του: “Το βιβλίο Αυτόπτης Μάρτυς αναφέρεται στη ζωή μου, στα γεγονότα που εγώ ο ίδιος έζησα και αντιμετώπισα με θάρρος και αξιοπρέπεια. Αρχίζω από το 1930 από τότε που η μνήμη μου ήταν σε θέση να τα καταγράψει, και τα έχω τόσο ζωντανά, σαν να τα έζησα χθες”.

Στις 141 σελίδες του βιβλίου ο Μ. Ζαφείρης καταγράφει γεγονότα που ο ίδιος πρωταγωνίστησε ή γνώρισε ως “αυτόπτης μάρτυς” και οι μαρτυρίες του είναι τόσο σημαντικές για όσους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν πρόσωπα και πράγματα της νεότερης ιστορίας μας. Η απλή κι απέρριπτη καταγραφή πείθει τον αναγνώστη για την αλήθεια και τη γνησιότητάς του.

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι πληροφορίες για την Εθνική Αντίσταση και τον εμφύλιο που ακολούθησε, για τους ηρωικούς αγώνες αγνών πατριωτών, ανδρών και γυναικών, που αναίσχυντοι πατριδοκάπηλοι και συνεργάτες των κατακτητών και στη συνέχεια μίσθαρνα όργανα δυνάμεων που θέλαν την υποταγή μας, κυνήγησαν, εξόρισαν, βασάνισαν, σκότωσαν...

Αφήνοντας τη γενέτειρά του, την Πυρσόγιαννη, ο Μ. Ζαφείρης φθάνει στην Αθήνα το 1945, για να ακολουθήσει η εξορία στην Ικαρία (1946-48) και τη Μακρόνησο, όπου βασανίστηκε και κινδύνεψε να χάσει τη ζωή του, γιατί δεν υπέγραψε δήλωση αποκήρυξης των “ΕΑ-Μοβουλγάρων”.

Το 1952 επιστρέφει στην Αθήνα και ασχολείται με το εμπόριο. Το επιχειρηματικό του δαιμόνιο πολύ γρήγορα τον βοήθησε να γίνει ένας επιτυχημένος έμπορος -επιχειρηματίας. Την πλούσια επιχειρηματική και κοινωνική του πορεία, πλαισιωμένη με ένα αρκετά κατατοπιστικό φωτογραφικό υλικό, καταγράφει στο δεύτερο μέρος του βιβλίου (σελ. 87 και μετά).

Στην οικογένειά του, γονείς, αδέρφια, σύζυγο και παιδιά ο Μ. Ζαφείρης αναφέρεται με ξεχωριστή αγάπη και τρυφερότητα. Η ευτυχισμένη, όμως, οικογενειακή ζωή σκιάστηκε σοβαρά από το θάνατο της δεκαπεντάχρονης κόρης του Έρσης το 1974 από αυτοκινητιστικό ατύχημα.

Το βιβλίο κλείνει με μια επιστολή του Μ. Ζαφείρη προς τον τότε Πρόεδρο των ΗΠΑ να σταματήσει τους εγκληματικούς βομβαρδισμούς στη Γιουγκοσλαβία.

Την απάντηση, που δεν πήρε ποτέ, τη γνωρίζουμε. Τη Γιουγκοσλαβία ακολούθησε το Ιράκ και έχει ο Θεός!

I.T.

Η ΓΕΝΕΑΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ - ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Έτσι πληροφορεί ο Νικόλαος Κατής το βιβλίο του, που εκδόθηκε από το Μορφωτικό και Εξωραϊστικό Σύλλογο Ελευθέρου, και το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το αρχείο της Κοινότητας κήκε κατά τη γερμανική κατοχή.

Με μεγάλη προσπάθεια και πολύ κόπο, ασφαλώς, μπόρεσε ο Ν. Κατής να αφήσει στους χωριανούς του ένα έργο στο οποίο θα ανατρέχουν πολλοί Ελευθεριώτες, τώρα και στο μέλλον, αναζητώντας τις ρίζες τους.

Πολύ σημαντικές είναι και οι σύντομες πληροφορίες για την ιστορία του χωριού, αλλά και οι αναμνήσεις των

παιδικών του χρόνων, κάτι που καθιστά το βιβλίο πιο ενδιαφέρον όχι μόνο για τους ντόπιους αλλά και τους “ξένους”.

Όπως ο ίδιος σημειώνει, στον επίλογο: “Δε φιλοδοξούσα να γίνω συγγραφέας, αλλά η αγάπη που με διακατέχει για το χωριό, κάτι που συμβαίνει πιστεύω σε όλους μας, με οδήγησε να συγκεντρώσω και να καταγράψω κάποια στοιχεία των οικογενειών...”.

Αξιέπαινη προσπάθεια που μπορεί και πρέπει να έχει συνέχεια.

I.T.

Σ.Σ. Οι ενδιαφερόμενοι για το βιβλίο μπορούν να απευθύνονται στα τηλ. 2650 78950- 2330 23236

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Το Γεφύρι» Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ, κ.λπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στη Κόνιτσα
Τηλ. 26550 23780

«Το ταξίδι συνεχίζεται...»

Είναι το δεύτερο CD πρωτότυπο και πρωτοπόρο όπως και το προηγούμενο στον τομέα της δημοτικής μουσικής των Μαστοροχωρίων της Κόνιτσας, με τον τίτλο: «Το ταξίδι συνεχίζεται»...

Διαβάζοντας την εισήγηση του μικρού βιβλίου το οποίο συνοδεύει το CD μαθαίνουμε ότι στις 20 Ιουνίου του 2005 ιδρύεται η εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Κιβωτός» της Δημοτικής Μουσικής Παράδοσης των Μαστοροχωρίων με έδρα την Αθήνα, και είναι συγκεκριμένος ο σκοπός της εταιρείας, είναι εκπολιτιστικός, καλλιτεχνικός και ιδιαίτερα θ' ασχοληθεί και θα αφοσιωθεί στην καλλιέργεια, διάσωση, καταγραφή και αναπαραγωγή της μουσικής και χορευτικής παράδοσης των Μαστοροχωρίων της επαρχίας Κόνιτσας και γενικότερα της Ηπείρου.

Κι αυτή τη φορά το CD είναι ένα αξιόλογο έργο εθνομουσικολογίας του αφοσιωμένου κι ακούραστου μουσικού-ερευνητή Αλέκου Παπαχρήστου που έσκυψε ευλαβικά πάνω από την παραδοσιακή μας μουσική αφουγκράστηκε όπως κανείς άλλος το λόγο και τον ήχο, την ομορφιά και την πολυφωνία της, συγκεντρώνοντας στα δύο CD

ένα σημαντικό εθνομουσικολογικό αρχείο των Μαστοροχωρίων.

Ο Αλέκος κατάφερε με την υπομονή του και το ταλέντο του να βρει τον τρόπο και το μέσον να βάλει να τραγουδήσουν άντρες και γυναίκες των Μαστοροχωρίων οι οποίοι από τις μανάδες τους είχαν ακούσει τα νανουρίσματα και τα μοιρολόγια περισσότερο από τ' άλλα τραγούδια της λαϊκής Μούσας, την οποία ζωντάνεψε με τα δύο CD.

Στα δυο CD αποκαλύπτεται το μεγαλείο και το πλούσιο περιεχόμενο του δημοτικού τραγουδιού, διότι το κάθε τραγούδι μαρτυράει ιδέες, γεγονότα με μεγάλη μαστοριά και λίγους στίχους. Ο Δ. Τσελός θάλεγε στη συντομογραφία, φαίνεται η αδελφή του ταλέντου... Όπου συναντούμε το κλέφτικο έπος, την ξενιτιά, την αγάπη, το γάμο, την εργασία και την κοινωνική ζωή. Έτσι που στο δημοτικό μας τραγούδι, δίπλα στους υπέροχους σκοπούς και τη μελωδική πολυφωνία μπορεί κανείς να δει και την εξέλιξη της ελληνικής λαϊκής ποίησης, όπως π.χ.

*«Να γίνω ασημόκουπα
να πίνεις το κρασί σου,
εσύ να πίνεις το κρασί
Κι εγώ να λάμπω μέσα».*

Θα πρέπει να τονιστεί επίσης και η συνοδεία στο CD της οργανικής κομπανίας του Κώστα Βέρδη στο κλαρίνο και οι συνεργάτες του με τις πετυχημένες ερμηνείες, με σοβαρότητα και ευθύνη στην καλλιέργεια του οργανικού ύφους ενεργούνε σύμφωνα με το πνεύμα των μουσικών ακουσμάτων της περιοχής μας, με βαθυστόχαστο ήχο, ταπεραμέντο και μαστοριά βασισμένοι στον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και τις παραλλαγές τους.

Όπως καταλαβαίνει κανείς ακούγοντας τα δημοτικά δημιουργήματα βλέπει πως δεν είναι εύκολος ο στόχος στην εκτέλεση των παραδοσιακών κε-

κτημένων της σε ομαδικές ερμηνείες, κι όμως ο Αλέκος με τη χορωδία του τα καταφέρνει διότι έχει γνώση, μεράκι και καλλιτεχνική αφοσίωση και ευθύνη σ' αυτό που κάνει.

Αν ρίξουμε μια ματιά στη σημερινή ζωή μας, θα δούμε πως κανείς δεν προστατεύει ούτε ζωντανεύει και αναπτύσσει την Εθνική μας πολιτιστική κληρονομιά, η δε παγκοσμιοποίηση συρικνώνει ή σβήνει τις Εθνικές εκφράσεις των πολιτισμών του κόσμου (λαών).

Γ.Ι.ΒΕΛΛΑΣ

ΔΟΚΤΩΡ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΙΡΕΙΑ «ΚΙΒΩΤΟΣ»
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ**

Πρόσφατα κυκλοφόρησε CD με παραδοσιακά μαγευτικά τραγούδια της περιοχής Μαστοροχωρίων.

Τραγουδάει η χορωδία Μαστοροχωριτών Αθηνών και την συνοδεύει η μουσική Κομπανία του εξαιρετου Κλαρινίστα Κώστα Βέρδη.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

- 1) Χρήστος Μπουρτζίκος Ε.Π.Ε. "Music-corner" Πανεπιστημίου 56
Τηλ. 210 3304000 -3304365, Αθήνα
- 2) Βασδέκης Νίκος, έμπορος Πατριάρχου Αθηναγόρα 22
Τηλ. 26510 30606, Κιν. 6932619059, Ιωάννινα
- 3) Ράπτης Λάμπρος, Φωτοτυπικά
Τηλ. 26550 24515 -22350, Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

Σκέψεις και προβληματισμοί

Απο τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Φιλολόγο, πρώην Λυκειάρχη

Η εικόνα, που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια η χώρα μας, με τις ληστείες, την κερδοσκοπία, την ασυδοσία, τα διάφορα κυκλώματα, τα σάπια κρέατα, τα ληγμένα τρόφιμα, τις απάτες κ.λ. είναι απαράδεκτη και αποκρουστική.

Ξέρουμε ότι ληστείες γίνονταν στην εποχή του Όθωνα, αλλά και μετέπειτα, από επίδοξους ληστές, που έστηναν ενέδρες σε ξένους τουρίστες, οι οποίοι επισκέπονταν τους Δελφούς, Μυκήνες κ.λ. Σήμερα, όμως, οι κλοπές, οι διαρρήξεις, οι ληστείες γίνονται καθημερινά, όχι μόνο στα προάστια Αθήνας, Θεσσαλονίκης, αλλά και στο κέντρο των πόλεων, καταμεσήμερο.

Δεν υπάρχει μέρα που να μη σημειωθούν ένοπλες και πολλές φορές αιματηρές ληστείες σε διαμερίσματα, Τράπεζες, χρηματικές αποστολές, περιπτώρα, σούπερ μάρκετ κ.λ.

Φόβος και τρόμος στα προάστια. Κάθε πολίτης νομοταγής και συνεπής στις φορολογικές του υποχρεώσεις, έχει την απαίτηση από το Κράτος να προστατέψει αυτόν τον ίδιο και την περιουσία του. Ο κόμπος έφτασε στο χτένι. Στην Πολιτεία εναπόκειται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα.

Παράλληλα, έχουμε αναταραχές στα πανεπιστήμια, κινητοποιήσεις φοιτητών, απεργίες, απώλεια εξεταστικών περιόδων, κλειστά πανεπιστήμια, πανεκπαιδευτικά συλλαλητήρια, καταστροφές, πυρπολήσεις αυτοκινήτων, τραπεζών, καταλήψεις σχολών και όσα άλλα ανεπίτρεπτα συμβαίνουν όλες αυτές τις μέρες στα άσυλα. Στις εκδηλώσεις αυτές υπεισέρχονται και οι γνωστοί-άγνωστοι κουκουλοφόροι, που αναστατώνουν την Αθήνα, Θεσ/κν. Ακολουθούν συγκρούσεις με αστυνομικούς, στους οποίους εκσφενδονίζονται βόμβες μολότοφ, καταλήψεις πανεπιστημιακών σχολών, καταστροφές, εμπρησμοί αυτοκινήτων από τους ταραξίες, που χρησιμοποιούν το χώρο Πολυτεχνείου ως άσυλο, στην πραγματικότητα, όμως, ως καταφύγιο και ορμητήριο για τις επιθέσεις τους.

Και αναρωτιέται κανείς: έχουν δικαίωμα οι καταληψίες να εμποδίζουν την πλειονότητα των φοιτητών να δώσουν εξετάσεις; Από πού αντλούν το δικαίωμα αυτό, που είναι, πέρα για πέρα, αυταρχισμός κι εισηθελισμός; Επιτρέπεται ομάδα φοιτητών να εισβάλλει σε ναό και να απαιτεί από τον ιερέα να σταματήσει τη λειτουργία; Έχουν δικαίωμα

να καταστρέφουν εικόνες του Χριστού και της Παναγίας; Τί βανδαλισμοί είναι αυτοί; Ζούμε σε δημοκρατία ή σε οχλοκρατία και αναρχία, για την οποία ο Σοφοκλής αποφαινεται: “αναρχίας μείζον ουκ έστι κακόν”. Ο Όμηρος (Ιλ. Γ. 108) γράφει: “αεί φρένες οπλοτέρων ανδρών νερέθονται”, δηλ. πάντοτε τα μυαλά των νέων ανθρώπων πετούν στον αέρα, αλλά εδώ το κακό παράγινε. Η κοινωνία δυσανασχετεί και φρίπτει με όσα συμβαίνουν. Γιατί δεν εφαρμόζονται οι νόμοι, έτσι ώστε να συλληφθούν όσοι καταστρέφουν δημόσιες και ιδιωτικές περιουσίες και να πληρώσουν τις ζημιές;

Δυστυχώς η έννομη τάξη καταλύθηκε, οι νόμοι δεν εφαρμόζονται και η ασυδοσία υπερέβη κάθε όριο ανεκτικότητας.

Η πολιτεία αδρανεύει, ίσως γιατί δεν θέλει όξυνση της καταστάσεως, ίσως γιατί υπολογίζει το πολιτικό κόστος από την επέμβαση, χωρίς να σκέπτεται το κόστος, που θα εισπράξει από όσους υφίστανται τις ζημιές.

Ας σημειωθεί για άλλη μια φορά ότι η έννοια του ασύλου παρερμηνεύτηκε. Το άσυλο βολεύει τους κουκουλοφόρους, οι οποίοι το χρησιμοποιούν ως χώρο κατασκευής βομβών, ως καταφύγιο και ως ορμητήριο. Το άσυλο κατάντησε τόπος αυθαιρεσιών και πα-

ρανόμων πράξεων.

Πολύ ορθή, εν προκειμένω, φαίνεται η πρόσφατη πρόταση του κ. Πάγκαλου να μπαίνει η αστυνομία μέσα, όταν ο εισαγγελέας κρίνει τούτο απαραίτητο για να επιβάλει την τάξη. Πράγματι, αν περιμένουν τις πρυτανικές αρχές να συνέλθουν, να συνεδριάσουν και ν' αποφασίσουν... τότε ασφαλώς οι κουκουλοφόροι θα τα έχουν κάνει, ως συνήθως, γυαλιά καρφιά. Πρέπει να προλαβαίνουμε τα γεγονότα και όχι να μας προλαμβάνουν αυτά. Πρέπει να είμαστε Προμηθείς και όχι Επιμηθείς. Το παρελθόν έδειξε ότι καθυστερημένες αποφάσεις των πρυτανικών αρχών εις ουδέν ωφέλησαν. Επομένως ο κ. Πάγκαλος προτείνει τα πρόποντα.

Διαφορετικά, η κατάσταση θα διαιωνίζεται, η αστυνομία θα αμύνεται στις επιθέσεις, αφού δεν έχει εντολή να συλλάβει, (προ ημερών 3-4 αστυνομικοί παρά λίγο να καούν) και οι Έλληνες φορολογούμενοι θα πληρώνουν τις τεράστιες ζημιές. Κι ο χορός καλά κρατεί.

Βλέπουμε συχνά να καίεται η ελληνική σημαία μπροστά στα μάτια των αστυνομικών. Πυρπολείται η σημαία, το ιερό σύμβολο του έθνους, που εκπροσωπεί την ελληνική πατρίδα σε όλη τη φωτοβόλο αίγλη της. Καίνε τη σημαία.

η σεπή της πατρίδος απεικόνιση, το
ερό του Λαβάρου σκήνωμα, στις πυ-
κές του οποίου επαναπαύονται τα πο-
λύτιμα του έθνους ιδανικά: πατρίδα,
θρησκεία, γλώσσα. Αιδώς, Αργείοι!..

Η Κοινωνία δεν θέλει, βέβαια, νέους
αδρανείς, άπραγους, νωθρούς και ά-
ετολμούς. Τουναντίον, θέλει νέους εν-
θουσιώδεις, δυναμικούς, φιλοπρόο-
δους, αλλά και ψύχραιμους, εγκρα-
τείς, σώφρονες, υπεύθυνους και λογι-
κούς: νέους, που να επιβάλλονται με
την αξία τους, την ευγένεια, τα ψυχικά
τους προσόντα και την αξιοπρέπειά
τους και όχι να επιδεικνύονται με πρά-
ξεις βίας, με βανδαλισμούς, εμπρη-
σμούς και βαρβαρότητες, για τις οποί-
ες οι ταραχοποιοί φέρουν ακέραιη την
ευθύνη.

Η Πολιτεία πρέπει, επί τέλους, κά-

ποτε να αφυπνιστεί και να πάρει αυ-
στηρά μέτρα και οι παραβάτες να τιμω-
ρούνται, όπως ορίζουν οι νόμοι. Προ-
έχει να πληρώνουν τις ζημιές που
προκαλούν. Και τούτο, γιατί, όπως πά-
με, με την αστυνομία να μην έχει εντο-
λή να επέμβη, ενδέχεται να πετάξουν
βόμβες και στον προ του Κοινοβουλί-
ου χώρο. Και τότε «έσται η εσχάτη
πλάνη χειρών της πρώτης».

Πάντως, η μανία της καταστροφής
είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα του Α-
νατολίτη. Αν τώρα λίγοι κουκουλοφό-
ροι θέλουν, ντε και καλά, να ξεπερά-
σουν σε βαρβαρότητες και βαιοπρα-
γίες τους πέραν του Αιγαίου γείτονές
μας, αυτά και όσα άλλα αποτρόπαια
και παράνομα οδηγούν σε σκέψεις
και προβλέψεις μελαγχολικές και δυ-
σοίωνες!..

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου 6, 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 105 64

Τηλ: 210 3242626 - 3225903
Fax: 210 3244988
Κιν: 6944 676109

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ 2ας ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2007 ΤΗΣ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ

Εξελέγησαν:

Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ζώνης Ιωάννης - Ζηκόπουλος Κων/νος
- Γούλας Αριστείδης - Κατσένης Ιπποκράτης - Χαρισιάδης Κώστας - Δεύτες Θεόδωρος - Οικονόμου Ελευθ. - Μήτσης Αθανάσιος - Μπουραντζή - Θώμα Άννα.

Ν. ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ

Κάτσιος Βασίλειος-Οικονόμου Γεώργιος - Κούλας Γεώργιος - Κολιούσης Σωτήριος - Γαβριήλ Κων/νος - Ζιάκας Γρηγόριος - Μπαρτζώκης Βασίλειος.

ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Οικονόμου Ελευθέριος - Χαρισιάδης Κώστας.

Σ.Σ. Οι εκλεγόμενοι Οικονόμου Ελευθ. και Κων. Χαρισιάδης είναι συμπατριώτες μας.

Ν. ΆΡΤΑΣ

Αλεξίου Κων/νος - Χασκής Ιωάννης - Μπούρης Παύλος - Ψύλλιας Λάμπρος - Νάκης Ιωάννης.

Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Κώνης Κων/νος - Διαμαντής Σπυρίδων - Σπυράκος Αθανάσιος - Ζέρβας Ευστράτιος.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στεργίου Δημητρούλα - Παπαδημητρίου Αναστάσιος - Ρέτζιος Χρήστος

Για την Εφορευτική Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ν. ΤΣΙΓΚΑΣ

Μόλις κυκλοφόρησε

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ

(Από την Εθν. Αντίσταση) Σωτ.
Τουφίδης Κόνιτσα Τ.Κ. 44100
Τηλ. 26550 22464

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Πολλοί συνδρομητές του περιοδικού μας οφείλουν συνδρομές 2,3,4... ετών. Παρ' ότι ειδοποιήθηκαν πολλές φορές, αμελούν συνεχώς. Με λύπη μας, χωρίς άλλη ειδοποίηση, από το επόμενο τεύχος θα διακόψουμε την αποστολή του περιοδικού!

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤ. ΕΠ.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε ο κοινός ετήσιος χορός της Αδελφότητας Λυκόρραχης στην Αθήνα και του εξωραϊστικού συλλόγου Πλαγιάς που πραγματοποιήθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2007 στο Κέντρο διασκέδασης "Χαλκιάς Παλλάς".

Το δημοτικό συγκρότημα του δεξιοτέχνη στο κλαρίνο Πέτρου Λούκα -Χαλκιά και του Αντώνη Κυρίτη παρά το φορτωμένο πρόγραμμα που είχαν αυτές τις ημέρες των αποκριών, δημιούργησαν μοναδική γιορταστική ατμόσφαιρα. Το κέφι κράτησε μέχρι αργά το απόγευμα. Η συμμετοχή των νέων στη γιορτή ήταν κάτι περισσότερο από ικανοποιητική. Τα παιδιά μας γέμισαν την πίστα και επέδειξαν τις ικανότητες τους στους παραδοσιακούς χορούς. Απέδειξαν ότι είναι άξιοι απόγονοι μας και ότι η παράδοση στα Μαστοροχώρια θα συνεχισθεί.

Την έκδηλωση τίμησαν με την παρουσία τους και έλαβαν το λόγο ο Βουλευτής μας Κώστας Τασούλας και η ακούραστη γραμματέας της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας Νίκη Γκουτουβά, η οποία με καυστικό λόγο προς τους πολιτικούς μας προβάλλει τα αιτήματα των αδελφοτήτων μας. Επίσης παραβρέθηκαν ο Κώστας Χαρίσης διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Βουλευτή Αντώνη Φούσα, ο μεγάλος αοιδός της Ηπείρου Στέλιος Μπέλος, τέλος εκ μέρους της Πανειπερωτικής ο τ. γεν. γραμματέας Λάμπρος Δρόσος και ο πάρεδρος του Δ.Δ. Πλαγιάς Ηλίας Μήτσος. Ευχές για καλή διασκέδαση και καλή σαρακοστή έστειλαν ο Δήμαρχος Μαστοροχωρίων Κοσμάς Σδούκος, ο υπουργός μας Σταύρος Καλογιάννης και οι βουλευτές Αντώνης Φούσας και Μιχάλης

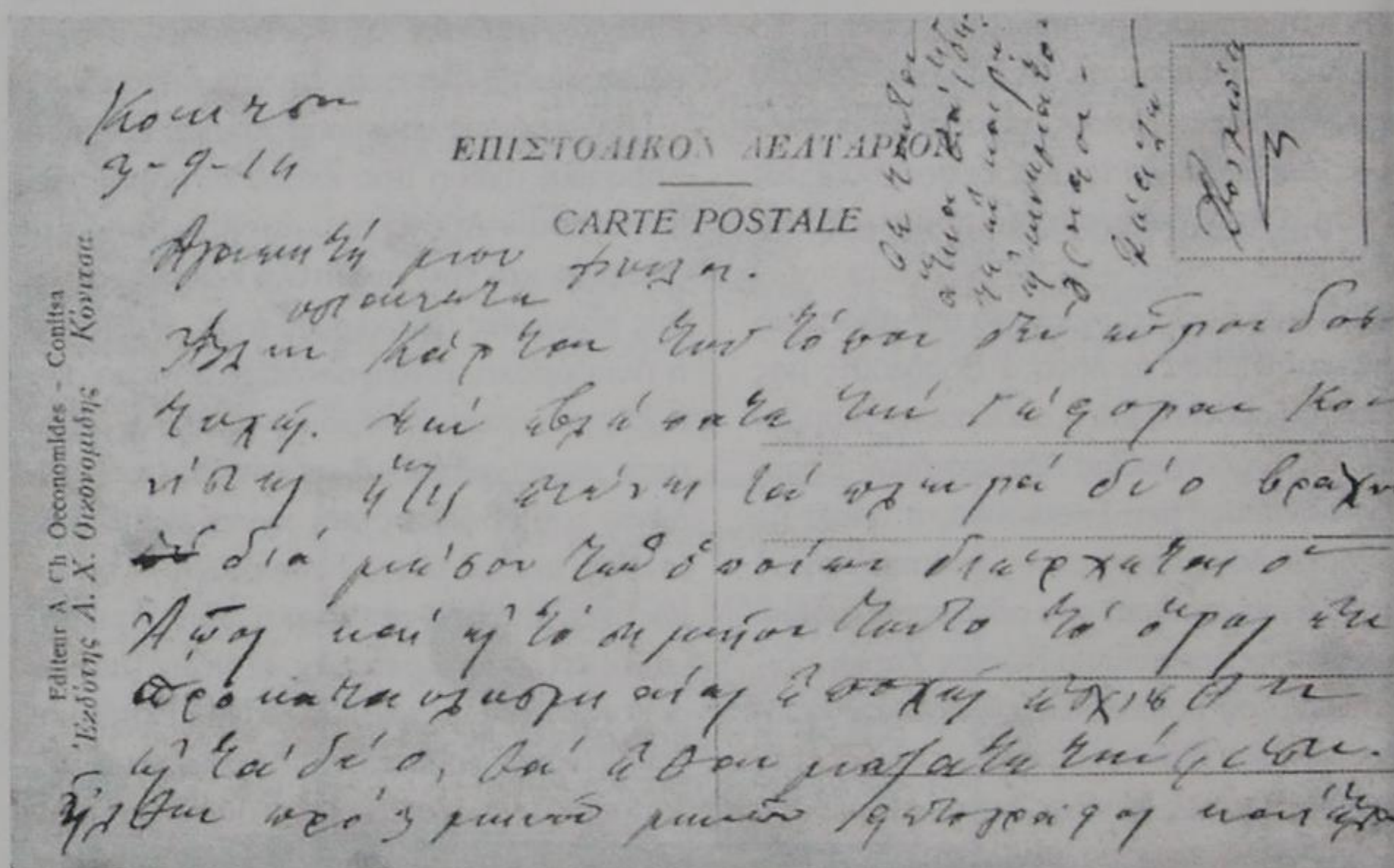
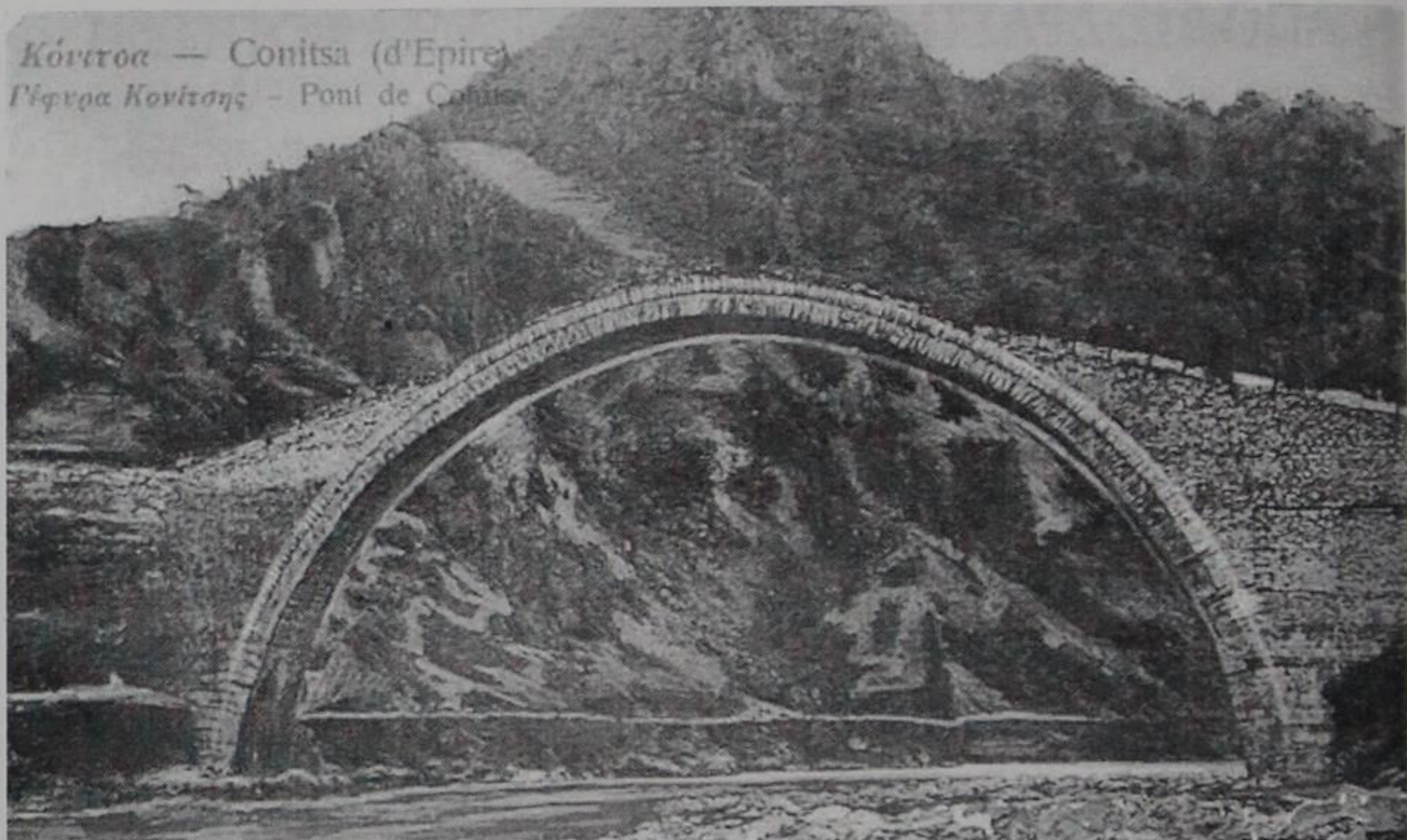
Παντούλας και ο Πάρεδρος Κεφαλοχωρίου.

Η αδελφότητα Λυκόρραχης και ο εξωραϊστικός Σύλλογος Πλαγιάς στην Αθήνα πραγματοποιούν εκδηλώσεις, που έχουν σκοπό την ενίσχυση των χωριών τους και την διατήρηση της παράδοσης, παρότι οι εποχές αλλάζουν και τα έθιμα ξεφτίζουν. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η Αδελφότητα Λυκόρραχης συμμετείχε πρόσφατα σε εκδήλωση που σκοπό είχε τον εμπλουτισμό της δανειστικής κινητής βιβλιοθήκης στο Δημοτικό Σχολείο Κεφαλοχωρίου, που πρόκειται να λειτουργήσει από την Ελληνική Λέσχη Βιβλίου, ενώ ο Σύλλογος Πλαγιάς ανέλαβε να συντηρήσει το εξωκλήσι του Αϊ Λια. στον παλιό οικισμό.

Πρέπει όμως να αναφερθούμε και στην αρμονική σχέση που έχουν οι παραπάνω φορείς στην Αθήνα που απορρέει από την σύσφιξη και την ανάπτυξη των σχέσεων στις κοινωνίες των χωριών τους. Ανέκαθεν η Λυκόρραχη, ή Κεφαλοχώρι σήμερα, και η Ζέρμα είχαν εγκάρδιες σχέσεις, αφού ήταν χωριά γειτονικά με την ίδια μορφολογία του εδάφους και χωρίς φυσικά εμπόδια μεταξύ τους. Τους ένωνε η σκληρή αγροτική και ποιμενική ζωή. Αρκετοί γάμοι ετελούντο μεταξύ των νέων, παρότι οι κοινωνίες των χωριών ήταν κλειστές και δεν "έδιναν" ή "έπαιρναν" νύφες από άλλα χωριά. Οι ζέσεις αυτές αναπτύχθηκαν και μεταξύ των πολιτικών προσφύγων στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης. Τα παντρολογήματα μεταξύ Λυκορραχιτών και Ζεματινών συνεχίζονται μέχρι σήμερα, αποδεικνύοντας περίτρανα τη λαϊκή ρήση "αφού ταιριάζουμε, συμπεθεριάζουμε". -

ΝΙΚ. ΒΑΣ. ΦΑΣΟΥΛΗΣ

Κόνιτσα 3-9-1914. Αγαπητή μου Φούλα. Άλλην κάρτα του τόπου δεν νύρα δυστυχώς. Εάν εβλέπατε την γέφυρα Κονίτσας ήτις ενώνει τας πλευράς δύο βράχων δια μέσω των οποίων διέρχεται ο Αώος, εις το σημείο τούτο το όρος εις προκατακλυσμιαίας εποχάς εσχίσθη εις τα δύο, θα ηθαυμάζατε την φύσιν. Ήλθεν προ 3 μηνών φωτογράφος και έλαβε ταύτα άτινα θα ίδητε, εν καιρώ, εις κινηματογράφο. Σας φιλώ. (Δυσανάγνωστη επιγραφή).

Το καρτ-ποστάλ αυτό ανήκει στη συλλογή μου.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΞΥΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Στις 11/2/2007 ο Σύλλογος Οξυάς πραγματοποίησε στο Ξενοδοχείο Stanley, στην Αθήνα, την ετήσια γενική συνέλευση και την κοπή πίτας για το 2007. Μέρος της εκδήλωσης αυτής αποτέλεσε και η διενέργεια αρχαιρεσιών για την ανάδειξη του νέου διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου καθώς και η βράβευση των νέων μας που εισήχθησαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2006.

Στην εκδήλωση παρευρέθησαν αρκετοί χωριανοί και φίλοι της Οξυάς. Αισθητή και ελπιδοφόρα για το μέλλον του Συλλόγου και του χωριού μας ήταν για άλλη μια φορά η παρουσία των νέων μας. Τίμησαν την εκδήλωση με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Συλλόγου Ασημοχωρίου, κος Στέφανος Νούτσος και ο κύριος Απόστολος Λιόλιος, μέλος του Συλλόγου Καστάνιας.

Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κος Σταύρος Μαργαρίτης ενημέρωσε τους παρευρισκομένους για τα πεπραγμένα του Συλλόγου και τα έργα που έγιναν κατά το 2006. Ανάμεσα στα θέματα που συζητήθηκαν, ήταν τα έργα συντήρησης του ναού του Αγ. Νι-

κολάου, η επισκευή δρόμων μέσα στο χωριό και το δίκτυο ύδρευσης.

Ακολούθησε ενδιαφέρουσα συζήτηση κατά την οποία ο καθένας από εμάς είχαμε την ευκαιρία να εκφράσουμε απόψεις και προτάσεις πάνω στα θέματα που τέθηκαν απ' την εισήγηση του Προέδρου. Η συζήτηση έκλεισε με τον προγραμματισμό των έργων, τη λήψη αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. του Συλλόγου μας.

Ακολούθησε η βράβευση των παιδιών μας που πέρασαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Φέτος βραβεύτηκαν οι: Ιωάννα Βασιλείου Ζούκη (Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, ΤΕΙ Κρήτης), Γιώργος Χαραλάμπου Βαδάσης (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), Επαμεινώντας Ζακόπουλος (Σχολή Μηχανικών Η/Υ Πάτρας), Αντώνης Ηλία Κυπαρίσσης (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών). Μέλη του Δ.Σ. προσέφεραν ένα συμβολικό δώρο. Η επιτυχία τους καταχειροκροτήθηκε θερμά από όλους.

Μετά τη συνέλευση ήρθε και η στιγμή της κοπής πίτας, η οποία έγινε μέ-

σα σε ένα κλίμα χαράς, αισιοδοξίας και ευχών για έναν καλύτερο χρόνο. Το φλουρί φέτος έτυχε στον φίλο συμπατριώτη μας Στεφ. Νούτση. Οι γυναίκες προσέφεραν πίτες, σαραγλί, τηγανίτες, δίπλες και άλλα εδέσματα, που πρόθυμα έφτιαζαν όλες τους.

Τέλος, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε όλους για την παρουσία τους, τα μέλη του Δ.Σ. για την προσφορά τους και όλους εκείνους που βοήθησαν στο έργο του Συλλόγου.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Μετά την ψηφοφορία και την εκλογή του νέου Δ.Σ., αυτό συνήλθε σε σώμα, όπου και αποφασίστηκε η νέα σύνθεση, η οποία έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Λάζος Κωνσταντίνος

Αντιπρόεδρος: Παπαχρήστος Αθα-

νάσιος

Γραμματέας: Παπαχρήστος Νικ.

Ταμίας: Ζούκη Αλεξάνδρα

Μέλη: Μαργαρίτης Σταύρος

Μπουκάκης Νικόλαος

Πορφύρης Δημοσθένης

Τηλέφωνα επικοινωνίας

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Δημητσά-
νης 12, Ίλιον, Τ.Κ. 13122

Πρόεδρος Λάζος Κωνσταντίνος
6972283007-2109927671

Αντριπρόεδρος Παπαχρήστος Αθα-
νάσιος 6972847774-2105022012

Με ευκαιρία της γιορτής του Πάσχα το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου εύχεται ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΑ στους συμπατριώτες μας και σε όλον τον κόσμο.

Επίσης, εύχεται στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" κάθε επιτυχία.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

4 νέα βιβλία του ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ

1. «Δεσμώτες στον Άι-Κοσμά» (1967-1968) Σαν Μυθιστόρημα.
2. « Χρονικά-Διηγήματα-Σοβαρά και τερπνά χαριτολογήματα».
3. «Εφτά μονόπραχτες κωμωδίες και σάτιρες» (3ος τόμος).
4. «Ελεύθερο Πνεύμα» τ. 141

Διεύθυνση συγγραφέα: Ανεξαρτησίας 188

Τηλ. 26510 22030

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Κοπή βασιλόππας του Συλλόγου Βουρμπιαντών Θεσσαλονίκης

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Σύνδεσμος Βουρμπιαντών Θεσσαλονίκης έκοψε τη βασιλόπιτα στις 11 Φεβρουαρίου, στην αίθουσα της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης.

Την εκδήλωσή μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης κ. Κ. Γκιουλέκας, ο Πρόεδρος του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης, πολλοί συγχωριανοί και φίλοι καθώς και πολλά εκλεκτά μέλη φορέων και Συλλόγων του Δήμου Μαστοροχωρίων.

Η καθιερωμένη προσφορά εκ μέρους τους Συλλόγου παραδοσιακών εδεσμάτων και τοπικού τσίπουρου μαζί με το άκουσμα της ηπειρώτικης μουσικής, δημιούργησαν μια οικογενειακή και ζεστή ατμόσφαιρα και έκαναν τους παλιούς να αναπλωθούν τα παιδικά τους χρόνια στη Βούρμπιανη και τους νεώτερους να την οραματίζονται λίγο αφηλότερα.

Η εκδήλωση τελείωσε με την ευχή όλων να είμαστε γεροί και πάντα να ανταμώνουμε.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Στις Αρχαιρεσίες που έγιναν στις 22-2-07 εκλέχτηκαν για το Δ.Σ. οι εξής:

Ανδρέας Φούντος, Πρόεδρος

Λήδα Σωτηρίου, Αντιπρόεδρος

Κατερίνα Τσούκα-Λυκουργιώτη, Γραμματέας

Δημήτριος Μπάρκας, Ταμίας

Μέλη: Όλγα Ράπου, Βασ. Τράντας, Λάουρα Τσούκα.

Εξελ. Επιτροπή: Ιωάννης Κιτσαντώνης, Απόστολος Δημάρατος

Εφορ. Επιτροπή: Γεώργιος Φούντος, Ελένη Κοντούλη, Μαρία Δημαράτου

Για το προεδρείο: Πρόεδρος: Μαρίνα Φούντου

Γραμματέας: Έρση Σωτηρίου

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΙΤΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Στις Αρχαιρεσίες της 11-02-07 εκλέχτηκαν στο Δ.Σ. οι εξής:

Δημαράτου Αικατερίνη, Πρόεδρος

Τράντας Βασίλειος, Αντιπρόεδρος

Κυπαρίσση Αλεξάνδρα, Γ. Γραμματέας

Κουφού Αλεξάνδρα, Ταμίας

Μέλη: Λουλούδη Στέλλα, Ρουσόπουλος Ιωάννης, Τέρτσος Μάρκος

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΕΤΟΥΣ 1967

Πρόσκληση σε όλους τους απόφοιτους του 1967 για το ΑΝΤΑΜΩΜΑ του 2007. Οι συναντήσεις του 1997 και του 2002 έδωσαν ελπίδα και χαρούμενο μήνυμα να ξανανταμώσουμε πάλι στις ρίζες μας, στα χωριά μας.

11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007- ΣΑΒΒΑΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΣΤΟ ΜΠΟΥΡΑΖΑΝΙ

Τσίπουρο, καφές, γλυκό

Επίσκεψη στη Μονή Μολυβδοσκεπάστης

Προσκύνημα, Φωτογραφίες, περίπατος

12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007 - ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΣΤΟ ΒΟΪΔΟΜΑΤΗ (ΜΕΡΣΙΝΑ)

Αναφορές "στα περασμένα"

Φαγητό - Διασκέδαση

13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007 - ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΣΤΟ ΚΑΝΤΣΙΚΟ (ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ)

Επίσκεψη στις ομορφιές του χωριού. Φωτογραφίες - Τσίπουρο - Καφές

Τηλέφωνα επικοινωνίας:

Α. Ζώτος 210 5130776

Λ. Κούσιου 210 6543898

Γ. Μάρραιη 210 7525301 & 7517136

Π. Παγουρτζής 210 9626279 & 6519154

Ε. Τσινασλανίδη: 26550 22544

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΚΟΝΙΤΣΑ - ΗΠΕΙΡΟΥ

• Διαθέτει αίθουσα 125,0 τ.μ. με πλήρη εξοπλισμό σε κάθε ένα από τους δύο ορόφους του.

• Διατίθεται για την προβολή νέων δημιουργών και καλλιτεχνών (ζωγράφων, γλυπών, φωτογράφων, κλπ), κατά προτίμηση από την περιοχή της Κόνιτσας, με μόνη υποχρέωση των εκθετών, την εξασφάλιση ατόμου της εμπιστοσύνης των για να παρίσταται στο Κ.Ε.Κ. κατά τις ώρες και μέρες λειτουργίας της έκθεσης.

Όσοι λοιπόν ενδιαφέρονται να εκθέσουν, μπορούν ν' απευθύνονται -ένα μήνα τουλάχιστον πριν- εγγράφως στην ταχυδρομική διεύθυνση:

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ (Κ.Ε.Κ.)

Οδός Βορείου Ηπείρου 6-44.100 Κόνιτσα ή και τηλεφωνικά στον κ. Δημ. Κωνστ. Κούσιο (τηλ. 210-800.11.75 ή 6977-32.87.77) για τη διευθέτηση των σχετικών λεπτομερειών.

Αφιερωμένο στη Γυναίκα

Τι δύσκολο να είσαι γυναίκα σήμερα!

Κάποτε οι ρόλοι ήταν ξεκάθαροι! Η γυναίκα στο σπίτι, νοικοκυριό, παιδιά, συζυγική ζωή. Οι ξεκάθαροι ρόλοι μπορεί να μην ήταν εγγύηση ευτυχίας, ήταν όμως σ' ένα βαθμό εγγύηση ηρεμίας. Ήξερες, βρε αδερφέ, ποια θα ήταν η πορεία της ζωής σου!

Ύστερα ήρθαν τα πάνω κάτω. Λίγοι οι φεμινίστριες από τη μια -αχ! αυτές οι ανήσυχες γυναίκες!- η κοινωνία από την άλλη που χρειαζόταν φτηνά εργατικά χέρια και οι επιθυμίες που μεγάλωναν τις ανάγκες, άλλαξαν τα πράγματα.

Και ιδού να βρίσκεσαι εξισωμένη τυπικά με το σύντροφό σου, επί της ουσίας επιβαρνημένη με τόσους ρόλους που δυσκολεύεσαι να υποδυθείς και πολύ περισσότερο να απολαύσεις.

Αρχικά δεν παύεις να θέλεις να γίνεσαι μάνα! Έστω και δείγματος παιδιού, ένα ή δύο το πολύ. Με χρονοκαθυστέρηση, υπέρ μιας αμφίβολης καριέρας. Παίζεις στο έργο "Μαμάδες στην πρίζα" ή "Η μητρότητα στα χρόνια της καριέρας" προσπαθώντας να συνδυάσεις επιτυχημένη επαγγελματική πορεία και οικογενειακή ευημερία.

Από τη δουλειά σου διεκδικείς, οι-

κονομική αυτοτέλεια και επαγγελματική καταξίωση. Επενδύεις στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς σου και των οραμάτων σου. Προσπαθείς για ίσες ευκαιρίες που μόνο θεωρητικά υπάρχουν αφού οι ρόλοι σου είναι πολλοί και οι ώρες της ημέρας 24.

Διαπραγματεύεσαι με το σύντροφό σου, ίσως με πολλές συγκρούσεις, τη μερική αποδέσμευσή σου από τις συμβατικές υποχρεώσεις "της κατ' οίκον εργασίας".

Ισορροπείς, ανάμεσα στην παντόφλα και στη γόβα σιλέτο γιατί τα life style περιοδικά προειδοποιούν και συμβουλεύουν πως πρέπει να είσαι νέα, επιθυμητή, ερωτεύσιμη, θηλυκή και πάντα υποσχόμενη.

Έτσι οι χαλεποί καιροί μας σε βρίσκουν να δουλεύεις, να κάνεις δίαιτα, να ενημερώνεσαι, να φροντίζεις την οικογένεια, να γυμνάζεσαι, να μεριμνάς, να διεκδικείς...

Ο καθρέφτης σε αναγνωρίζει: Μια κουρασμένη σύντροφος και μητέρα! Μπλεγμένη. Χίλια κομμάτια. Εξουθενωμένη. Μονίμως. Και πάντα βαθιά ενοχοποιημένη για όλα αυτά που δεν πρόλαβες να κάνεις....

Τι υπέροχο να είσαι γυναίκα σήμερα!

Γεννιέσαι χωρίς να κουβαλās φορτίο

στην πλάτη σου, γιατί η μαμά σου απελευθερωμένη κι αυτή από τα κλασικά στερεότυπα, χαίρεται που σε αποκτάει και το πρώτο που κυρίως επιθυμεί είναι να είναι ευτυχισμένο το κοριτσάκι της. Οι γονείς σου δε θα σκεφτούν με το που θα σε δουν την προίκα σου. Θα σκεφτούν να σ' εφοδιάσουν βέβαια ποικιλοτρόπως, αλλά για τη δική σου εξασφάλιση και χρήση.

Διεκδικείς το σώμα σου και τη χαρά να το χαρίσεις σ' αυτόν που επιθυμείς χωρίς αναγκαστικά να το στεγάζεις σ' ένα γάμο.

Μπορείς να έχεις ονοματεπώνυμο ολοδικό σου χωρίς να το μοιράζεσαι με κανένα.

Μπορείς να ταξιδέψεις μόνη σου ή με τις φίλες σου, να καθίσεις στο ψηλό σκαμνί του μπαρ, φορώντας το υπέροχο μίνι σου ή να δεις μια μεταμεσονύκτια προβολή.

Μπορείς να είσαι μια συμβατική εργαζόμενη, αλλά αν έχεις φιλοδοξία να διεκδικήσεις και πιο... αντρικές θέ-

σεις.

Μπορείς να έχεις τα δικά σου λεφτά και να τα διαθέτεις ικανοποιώντας τις πιο έξαλλες επιθυμίες σου ή να τα καταθέτεις κατά βούληση στον οικογενειακό κουμπαρά.

Μπορείς να είσαι πιστή σύζυγος, αφοσιωμένη μάνα, αλλά αν θέλεις ποθητή ερωμένη, ατίθαση γαζέλα.

Μπορείς, όμως δεν μπορούσες παλιότερα, να αφήσεις έναν "άντρα αφένη" ή έναν άντρα που δε σου αρέσει γιατί ... γιατί έτσι θέλεις εσύ, να ονειρεύεσαι το καλύτερο.

Να αφηθείς να γεράσεις ή να το παλέψεις με νύχια και με δόντια κι ας σε λένε "διατηρητέο"!

Μπορείς να έχεις επιλογές! Μπορείς να είσαι ο εαυτός σου! Μπορείς να έχεις ό,τι σου αξίζει!

*Είναι πικρό, είναι γλυκό
να είσαι γυναίκα σήμερα...*

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΥΦΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

παραδοσιακό
Εργαστήριο Ιωαννίνων
η Κόνιτσα

Μπουγάτσα-Τυρόπιτα-Πείνιρλι-Πίτσα

Όλα μας τα προϊόντα είναι χειροποίητα
και παρασκευάζονται από αγνά υλικά.

Περικλέους 101 & Μακρυγιάννη, Κηπούπολη (Πετρούπολη)
Τηλ.: 210 5051688

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΑΝ
Χαρ. Ρεμπέλη
«ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ»

(Λαογραφικά-Γλωσσικά-Τοπωνυμικά)

Για την προμήθεια απευθυνθείτε:

- 1) Νικ. Ρεμπέλης, Κόνιτσα,
Τηλ. 26550-23071
- 2) Βιβλ. Γλώσσα: Πλουμής- Θ. Ζώτος-
Δ. Γκάσιος, Κόνιτσα
- 3) Περιοδ. "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Τιμή 2

ΤΟΞΟΒΟΛΙΑ

Τεράστια επιτυχία σημείωσε η διοργάνωση του αγώνα Τοξοβολίας 18 m κλειστού χώρου Γεωγραφικού Διαμερίσματος Ηπείρου και Ιονίων νήσων, που έγινε στο ΕΑΝΚΙ στις 4/2/2007 ημέρα Κυριακή στις 10 πμ. Στη διοργάνωση έλαβαν μέρος 40 περίπου αθλητές/τριες από τα Σωματεία ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ - ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - BUDO και ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΛΕΣΧΗ ΤΟΞΟΒΟΛΙΑΣ.

Αξιοσημείωτη ήταν η παρουσία της Νέας Νομαρχιακής Αρχής με την παρουσία των Νομαρχιακών συμβούλων κ. Καραμπίνα και κ. Κολόκα, ανθρώπων του αθλητισμού.

Με την παρουσία αυτών των ανθρώπων ευελπιστούμε στην ταχεία ανάπτυξη

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΤΟΞΟ ΑΝΔΡΩΝ

1. Κρόκος Ανδρέας ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΗ ΛΕΣΧΗ
2. Τέφος Ανδρέας ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
3. Κίτσιος Δημήτριος ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

1. Αστυακοπούλου Παρασ. ΚΕΡΚ/ΚΗ ΛΕΣΧΗ
2. Ανυφαντή Ιωάννα BUDO ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
3. Ελλούλ Κωνσταντίνα ΚΕΡΚ/ΚΗ ΛΕΣΧΗ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΕΦΗΒΩΝ

1. Αγιούς Αλέξανδρος Κερκυραϊκή Λέσχη
2. Νίνος Μάριος Κερκυραϊκή Λέσχη
3. Γκάτζιος Κων/νος Πρωτοπόρος Ιωαννίνων

του αθλήματος στο χώρο μας είπε ο εκπρόσωπο της ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ κ. ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΣΤΑΣ. Την Ελληνική Φίλαθλο Ομοσπονδία Τοξοβολίας εκπροσώπησε ο Ομοσπονδιακός κ. Λιάπης Θωμάς με τον κριτή κ. Αγιούς Αντώνιο.

Η ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ θριάμβευσε κατακτώντας συνολικά 8 μετάλλια στον αγώνα. Πολλές ελπίδες και καλή η παρουσία του νεοσύστατου συλλόγου ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ. Ενθουσιασμός και δεύτερη στην κατάταξη η ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΗ ΛΕΣΧΗ που συνεχώς ανεβαίνει αθλητικά. Πολλοί και οι θεατές στην κερκίδα που παρακολουθούσαν το πανέμορφο αυτό Ολυμπιακό άθλημα. Πλήρης ενθουσιασμός και ικανοποίηση.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΝΕΑΝΙΔΩΝ

1. Παναρέτου Αγαθή Κερκυραϊκή Λέσχη
2. Λάμπρου Γιάννα Τύμφη Κόνιτσας
3. Γαϊτανίδου Ελένη Τύμφη Κόνιτσας

ΣΥΝΘΕΤΟ ΤΟΞΟ ΑΝΔΡΩΝ

1. Αγόρου Κωνσταντίνος ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
2. Σπυρόπουλος Πέτρος ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
3. Κάσουρας Σωκράτης ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΣΥΝΘΕΤΟ ΤΟΞΟ ΠΑΙΔΩΝ

1. Αγόρου Γεώργιος ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Για εγγραφείας αθλητών/τριών στο Τμήμα της "ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ" στα τηλ. 69475 25613 κ. Αγόρου Έφν - 6945295082 και 26550 23935 Αγόρου Κώστας
Χορηγίες: 26550 23935.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

ΤΟΞΟΒΟΛΙΑ

Ολοκληρώθηκε στο ΟΑΚΑ το Κύπελλο Ελλάδος ΑΒ' Κατηγορίας 18m το Σαββατοκύριακο 24-25 Φεβρ. Στη διοργάνωση πήραν μέρος γύρω στους 200 αθλητές στο Σύνθετο Τόξο Ανδρών (ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΣΤΑΣ, ΚΑΣΟΥΡΑΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ) και 3 αθλητές στο Ολυμπιακό Τόξο Ανδρών (ΤΕΦΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΚΙΤΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΠΕΤΑΛΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ).

Με τις επιδόσεις των αθλητών του Ομαδικού Τόξου κατόρθωσε και βαθμολογήθηκε σαν Σωματείο. Μετά τους αγώνες κόπηκε και η πίτα της Ομοσπονδίας (ΕΦΟΤ) καθώς και απονεμήθηκαν τα πτυχία των προπονητών Γ' Κατηγορίας Τοξοβολίας του 2006. (Αγόρου Έφη και Τζαμάκου Γεωργία οι νέες προπονήτριες του Σωματείου, πτυχιούχες πλέον).

Οι αθλητές/τριες του τμήματος προπονούνται πλέον για τον ανοιχτό χώρο για τους αγώνες που αρχίζουν από το 2ο 10ήμερο του Μαρτίου του 2007.

Από το 2007 το Σεπτέμβριο θα λειτουργήσει στην Κόνιτσα και ΤΑΔ Τοξοβολίας στο Γυμνάσιο (Τμήμα Αθλητικής Διευκόλυνσης).

Το τμήμα τοξοβολίας ευχαριστεί το Δ.Σ. του Δήμου Κόνιτσας καθώς και τον πρόεδρο των σχολών ΣΕΚ κ. Εξάρχου Νικόλαο για τις διευκολύνσεις που παρέχουν ως προς το χώρο προπονήσεων.

ΚΑΓΙΑΚ ΣΛΑΛΟΜ

ΜΕ 5 μετάλλια επέστρεψαν από τον Εύνο, όπου διεξήχθη το Κύπελλο Ελλάδος 2007 οι αθλητές/τριες του Σλάλομ της "ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ".

Συμμετείχαν 80 αθλητές/τριες από 8 Σωματεία της χώρας. Στους αγώνες εκτός συναγωνισμού συμμετείχαν και αθλητές/τριες των Εθνικών ομάδων ΤΣΕΧΙΑΣ και ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ που προετοιμάζονται στην Ελλάδα.

Αναλυτικά τα μετάλλια στα αγωνίσματα

που υπήρχε ανταγωνισμός.

ΜΟΥΡΕΧΙΔΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ χρυσό μετάλλιο στο Κ1 ΑΝΔΡΩΝ

ΚΩΣΤΟΥΛΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ Χάλκινο μετάλλιο στο Κ1 ΕΦΗΒΩΝ

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΗΛΙΑΝΑ Χρυσό μετάλλιο στο Κ1 ΚΟΡΑΣΙΔΩΝ

ΡΑΓΓΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ Δεύτερη στο Κ1 ΚΟΡΑΣΙΔΩΝ

ΟΜΑΔΙΚΟ Κ1 ΠΑΙΔΩΝ Δεύτερη θέση (ΓΕΛΑΔΑΡΗΣ Α.- ΚΙΤΣΙΟΣ Κ. - ΑΓΟΡΟΥ Ν.)

Την αποστολή συνόδευσαν (1) ο αντιπρόεδρος του Σωματείου και έφορος ανάπτυξης Σλάλομ της Ομοσπονδίας (ΕΟΚ-Κ) κ. ΓΚΟΥΝΤΑΣ Κ.(2) ο έφορος Σλάλομ του Σωματείου κ. ΚΩΣΤΟΥΛΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ και (3) ο προπονητής κ. ΚΑΖΟΥΚΑΣ Νικόλαος. Δημόσια το τμήμα ευχαριστεί το Δήμο Κόνιτσας για τη διευκόλυνση της μεταφοράς του Τμήματος καθώς και τον αντιδήμαρχο κ. Ρόμπολο, τον πρόεδρο ΣΕΚ κ. Εξάρχου και τον Δήμαρχο κ. Εξάρχου για τις ενέργειές τους.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με την ευκαιρία της Αποκριάς και της Καθαρής Δευτέρας αρκετοί επισκέπτες προτίμησαν να περάσουν ένα τριήμερο στην περιοχή μας.

- Στην Κόνιτσα άναψαν οι πατροπαράδοτες φωτιές στην Α. Κόνιτσα και στην Κάτω Κόνιτσα. Την Καθαροδευτέρα παρά τις καιρικές συνθήκες που δεν ήταν και τόσες καλές, ο Πολιτιστ. Σύλλογος Α. Κόνιτσας "Αγ. Νικόλαος" και ο Σύλλογος "Παναγίας Στομίου" Κ. Κόνιτσας μοίρασαν την καθιερωμένη λαγάνα και τη φασολάδα αποχαιρετώντας τις Αποκριάτικες εκδηλώσεις.

- Στην Πηγή (Πικλάρι) πραγματοποιήθηκε κι εφέτος η Αποκριάτικη γιορτή με το Καρναβάλι. Πολύς κόσμος παρευρέθηκε διασκεδάζοντας με τα πετυχημένα νούμερα, το χορό και την απόλαυση των μεζέδων με το ντόπιο τσίπουρο.

- Ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας συμμετείχε στο αντάμωμα των Ορειβ. Συλλόγων Δυτ. Ελλάδας και Ηπείρου στη Ροδαυγή Άρτας στις 25/2/07.

- Σε αντίθεση με το Γενάρη, το Φλεβάρη έπεσαν ποτιστικές βροχές και λίγα χιόνια στα βουνά από τα 1500 μ. και άνω.

Ο Μάρτης έκανε την εμφάνισή του με ήπιο καιρό. Άνθισαν κορομηλιές, αμυ-

γδαλιές, κρانيές αλλά στο τελευταίο δεκαήμερο μετά από δυνατό άνεμο έπεσε αρκετή βροχή και εκεί που άρχισαν τα βουνά να μαυρίζουν έπεσε αρκετό χιόνι από τα χίλια μέτρα και άνω.

- Εκδρομή από Τοπόλιτσα ως την Πηγή πραγματοποίησε ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας στις 18/3/07. Είναι μια διαδρομή μες στο φαράγγι πολύ ενδιαφέρουσα και τη συνιστούμε σε μικρούς και μεγάλους γιατί δεν είναι καθόλου κουραστική.

- Με την ευκαιρία της Εθνικής μας γιορτής 25ης Μαρτίου έγιναν στα Σχολεία εκδηλώσεις με ομιλίες, κατάθεση στεφάνων.

Ανήμερα, λειτουργία στην εκκλησία του Αγ. Κοσμά, επιμνημόσυνη δέηση στο μνημείο πεσόντων (στην είσοδο του Δημαρχείου) κατάθεση στεφάνων, παρέλαση μαθητών, συνοριοφυλάκων, στρατού στην κεντρική πλατεία ενώπιον των επισήμων με τη συμμετοχή της μουσικής μπάντα Κέρκυρας.

Στις εκδηλώσεις συμμετείχε και ο βουλευτής της Ν.Δ. κ. Τασούλας.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η φιλόλογος κ. Βασιλική Λεύκα στο αμφιθέατρο του Δημαρχείου:

- Στις 31/4 ξεκίνησε η έκθεση ζωγραφικής και γλυπτικής του συντοπίτη μας καλλιτέχνη Χρήστου Λάμπρου στο Κούσειο εκθεσιακό Κέντρο.

• Με αρκετές βροχές και χιόνια στα βουνά μας αποχαιρέτησε ο Μάρτης.

• Πρωταπριλιά διάλεξαν φέτος τα χελιδόνια να μας επισκεφτούν και μια εβδομάδα αργότερα εμφανίστηκε στην Κλειδωνιά και η οικογένεια των πελαργών στην κολόνα δίπλα στην εκκλησία όπου έχουν στημένη τη φωλιά του.

• Με αρκετούς επισκέπτες από τις διάφορες πόλεις της χώρας και την άφιξη του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Πρωθυπουργού (όπως γράφουμε σ' άλλη σελίδα) γιορτάστηκε το Πάσχα στην Κόνιτσα.

Ζωντάνεψαν για λίγο και τα χωριά μας με την επίσκεψη ντόπιων και ξένων που χάρηκαν τις ομορφιές τους με τη βοήθεια του καλού καιρού.

• Την ημέρα της Ζωοδόχου Πηγής γιόρτασαν τα εξωκλήσια της περιοχής με προσέλευση αρκετού κόσμου.

Απότομες εναλλαγές του καιρού είχαμε την τελευταία εβδομάδα του Απριλίου, βροχές και ξαφνικές μπόρες με αποτέλεσμα να φουντώσει η Άνοιξη και να πρασινίσει ο τόπος. Στο τέλος του μήνα έπεσε κι ένα χιονάκι στις ψηλές βουνοκορφές.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Ο Μιχάλης και η Μαίρη Ντίνου απόχτησαν στις 1/3/07 αγοράκι στα Γιάννινα.

• Στην Κόνιτσα ο Βασίλης Βόσιος και η Αριστούλα Ρούση απόχτησαν στις 18/3/07 αγοράκι.

• Στις 26/3/07 ο Δημήτρης Ανδρικόπουλος και η Ιωάννα Τσιγκούλη απόχτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα.

• Στις 31/3 ο Χρήστος Κήτας και η Φωτεινή Βολιτέρα απόχτησαν το δεύτερο κοριτσάκι τους στο Περιστερί Αθηνών. Να τους ζήσει.

Ο παππούς Θεόδωρος και η γιαγιά Εριφίλη.

Βαπτίσεις:

Ο Μωυσής Χ. Μωυσίδης και η Ιζαμπέλα βάφτισαν στο Bohum της Γερμανίας το αγοράκι τους στις 20/1/07. Όνομα: Χρήστος.

• Ο Πέτρος Παπαδόπουλος και η Φωτεινή Π. Γιαννούλη βάφτισαν στα Γιάννινα το κοριτσάκι τους στις 25/3/07. Όνομα Ελευθερία.

• Στην Αγ. Παρασκευή (Κεράσοβο) ο Δημήτρης Γκουντούλης και η Μαριάννα Σαμαρά βάφτισαν στις 9/4 το αγοράκι τους. Όνομα Απόστολος.

Γάμοι:

Στις 14/4/ έγιναν στην Πηγή Κόνιτσας οι γάμοι του Λευτέρη Κίτσιου και της Λαμπρινής Φίλιου.

Θάνατοι:

Απεβίωσαν:

Στις 8/2/07 η Κυριακή Φατέ ετών 98 στην Κόνιτσα.

• Στις 12/2 ο Παναγιώτης Σδούκος ετών 80 στα Καβάσιλα.

• Στις 16/2 ο Ιωάννης Σίμος ετών 81 στις Πάδες.

• Στις 22/2 η Σοφία Γιαννάκου ετών 83 στην Κόνιτσα.

• Στις 28/2 η Σοφία Γάκη ετών 86 στην Κόνιτσα.

• Στις 2/3 η Χριστίνα Μανέκα ετών 83 στην Πουρνιά.

• Στις 3/3 ο Φώτιος Τζιάλλας ετών 74 στην Κόνιτσα.

• Στις 5/3 η Λευκοθέα Γκούτσιου ετών 79 στο Κεράσοβο.

• Στις 11/3 η Αλεξάνδρα Καρέντζου ετών 77 στην Αειόπειρα.

• Στις 11/3 η Βασιλική Μήτση ετών 85 στην Κόνιτσα.

• Στις 15/3 η Ασπασία Γιαννάκου ετών 81 στην Κόνιτσα.

• Στις 25/3 η Γραμμένη Τσιάτση ετών 79 στον Αμάραντο.

• Στις 25/3 ο Ιωάννης Ντίνης, ετών 80 στην Λαγκάδα.

• Στις 31/3 ο Νικόλαος Κολιός, ετών 78 στο Μάζι.

• Στις 4/4 η Αγαθή Κυρίτση, ετών 100 στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

• Στις 6/4 η Σοφία Κωστάκη, ετών 95 στο Ελεύθερο.

• Στις 7/4 η Όλγα Καραγιάννη, ετών

88, στην Κόνιτσα.

• Στις 8/4 ο Νικόλαος Τσάνος, ετών 82 στην Πουρνιά.

• Στις 15/4 η Βασιλική Νικολάου, ετών 81 στην Κλειδωνιά.

• Στις 19/4 ο Παρθένιος Κυρτζόγλου, ετών 77, στην Κόνιτσα.

• Στις 23/4 η Σοφία Θώμου ετών 82 στην Αειόπειρα.

• Στις 23/4 ο Κων/νος Λάππας, ετών 46 στο Μάζι.

• Στις 24/4 η Ιφιγένεια Ανδρέου ετών 91 στην Κόνιτσα.

* * *

Μνήμες

Στις 25/2 έγινε στο Ntormount της Γερμανίας το 40ήμερο μνημόσυνο του Ανδρέα Μήτσιου στον Ι. Ναό των Αγ. Αποστόλων.

• Στη μνήμη του, η γυναίκα και τα παιδιά του προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 50€.

• Προσφέρω 20 € στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" στη μνήμη του αδικοχαμένου ανιψιού μου Γιάννη Ζιαμπίρη. Έφυγες Γιάννη μου κι άφησες πικρό ποτήρι στους δικούς σου.

Να 'ναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει. Ουρανία Ευαγγελίδη.

• Στο μνήμη της μητέρας τους Ελένης Αθανασοπούλου από την Οξυά, τα παιδιά της προσφέρουν στο περιοδικό μας 50€.

• Στη μνήμη του Αθανασίου Σκορδά από τον Αμάραντο που απεβίωσε στο

Λόγγο Αιγίου στις 20/1/07, οι συγγενείς του, αντί στεφάνου προσέφεραν στο Γηροκομείο Κόνιτσας το ποσό των 500 €.

- Ο Βασίλης Τζουμάκας από το Νεκάνορα στη μνήμη του γαμβρού του Φώτη Τζιάλλα, που απεβίωσε στις 3-3-2007, προσφέρει στο περιοδικό μας 30 €, η σύζυγός του Ειρήνη και τα παιδιά του Κώστας και Ευθαλία προσφέρουν 50 €.

- Στις 20/11/06 απεβίωσε στο Λόγγο Αιγίου ο Αθανάσιος Δ. Σκορδάς από τον Αμάραντο Κόνιτσας. Στη μνήμη του οι συγγενείς του προσέφεραν 500 € στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

- Η οικογένεια του Μίλτου Ζαφείρη από την Πυρσόγιαννη, με τη συμπλήρωση ενός χρόνου από τότε που έφυγε για την αιωνιότητα, στη μνήμη του προσφέρει 100 € στο περιοδικό μας.

- Στη μνήμη του Νικολάου Μπλιθικιώτη του Παντελή με τη συμπλήρωση ενός χρόνου από το θάνατό του η οικογένειά του προσφέρει στο περιοδικό μας 100 €.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Στις 28 του μηνός Νοεμβρίου 2006 απεβίωσε στα Ιωάννινα ο Παντελής Λουκάκος σε ηλικία 77 ετών. Ήτο άνθρωπος ήσυχος και πολύ αγαπητός όχι μόνο στους δικούς του ανθρώπους, αλλά και σ' όλους τους χωριανούς. Αγάπησε το Γανναδιό από όπου καταγόταν και η γυναίκα του Μαριάνθη.

Δημιουργήθηκε στην Αμερική όπου πήγε και έμεινε αρκετά χρόνια εκεί μέχρι που ήρθε στα Γιάννινα και έφτιαξε μια αρκετά μεγάλη περιουσία. Τα δυο τελευταία χρόνια τον καθήλωσε η ασθένεια και δεν ερχόταν στο χωριό, αλλά η σκέψη του βρισκόταν σ' αυτό. Διαβιάζω τα θερμά μου συλλυπητήρια στη σύζυγό του Μαριάνθη.

Εύχομαι να είναι ελαφρύ το Γιαννιώτικο χώμα που σε σκεπάζει, αγαπητέ Παντελή.

* * *

Έφυγε απ' τη ζωή στις 14 Φεβρουαρίου 2007 ο αγαπητός μας Δήμος Βαλσάμης. Γαμβρός κι αυτός του χωριού μας, αν όχι σχεδόν χωριανός. Τους περισσότερους μήνες του χρόνου έμενε στο χωριό Γανναδιό που τόσο πολύ αγαπούσε και έφευγε σχεδόν το Δεκέμβριο.

Φέτος έφυγε νωρίς γιατί η υγεία του δεν του το επέτρεπε.

Ήσυχος και αγαπητός με όλους τους χωριανούς. Σε κανέναν δεν αντιμίλησε και ήτο πάντα με το γέλιο στα χείλη. Του άρεσε η παρέα και αγάπησε τα ήθη και τα έθιμα του χωριού μας όποια και αν ήταν αυτά. Πάντα καλοπροαίρετος σ' ό,τι του ζητούσες.

Έφυγε και άφησε απαρνηγόρητη τη γυναίκα του Ειρήνη και όλους τους δικούς του.

Ας είναι ελαφρύ, αγαπητέ μου Δήμο, το χώμα της Απτικής γης που σε σκεπάζει

ΣΠΥΡ. ΞΕΙΝΟΣ.

† Φώτιος Κ. Τζιάλλας

Στις 3 του Μάρτη 2007, ημέρα Σάββατο, έφυγε από κοντά μας ο Φώτης· ο σύζυγος, ο πατέρας, ο παππούς, ο αδερφός, ο συγγενής, ο φί-

λος και πάνω απ' όλα ο άνθρωπος.

Έφυγε ύστερα από πολύμηνη τελευταία μάχη με την επάρατο νόσο, που την αντιμετώπισε με θάρρος, με αξιοπρέπεια και με πίστη ότι κι αυτή τη φορά θα έβγαινε νικητής.

Όσοι τον ζήσαμε από κοντά βιώσαμε μια απίστευτη δύναμη και θέληση για ζωή. Μέχρι τις τελευταίες του στιγμές στάθηκε όρθιος και δεν άφησε ρωγμές, στα λόγια και στη συμπεριφορά του, να διακρίνει κάποιος σημάδια απογοήτευσης κι απελπισίας.

Στο δύσκολο αγώνα του, άξιοι συμπαραστάτες, στάθηκαν δίπλα του η γυναίκα του και τα παιδιά του.

Ο Φώτης γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1933 και ήταν το δεύτερο από τα επτά παιδιά του Κων/νου και της Ευθαλίας Τζιάλλα.

Στην Κόνιτσα έζησε τα πρώτα χρόνια της ζωής του και πολύ νέος αναγκάστηκε να διακόψει τη φοίτησή του στο

Γυμνάσιο για να εργαστεί και να βοηθήσει την οικογένεια.

Αρχικά εργάστηκε στα "Πλατανάκια", το εξοχικό κέντρο στην Πάνω Κόνιτσα, που όλοι οι παλαιότεροι θυμούνται με νοσταλγία για την ωραία μουσική και τους νόστιμους μεζέδες, τους οποίους το νεαρό "γκαρσόνι" σέρβιρε με το χαμόγελο στα χείλη. Στη συνέχεια διορίστηκε στο Δημόσιο Ταμείο, αρχικά στην Κόνιτσα και μετά στα Γιάννινα, όπου φρόντισε να πάρει και το απολυτήριο Γυμνασίου.

Όντας στην Κόνιτσα, νυμφεύτηκε την Ειρήνη, το γένος Βασιλείου Τζουμάκα από το Νικάνορα, με την οποία απέκτησαν δυο παιδιά, την Ευθαλία και τον Κώστα. Ευτύχησε να τα δει καλά απόκαταστημένα και με δικές τους οικογένειες.

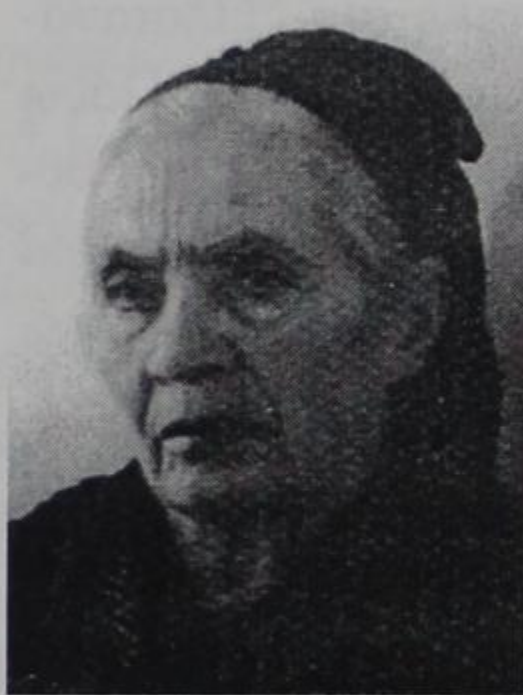
Μετά τη συνταξιοδότηση του, ο Φώτης γύρισε στην Κόνιτσα και έκτισε καινούργιο σπίτι λίγα μέτρα πιο πάνω από το πατρικό. Δεν το χάρηκε όσο θα ήθελε και όσο θα θέλαμε και όλοι εμείς που τον αγαπήσαμε και χαιρόμασταν τη συντροφιά και τη ζεστή του φιλοξενία, όταν βρισκόμασταν στην Κόνιτσα.

*Καλό σου ταξίδι, Φώτη
Ας είναι η μνήμη σου παντοτινή
Η σκέψη μας, όσο θα ζούμε,
θα σε συνοδεύει.*

I.T.

† Ιφιγένεια Χρ. Ανδρέου

Στις 24 του Απριλίου και σε ηλικία ενενήντα ενός ετών, η προσφιλής μου μητέρα αναχώρησε για την εις άνω ζωή εγκαταλείποντας τα εγκόσμια. Δεν

κάνω λόγο όπως συνηθίζεται για εγκατάλειψη του μάταιου αυτού κόσμου γιατί πιστεύω ακράδαντα πως ο κόσμος αυτός καθ' εαυτός είναι θαυμάσιος, απλώς οι δικές μας σκέψεις και τα δικά μας έργα δεν βρίσκονται στην σωστή αντιστοιχία προς αυτόν.

Της αείμνηστης μητέρας μου δεν της χρειάζονται τα πολλά και κούφια λόγια. Αντιπροσώπευε τις γυναίκες - μητέρες της εποχής της που παρ' όλη την ταπεινή καταγωγή τους διέσωσαν και μετέδωσαν αξίες και αρχές, χάρις στις οποίες η σημερινή Ελλάδα μπορεί και επιβιώνει αλλά για πόσο.

Εν πολλοίς ο λαϊκός μας πολιτισμός στα χνάρια του οποίου πορεύθηκε και η νεοελληνική διανόηση είναι δημιούργημα της Ελληνίδας γυναίκας-μητέρας.

Τιμώ την αείμνηστη μητέρα μου για δυο πράγματα. Το γεγονός ότι εμείς τα παιδιά της αποκτήσαμε ένα επίπεδο παιδείας το οφείλουμε στον ολοκληρωμένο

χαρακτήρα της. Την τιμώ επίσης για γεγονός ότι στάθηκε πάντα στο πλευρό του αείμνηστου πατέρα μου ακούρατος σύντροφος και εργάτης. Μαζί δύο φορές στήσανε το νοικοκυριό τους μια φορά στο αγαπημένο μας Παλαιοσέλλι και την δεύτερη στην Κόνιτσα. Στο ζαχαροπλαστείο μας μαζί δίνανε τον καθημερινό αγώνα της βιοτικής μέριμνας.

Εγώ και η αδελφή μου Χαρίκλεια Νικολοπούλου ευχαριστούμε από καρδιάς εν πρώτοις τον Ιερέα της Ενορίας μας καθώς και τους λοιπούς Ιερείς της Μητρόπολής μας οι οποίοι στην ξόδιο ακολουθία ανέπεμψαν προς το Κύριο τις δεήσεις τους υπέρ της αναστασιμότητας της ψυχής της αείμνηστης μητέρας μας. Επίσης ευχαριστούμε τους συμπολίτες μας οι οποίοι καθ' οιονδήποτε τρόπο μας συμπαραστάθηκαν στο πέπλο της θλίψης, ιδιαίτερα ευχαριστούμε όλη την γειτονιά που συντρόφευσε τη μητέρα μου στο τελευταίο βράδυ στο σπίτι της.

Εγώ προσωπικά έχω τη βαθυτάτη υποχρέωση να ευχαριστήσω τρία πρόσωπα. Πρώτον ευχαριστώ τον γαμπρό μου Γιώργο Νικολόπουλο ο οποίος για μεγάλο χρονικό διάστημα φιλοξένησε στο σπίτι του την μητέρα μου και έκαθησύχως σαν να ήταν η συγχωρεμένη μητέρα του Πανάγιω. Ευχαριστώ την αδελφή μου Χαρίκλεια η οποία συνέχισε την αρχέγονη παράδοση που θέλει την γυναίκα ανεξάντλητη δεξαμενή καρτερικότητας, υπομονής, θυσιών και σεβασμού

των γερόντων.

Τέλος ευχαριστώ την Μαρίνα Ευαγγελίδη-Ζυγούρη η οποία πλειστάκις και αγογγύστως προσέφερε προς την αείμνηστη μητέρα μου τις νοσηλευτικές της υπηρεσίες. Αγαπημένη μας μητέρα όλοι εμείς που σε περιβάλλαμε με σεβασμό είμαστε απολύτως πεπεισμένοι πως αναπαύεσαι εν ειρήνη μαζί με τον αείμνηστο πατέρα μας και τον αδελφό μας Οδυσσέα.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

* * *

† Αθανάσιος Θωμά Φασούλης (Στη μνήμη του)

Στις 1 Απριλίου 2007 ημέρα Κυριακή (των Βαΐων) το βράδυ έφυγε για το αγύριστο ταξίδι ο ΝΑΣΙΟΣ (Μαντζίνας) όπως φιλικά κάποιοι τον αποκαλούσαν.

Γεννήθηκε το 1933 στη Λυκόρραχη (Λούψικο) - Κόνιτσας, υιός της Πολύτεκνης οικογένειας του Θωμά Νικ. Φασούλη (ιερέα) και της Ευανθίας (πρεσβυτέρας).

Από μικρός μεγάλωσε κοντά στα ζώων κτηνοτρόφων τότε γονέων του με χίλιες δυο στερήσεις και τυραννία μέχρι τον Φλεβάρη του 1947 όπου μαζί με άλ-

λα 30 παιδιά του χωριού μας βρεθήκαμε στην Αναγνωστοπούλειο Γεωργική Σχολή (ΑΕΤΟΦΩΛΙΑ) Κόνιτσας, φιλοξενούμενοι για 3μηνη παραμονή. Εν το μεταξύ το χωριό μας αποκλείστηκε από τα αντάρτικα στρατεύματα του εμφυλίου πολέμου και η παραμονή μας παρατάθηκε μέχρι τα Χριστούγεννα του 1947 που χτυπήθηκε η Κόνιτσα από τις δυνάμεις του Δημ. Στρατού. Ήμασταν αποκλεισμένοι μέσα στη Αναγνωστοπούλειο Σχολή για μια εβδομάδα.

Από το Γενάρη του 1948 ιδρύθηκαν οι Παιδοπόλεις της Βασιλικής πρόνοιας Βορ. Επαρχιών Ελλάδας και μέσω της Παιδόπολης Αγ. Κων/νου Ιωαννίνων μας πήγανε στο Ζηρό Φιλιππιάδας που λειτουργούσε τότε ως Ελβετικό ίδρυμα.

Το Φθινόπωρο το 1948 λόγω της επικρατούσης εμπόλεμης κατάστασης στη γύρω περιοχή μας μεταφέρανε στην Παιδόπολη "ΑΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ" στον Άγιο Ανδρέα Απτικής. Μείναμε εκεί μέχρι το Σ/ριο 1950 που άρχισε ο επαναπατρισμός στα χωριά μας.

Ο Θανάσης γράφτηκε στη Β' τάξη του Γυμνασίου Κόνιτσας όπου τελείωσε το 1955 και στη συνέχεια βρέθηκε έφεδρος αξιωματικός του ελληνικού στρατού.

Μετά τη στρατιωτική του θητεία παρακολούθησε την ταχυδρομική Σχολή Αθηνών και στη συνέχεια διορίστηκε Προϊστάμενος του Ταχυδρομικού Γραφείου Μόλιστας Κόνιτσας. Εκεί γνωρίστηκε με τη δασκάλα Μυρτώ Αλκ. Τσώ-

νη. Παντρεύτηκαν και απέκτησαν 3 παιδιά. Υπηρέτησε προϊστάμενος του ταχ. Γραφείου Κόνιτσας και στη συνέχεια μετατέθηκε στα Κεντρικά Ταχ. Καταστήματα Ιωαννίνων μέχρι τη συνταξιοδότησή του που ήλθε γρήγορα από τα προβλήματα υγείας που του παρουσιάστηκαν.

Παρ' όλα αυτά τα προβλήματα υγείας του ήταν άνθρωπος γεμάτος ζωή. Του άρεσε το κυνήγι, το περπάτημα, να τρέχει για μανιτάρια - νάνες - τσαΐ του βουνού, σαλέπι κ.ά. Πολύ καλός στις παρέες, τις συναστροφές του να διηγείται ιστορίες. Αγαπούσε τους συγγενείς και φίλους του, ήταν δίκαιος και ειλικρινής.

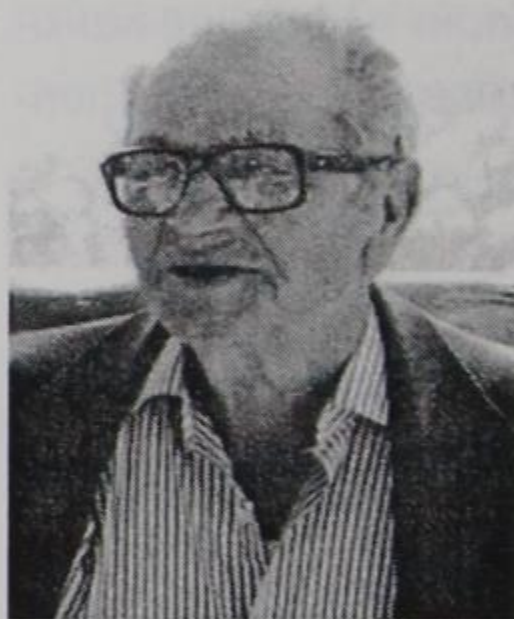
Τα 2-3 τελευταία χρόνια η κατάσταση της υγείας του επιδεινώθηκε και έτσι ήλθε η μοιραία ημέρα της 1η Απριλίου του 2007 να αφήσει το προσωρινό ετούτο κόσμο που τόσο αγαπούσε και να ταξιδέψει στην άλλη ζωή. Πήγε να βρει τους γονείς του, τον αδελφό του Μιχάλη, τα ανίψια του Παναγιώτη και Αποστόλη (τελευταία απορούσε που δεν τον έβλεπε και θα ξαφνιαστεί που τώρα θα τον βρεί εκεί).

Εμείς με σφιγμένη την καρδιά (δεν ήμασταν και λίγοι) πήγαμε με λίγα λουλούδια να τον χαιρετίσουμε και να πούμε το τελευταίο αντίο στο αγύριστο αυτό ταξίδι.

Θανάση, να είναι ελαφρύ το χώμα της Περιβλέπτου που σε σκέπασε και εμείς που ζήσαμε μαζί σου και σε γνωρίσαμε θα μείνει άσβεστη η ΜΝΗΜΗ ΣΟΥ.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΦΑΣΟΥΛΗΣ

† Λάμπρος Ντίνος

Αξιολάτρευτε πατέρα μας, ένα χρόνο σχεδόν λείπεις από κοντά μας αλλά εσύ για μας δεν πέθανες ποτέ γιατί είσαι μεσ' την καρδιά μας,

μεσ' την ψυχή μας.

Ήσουν ο πιος στοργικός πατέρας, αγαπούσες την οικογένειά σου και αγωνίστηκες πολύ γι' αυτήν, δεν ξενιτεύτηκες για να βγάλεις χρήματα παρά μόνο δουλευες σκάβοντας με πολύ κόπο τη γη, κι έλεγες πάντα ότι είσαι ο πλουσιότερος και ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος του κόσμου. Γιατί ο θεός σαν φύγεις δε θα σε ρωτήσει πόσα πλούτη απέκτησες αλλά πόση αγάπη έδωσες. Μέχρι την τελευταία του στιγμή εκείνο που σου έδινε τη μεγαλύτερη χαρά ήταν η μανούλα μας, εμείς τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου και τα δίδυμα δισεγγονάκια σου.

Τι να κάνουμε όμως, όλοι σ' αυτόν τον κόσμο ταξιδιώτες είμαστε με μια βαλίτσα στο χέρι και το μόνο που χωράει είναι η αγάπη κι όσο αυτή είναι πιο βαριά τόσο πιο ελαφρύ θα είναι το ταξίδι μας. Είναι η μόνη που δεν μπορεί να σβήσει ο θάνατος.

Πράγματι πατερούλη μας αυτοί που έδωσαν αγάπη όπως εσύ δεν λησμονιούνται ποτέ.

Θα σε θυμόμαστε πάντα

Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Οι κόρες σου
Μαρία Μποζούλα
και Μαίρη Σχίζα

Σημ. Στην "ΚΟΝΙΤΣΑ" που ησαν από τους πρώτους συνδρομητές της, προσφέρουμε 50 €.

† Μάγδα

Καλή μας. Αγαπημένη μας Μάγδα
Πέρασαν σαράντα κιόλας μέρες από τότε που έφυγες...

Γιατί έφυγες; Πώς έφυγες; δεν μπορούμε να καταλάβουμε.

Το μυαλό μας πάει στον Τάσο στον λατρευτό σου γιο που πριν 8 χρόνια στα 19 του έφυγε για πάντα. Ίσως σε κάλεσε εκείνος κοντά του και εσύ τον άκουσες. Δεν λογάριασες τίποτε άλλο. Ούτε το Γιώργο σου, ούτε το Νίκο σου, τους παράτησες και έφυγες τόσο γρήγορα τόσο απρόσμενα.

Όλοι πιστεύαμε ότι ο γάμος του Γιώργου με την υπέροχη Έφη σε είχε συνεφέρει, σου είχε απαλύνει τον πόνο και περιμέναμε να μεγαλώσεις ένα εγγονάκι.

Κάναμε λάθος. Εσύ έφυγες και άφησες πίσω όλους τους δικούς σου να θυμούνται και να κλαίνε.

Απαρηγόρητος ο αγαπημένος σου σύζυγος, ψελλίζει συνεχώς. Ήταν υπέρο-

χο κορίτσι, περάσαμε τόσο όμορφα μαζί. Αντιμετωπίσαμε δυσκολίες, λύπες, χαρές.

Τώρα.....

Μάγδα. Γεννήθηκες στην Οξυά στις 17-1-56 και έφυγες στις 26-2-2007 πολύ λίγα τα χρόνια που έζησες.

Μικρή έφυγες με τους γονείς σου από την Οξυά. Πήγες στην Αθήνα και δούλεψες. Παντρεύτηκες και με τον καλό σου δημιουργήσατε μια όμορφη οικογένεια και ζούσατε άνετα. Δεν απόλαυσες όμως τίποτε. Ο χαμός του γιού σου σε τσάκισε και έφυγες τόσο νωρίς. Σε όλους μας άφησες ένα μεγάλο κενό, αναπλήρωτο, θα σε θυμούμαστε πάντα.

Στη μνήμη σου καταθέτω 20 € στο περιοδικό Κόνιτσα

Ασπ. Μ.

* * *

Επικήδειος

Χωριανέ μας φίλε και συμμαθητή μας ΝΙΚΟ ΠΑΤΣΙΟΥΡΑ άξιό τέκνο του χωριού μας, Καστανιανη ήρθαμε και εμείς να σε αποχαιρετή-

σουμε στο τελευταίο σου ταξίδι και να συμπονέσουμε με τα δικά σου πρόσωπα τη συζυγό σου που τόσο επάξια σου συμπαπαστάθηκε όλα αυτά τα χρονιά που ήσουν κατάκοιτος, τους γαμπρούς σου

Θα σε θυμόμαστε πάντα

Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Οι κόρες σου
Μαρία Μποζούλα
και Μαίρη Σχίζα

Σημ. Στην "ΚΟΝΙΤΣΑ" που ησαν από τους πρώτους συνδρομητές της, προσφέρουμε 50 €.

† Μάγδα

Καλή μας. Αγαπημένη μας Μάγδα

Πέρασαν σαράντα κιόλας μέρες από τότε που έφυγες...

Γιατί έφυγες; Πώς έφυγες; δεν μπορούμε να καταλάβουμε.

Το μυαλό μας πάει στον Τάσο στον λατρευτό σου γιο που πριν 8 χρόνια στα 19 του έφυγε για πάντα. Ίσως σε κάλεσε εκείνος κοντά του και εσύ τον άκουσες. Δεν λογάριασες τίποτε άλλο. Ούτε το Γιώργο σου, ούτε το Νίκο σου, τους παράτησες και έφυγες τόσο γρήγορα τόσο απρόσμενα.

Όλοι πιστεύαμε ότι ο γάμος του Γιώργου με την υπέροχη Έφην σε είχε συνεφέρει, σου είχε απαλύνει τον πόνο και περιμέναμε να μεγαλώσεις ένα εγγονάκι.

Κάναμε λάθος. Εσύ έφυγες και άφησες πίσω όλους τους δικούς σου να θυμούνται και να κλαίνε.

Απαρηγόρητος ο αγαπημένος σου σύζυγος, ψελλίζει συνεχώς. Ήταν υπέρο-

χο κορίτσι, περάσαμε τόσο όμορφα μαζί. Αντιμετωπίσαμε δυσκολίες, λύπες, χαρές.

Τώρα.....

Μάγδα. Γεννήθηκες στην Οξυά στις 17-1-56 και έφυγες στις 26-2-2007 πολύ λίγα τα χρόνια που έζησες.

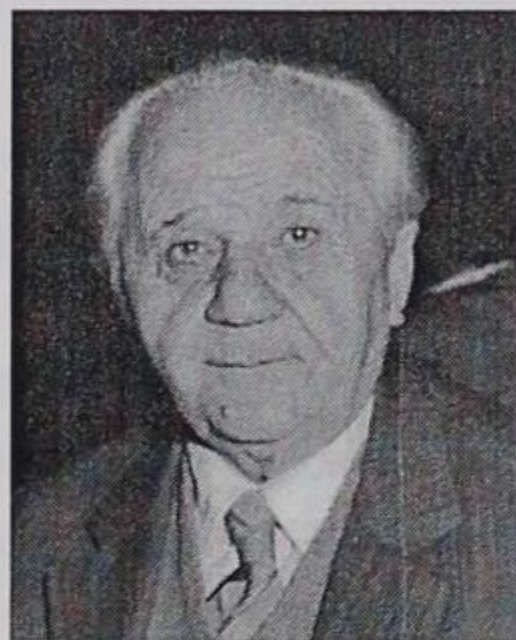
Μικρή έφυγες με τους γονείς σου από την Οξυά. Πήγες στην Αθήνα και δούλεψες. Παντρεύτηκες και με τον καλό σου δημιουργήσατε μια όμορφη οικογένεια και ζούσατε άνετα. Δεν απόλαυσες όμως τίποτε. Ο χαμός του γιού σου σε τσάκισε και έφυγες τόσο νωρίς. Σε όλους μας άφησες ένα μεγάλο κενό, αναπλήρωτο, θα σε θυμούμαστε πάντα.

Στη μνήμη σου καταθέτω 20 € στο περιοδικό Κόνιτσα

Ασπ. Μ.

* * *

Επικήδειος

Χωριανέ μας φίλε και συμμαθητή μας ΝΙΚΟ ΠΑΤΣΙΟΥΡΑ άξιο τέκνο του χωριού μας, Καστάνιανη ήρθαμε και εμείς να σε αποχαιρετή-

σουμε στο τελευταίο σου ταξίδι και να συμπονέσουμε με τα δικά σου πρόσωπα τη συζυγό σου που τόσο επάξια σου συμπαπαστάθηκε όλα αυτά τα χρόνια που ήσουν κατάκοπος, τους γαμπρούς σου

και τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου που τόσο σε αγαπούσαν.

Ο ξαφνικός σου θάνατος Νίκο, μας λύπησε πολύ γιατί ήσουν τόσο πράος, τόσο καλός χωριανός, τόσο οικογενειάρχης.

Έκανες μεγάλο αγώνα στη ζωή σου και κατόρθωσες εκ του μηδενός να δημιουργήσεις ότι σήμερα αφήνεις στα παιδιά σου και εδώ και στο χωριό.

Φαινόσουν από μικρός ότι ήσουν ανήσυχος τύπος, εργατικός και τίμιος.

Πάλεψες σκληρά στερήθηκες, κουράστηκες μα δημιούργησες.

Στον σκληρό σου αυτό αγώνα είχες και συμπαραστάτη και την πρώτη σου γυναίκα την άξια Καλλιρρόη που έχασες από χρόνια και πας τώρα να την βρεις.

Έγραψες ιστορία Νίκο και άφησες έργο συμμαθητή μας και γείτονα.

Ήσουν στο σχολείο πρώτος στις απαγγελίες που λέγαμε στις Εθνικές εορτές.

Δεν ξεχνώ το "Μέριασε Βράχε να διαβώ, το κύμα αδρειωμένο λέει στη πέτρα του γιαλού" κ.τλ.

Και τόσο όμορφα που έλεγες καλύτερα από όλους μας και το "Ο Βοριάς που τα αρνάκια παγώνει" και τη "Χαροκαμέ-

νη μάνα που έχανε το παιδί της και παρακαλώντας το γιατρό έλεγε, "Το παιδί μου γιατρέ" σώσε το παιδί μου και πάρε τη ζωή μου" με την κρυστάλλινη φωνή σου...

Σε καμαρώναμε και εμείς και οι δασκαλοί σου.

Έφυγες Νίκο απο τον τόπο μας και όμως έζησες εδώ κοντά στα παιδιά και στα εγγόνια σου που με βουρκωμένα μάτια τώρα σε αποχαιρετούνε και οι καλοί σου γαμπροί.

Σε λίγο θα βρίσκεσαι κοντά στους αγαπημένους σου φίλους χωριανούς. Είναι κοντά εδώ μαζί μας ο ανεψιός σου Βασίλης Αθανασόπουλος που ήρθε απο την Κόνιτσα και ο Απόστολος Λιόλιος κι εγω με τον Αλέκο Παπαδήμα φίλοι σου και γειτόνοι σου στο χωριό, να σου δώσουν το τελευταίο "Αντίο", το τελευταίο ασπασμό όσο εμείς θα σε ακολουθούμε.

Θα είσαι Νίκο κοντά στον Κώστα Τσόγκα τον ανηψιό μου και στον Κώστα Παπαχαρίση τον ανηψιό σου.

Καλό ταξίδι αγαπητέ μας Νίκος αξέχαστο θα μείνει το ήθος σου και το ωραίο χαμόγελό σου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Αυτοί που Έφυγαν

Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ Ο ΜΙΛΤΟΣ

Με τον Μίλτο Ζαφείρη γνωρίζομασθε από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, τα “πέτρινα” χρόνια των καταδιώξεων, της “λευκής τρομοκρατίας” της μεταβαρκιζιανής εποχής, τότε που ο Μίλτος προσπαθούσε να επιβιώσει μετά τις φυλακές, τις εξορίες και τα βασανιστήρια και να σπεριώσει μια δουλειά και εγώ κρυβόμουνα για να μην με στείλουν στα Μακρονήσια και τις εξορίες.

Από την αρχή, τον εκτίμησα ως άνθρωπο με ισχυρό χαρακτήρα, θαρραλέο, τίμιο και τολμηρό, αφού από τα εφηβικά του χρόνια σε ηλικία μόλις 15 χρονών πήγε εθελοντής νοσοκόμος στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, πολέμησε ηρωικά στην Εθνική Αντίσταση πέρα σε κινδύνους και ταλαιπωρίες στην διάρκεια της κατοχής και του αντάρτικου κι όχι μόνο αυτός αλλά όλη του η πολυμελής οικογένεια, γονείς και παιδιά, ενώ αμέσως μετά την “απελευθέρωση” το μεταβαρκιζιανό καθεστώς που εγκαθίδρυσαν οι ξένοι (Άγγλοι, Αμερικάνοι κλπ) με την υποδουλωτική εξυπηρέτηση όλης της αποκαλούμενης άρχουσας (αστοί και παλάτι) τάξης, αντί να του αναγνωρίσει την προσφορά του στην Πατρίδα, αντίθετα τον

κυνήγησε, με φυλακές, εξορίες και Μακρονήσια, ως δήθεν προδότη και εχθρό! Τον θαύμασα τότε για την αισιοδοξία και το θάρρος με το οποίο αντιμετώπιζε όλες αυτές τις τρομερές κακουχίες, και μάλιστα την σκληρή, “ηπειρωτική” επιμονή του να σταθεί και να προκόψει σιγά-σιγά επαγγελματικά με μια θέληση ευρηματικότητας και εξυπνάδας. Για όλους εμάς τους γνωστούς του, ήταν παράδειγμα θέλησης, επιμονής και επαγγελματικής ευστροφίας. Γι’ αυτό και πέτυχε πολλά πράγματα στην ζωή του πρώτα-πρώτα σαν παράδειγμα ενός πατριώτη και αγωνιστή για πανανθρώπινα ιδανικά, αλλά και ενός εξαιρετικού οικογενειάρχη, ενός πιστού φίλου. Υπήρξε όμως κι ένας επιτυχημένος επαγγελματίας με δραστηριότητα σε υψηλά συνδικαλιστικά όργανα αλλά και με ευρύτατες γνωριμίες, τόσο με ανθρώπους και προσωπικότητες του επιχειρηματικού κόσμου, όσο και με εκείνα της δημόσιας και της πολιτικής ζωής του τόπου. Αλλά και του εξωτερικού αφού με τα πολλά εμπορικά ταξίδια γνώρισε και συνδέθηκε με προσωπικότητες και πολιτικούς άλλων χωρών. Και όλα αυτά τα πέτυχε γιατί ενεργού-

σε με θάρρος, με ευστροφία και επιχειρήματα που αποστόμωναν και έπειθαν. Είχε πολλά χαρίσματα κι ένα ήθος εξαίρετου φίλου. Προερχόταν από ένα οικογενειακό και συγγενικό περιβάλλον με αρχές και βιώματα που διακρίνονταν με ανθρωπιά, εργατικότητα και τιμιότητα. Τον εκτιμούσα γιατί τόσο οι γονείς του όσο και τα άλλα τρία του αδέρφια είχαν προσφέρει πολλά στην πατρίδα, στον φτωχό λαό και σε πολύ δύσκολες στιγμές. Αφού και η μητέρα του ως εθελόντρια κουβαλούσε πολεμοφόδια στην Πίνδο στον πόλεμο του '40, έμεινε χρόνια εξόριστη, ο πατέρας του πέρασε μεγάλες κακουχίες, ο αδελφός του Σωτήρης εξορίες, η αδελφή του αντάρτισσα στον εμφύλιο, κατέφυγε στην Πολωνία ως πρόσφυγας, ο Θύμιος άλλες ταλαιπωρίες, ενώ πολλοί συγγενείς του υπέστησαν διωγμούς και κακουχίες.

Ένα παράδειγμα μιας αγωνιστικής οικογένεια, που ανταμείφθηκε από το μεταπολεμικό καθεστώς των γραικύλων με κατατρεγμούς, φυλακές και βασάνα.

Υπήρξε φίλος καλός, πιστός και αγαπητός. Δεν θα ξεχάσω που όταν αργότερα καθήκαμε για ένα μακρύ χρονικό διάστημα και σ' ένα του εμπορικό ταξίδι στην Βιέννη έμαθε από κοινό

φίλο για μένα, πήρε αμέσως αεροπλάνο και ήλθε στο Βουκουρέστι να με συναντήσει, έμεινε ένα βράδυ, συζητώντας ώρες ατέλειωτες στο σπίτι μου με μένα και τη γυναίκα μου που τότε πρωτογνώρισε και την επόμενη χωρίσαμε για να επιστρέψει στην πατρίδα. Αυτή η συνάντηση στο Βουκουρέστι μου χάρισε τόση ευτυχία για την αξία της φιλίας. Ξανανταμώσαμε στην πατρίδα όταν έπεσε η Χούντια και από τότε μέيناμε ο ένας κοντά στον άλλο σαν παλιοί φίλοι που τους ένωνε ένας ωραίος δεσμός.

Ο Μίλτος έφυγε από την ζωή την πρωτοχρονιά του 2006, αλλά έμεινε στην καρδιά μου σαν ένας εξαίρετος φίλος και αγωνιστής. Μας άφησε το βιβλίο-αυτοβιογραφία του, ο "Αυτόπτης μάρτυς" που είναι η μαρτυρία του, τα λίγα αλλά χαρακτηριστικά βιώματα της ζωής του, μιας αγωνιστικής ζωής και υποδειγματικής για όλους μας.

Αυτός ήταν ο Μίλτος Ζαφείρης, από την ηρωική ακριτική Πυρσόγιαννη της Ηπείρου, ένας αντιπροσωπευτικός άνθρωπος της πολύπαθης ελληνικής μας γενιάς, που παρά τους κατατρεγμούς και τις θυσίες, έμεινε όρθιος με αξιοπρέπεια και ψηλά το κεφάλι.

ΝΤΙΝΟΣ ΛΑΤΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

Αφιέρωμα στον Γιάννη Ντίνη

*“Για δεξ καιρό που διάλεξε
ο Χάρος να με πάρει
τώρα που ανθίζουν τα κλαδιά
και βγάζει η γη χορτάρι”.*

Ήταν 25 Μαρτίου πρωί, μετά από 46 μέρες στην ε-ντατική.

Έφυγε .... ένα ταξίδι που δεν έχει γυρισμό.

Ο πατέρας γεννήθηκε στη Λαγκάδα Κονίτσης το 1928 από πολύτεκνη οικογένεια και στη σειρά το 8ο παιδί.

Την μητέρα του την έχασε σε ηλικία 9 χρόνων.

Τελείωσε το Δημοτικό σχολείο με την Κατοχή 1940-41 και συνέχισε το γυμνάσιο μετά την απελευθέρωση σε ηλικία 18 χρονών.

Το 1947 στις 8-10 Νοέμβρη χάνει και τον πατέρα του όπου του είχε μεγάλη αδυναμία και πιστεύω τώρα πως και ο παππούς μου θα είχε την ίδια αδυναμία σε εκείνον.

Στην κάμαρά του δίπλα στο προσκεφάλι σαν εικονοστάσι στέκει για πολλά χρόνια η φωτογραφία του πατέρα του, λες και τον ένιωθε κοντά του και πάντα

έκανε το σταυρό του όταν ξάπλωνε στο κρεβάτι.

Το χρονικό διάστημα 1947-48 οι αντάρτες του ανέθεσαν να εκτελέσει καθήκοντα δασκάλου στο δημοτικό σχολείο του χωριού, με τις λίγες γνώσεις της Α΄ τάξης του εξετασίου Γυμνασίου που είχε, την περίοδο εκείνη περίπου 65 μαθητές.

Το 1948 κατόρθωσε με κίνδυνο της ζωής του να ξεφύγει από τους αντάρτες και το φθινόπωρο να συνεχίσει το γυμνάσιο στην Κόνιτσα. Όμως τις δύο τελευταίες τάξεις τις φοίτησε στην Πωγωνιανή. Εκεί τον βοήθησε ο μακαρίτης τώρα Ευάγγελος Φακατσέλης, διευθυντής εφημερίδας που ήταν και πρόεδρος φιλεκπαιδευτικού συλλόγου. Πάντα τον ευγνωμονούσε ο πατέρας μου.

Επειδή μένω στην Κόνιτσα, γνωρίζω πολλούς συμμαθητές του πατέρα μου.

Όλοι πάντα έχουν να πουν ένα καλό λόγο για κείνον. Πολλές φορές καμάρωνα που ήμουν κόρη του.

Για να προχωρήσει σε ανώτερες σπουδές ήταν αδύνατον λόγω οικονομικών δυσχερειών. Όσο μπορούσαν βοηθούσαν τα αδέρφια του.

Το 1955 διορίστηκε γραμματέας στη νοεσύστατη Κοινότητα του χωριού με μηνιαίο μισθό μόλις 350 δραχμές σαν προσωρινή τακτοποίηση αλλά τελικά έμεινε γιατί

δεν είχε άλλη επιλογή.

Το 1958 παντρεύτηκε την Δημητρούλα Κονίνη και απέκτησαν δύο αγόρια και δυο κορίτσια.

Τον Ιούλιο του 2005 πραγματοποιήθηκε ένα μεγάλο όνειρό του, η έκδοση ενός βιβλίου του. Ο τίτλος του βιβλίου «Εικόνες μιας Ζωής». Και το αφιέρωνε στην μνήμη του πατέρα του, τους συγγενείς και συγχωριανούς που εκτελέστηκαν από τους αντάρτες. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Πασχάλη Δ. Μανώλη και την Ερμιόνη Ν. Νάτση για την βοήθειά τους να τυπωθεί αυτό το βιβλίο.

Ο πατέρας μου ήταν ιεροψάλτης από το 1950 έως το 2007 που έφυγε.

57 ολόκληρα χρόνια δεν έλειψε ποτέ από την Εκκλησία· ακολουθούσε όπως έλεγε τα χνάρια του πατέρα του στο ψαλτήρι.

Συνεργάστηκε με πολλούς ιερείς όλα αυτά τα χρόνια γιατί ήταν και επίτροπος αρκετά χρόνια. Τα τελευταία 20 χρόνια συνεργάστηκε με τον πάτερ-Νικόλαο και άλλαξαν πολλά στο εσωτερικό και εξωτερικό χώρο της Εκκλησίας.

Ένας χώρος ζεστός, η εκκλησία μας και τον πατέρα Νικόλαο να σε μαγεύει με την φωνή του και παρά δίπλα στο ψαλτήρι ο πατέρας μου με εντελώς αλιώτικη φωνή να νιώθεις κάτι διαφορετικό που από τα χωριά μας λίγοι θα έχουν αυτή τη χαρά να το νιώθουν.

Θα μου μείνει αξέχαστη η μορφή του πατερ-Νικόλαου στην νεκρώσιμη ακολουθία. Πολλές φορές έτρεμε η φωνή του λες και έχασε εκείνος τον γονιό του. Πιστεύω, έτσι ένιωσε για τον πατέρα μου “τόσα χρόνια μαζί”.

Τώρα τελευταία έγραφε παλιές ιστορίες του χωριού που κάποιες δεν πρόλαβε να τελειώσει, αλλά εμείς τα παιδιά του θα προσπαθήσουμε να τυπωθούν και να διαβαστούν.

Πέρασε δύσκολα χρόνια μα τώρα τα τελευταία χρόνια που είχε όλες τις ανέσεις στο σπίτι, θέλω να τον σκέφτομαι το καλοκαίρι στην αυλή στη μεγάλη βεράντα και το χειμώνα δίπλα στο τζάκι να ξεφυλλίζει κάποιο βιβλίο. Και τη μάνα μου να καρτερεί παιδιά, γαμπρούς, νύφη, εγγόνια και τα δυο δισέγγονα που δεν πρόλαβε να τα δει ο πατέρας.

Πάντα καρτερούσε και έλεγε να φτιάξει ο καιρός και θά'ρθουν.

Μπορεί να έφυγες αλλά για μας θα είσαι πάντα κοντά μας

Καλό ταξίδι

Αιωνία σου η μνήμη

Η γυναίκα σου και τα παιδιά σου.

Στη μνήμη του προσφέρουμε στο περιοδικό “ΚΟΝΙΤΣΑ” που ήταν συνδρομητής από την αρχή της έκδοσής του 50€.

Συνδρομές

	€		
Ντούτης Γεώργ. Αραβία	50	Μικρογιαννάκη Βασιλική Νίκαια	15
Ντούτης Παναγ. U.S.A.	50	Τσούνη Χαρίκλεια Γιάννινα	15
Μήλιος Βασ. U.S.A.	90	Τζάλλας Ευαγγ. Γιάννινα	20
Μήτσιου Μαρία Γερμανία	30	Μαρκόπουλος Σπύρος Γιάννινα	20
Μάνθου Αναστασία Ελβετία	50	Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	15
Γιαννούλης Παύλος Καναδάς	75	Φασούλης Σωτ. Γιάννινα	15
Μίσσιος Αθαν. Γερμανία	75	Γέγιος Κων. Γιάννινα	15
Γκότζου Ανθούλα Αθήνα	20	Κατσιμπαρης Δημ. Γιάννινα	20
Λιόλιος Αποστ. Αθήνα	20	Ραπακούσιος Αποστ. Γιάννινα	30
Γιαϊλόγλου Ιωάννης Αθήνα	30	Σιούτη Ελευθερία Γιάννινα	45
Κιτσαντώνης Ιωάννης Αθήνα	20	Καλλινιτέρη Αμαλία Γιάννινα	40
Μητσακούλη Ελευθ. Αθήνα	15	Μπαλτογιάννη Φωτεινή Γιάννινα	20
Γκότζος Θωμάς Αθήνα	40	Αντωνίου Κων. Γιάννινα	40
Κίτσιος Σταύρος Αθήνα	15	Ρούβαλη Μαρίνα Γιάννινα	15
Σιούτη Ελευθερία Αθήνα	20	Βράχα Ερμιόνη Γιάννινα	20
Δημητριάδου Ελένη Αθήνα	50	Βάκαλος Αποστ. Γιάννινα	40
Μπάρμπας Γρηγ. Αθήνα	15	Πρωτόπαππας Γεωργ. Γιάννινα	15
Μηλίγκου Αριστέα Αθήνα	50	Ζούκης Δημ. Γιάννινα	15
Κώτσιος Αναστ. Αθήνα	30	Μπετζούνης Στ. Θεσ/νίκη	25
Πορφύρης Παντ. Αθήνα	20	Παπακώστας Στεργ. Θεσ/νίκη	20
Φασούλη Ευγενία Αθήνα	25	Σταυρίδη Σωτηρία Θεσ/νίκη	27
Τσιλίφης Ευαγγ. Αθήνα	15	Μανώλης Δημ. Θεσ/νίκη	45
Γκελιάδης Δημ. Αθήνα	15	Ντούτης Δημ. Θεσ/νίκη	50
Μπαλτογιάννη Ευγενία Αθήνα	20	Μακρής Γεώργ. Πάτρα	15
Ευαγγελίδη Βασιλική Αθήνα	20	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
Ζώγας Πέτρος Αθήνα	15	Κονίνης Παναγ. Λέρος	50
Λέτσιος Γεώργιος Αθήνα	60	Γαζώνα Ερασμία Άρτας	15
Στέρτσου Ανθούλα Αθήνα	20	Ευαγγέλου Δημ. Ηράκλειο	15
Κορέτση Όλγα Αθήνα	15	Πίσπας Δ. Κων. Παραμυθιά	15
Βανούσης Φρίξος Αθήνα	15	Ζώη Χαρίκλεια Ηγουμενίτσα	20
Λάμπρου Χρήστος Αθήνα	20	Κυρίτσης Γιάννης Ρόδος	20
Παρασκευάς Γεώργ. Αθήνα	15	Παπαζήκος Χαραλ. Σέρρες	30
Πράπας Ηλίας Αθήνα	15	Μπιμπίκα Μαρία Χαλκίδα	15
Κώστας Ανδρέας Αθήνα	15	π. Νικόδημος Αγ. Όρος	50
Καλαϊτζής Αντ. Αθήνα	20	Σταυρίδης Παναγ. Δράμα	38
Φούντου Μαρίνα Αθήνα	50	Ζαφείρης Δημ. Διδυμότειχο	15
Τζίνας Κώστας Αθήνα	30	Τσιλίφης Ιωάν. Αίγιο	20
Ευαγγελίδης Αποστ. Αθήνα	30	Εξάρχου Ιωάν. Παραμυθιά	65
		Ζήμουρας Παναγ. Ηγουμενίτσα	20
		Σπύρου Βασ. Ξυλόκαστρο	20
		Φραγκιουδάκης Στ. Μέγαρο	15
		Κωφός Νικ. Δράμα	30
		Γλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	20

Κόνιτσα

Μάλιακας Νικ. Κόνιτσα	15	Εξάρχου Αλεξ. Κόνιτσα	15
Λάκκας Σωτ. Κόνιτσα	30	Ζάρρος Χρήστος Κόνιτσα	15
Ευαγγελίδης Βαγγ. Κόνιτσα	15	Κήτας Θεοδ. Κόνιτσα	15
Ζαχαράκη Ευανθία Κόνιτσα	15	Κυρολίβανος Δημ. Κόνιτσα	15
Ρόμπολος Κων. Κόνιτσα	15	Γαζώνας Κώστας Κόνιτσα	44
Μπριασούλης Δημ. Κόνιτσα	20	Σίββας Κώστας Κλειδωνιά	15
Μπέτζιος Δημ. Κόνιτσα	15	Βουρδούκας Βαγγ. Ηλιόρραχη	15
Ζούκης Χ. Αθάν. Κόνιτσα	15	Κοτσιάφτης Βαγγ. Μάζι	15
Ιερ. Νάκος Αποστ. Κόνιτσα	15	Ξεινός Σπύρος Γανναδιό	20
Γαϊτανίδης Μάκης Κόνιτσα	15	Ρούβαλης Χρ. Ελεύθερο	50
Χατζηφραιμίδης Ανδρ. Κόνιτσα	15	Χήρας Δημ. Γανναδιό	15
Μπάρμπα Νικολέτα Κόνιτσα	15	Λάππας Δημ. Ηλιόρραχη	20
Νικολόπουλος Ανδρέας Κόνιτσα	20	Τζιάτζιος Αποστ. Μολυβδοσκεπάστη	20
Τσαρούχης Ιωάν. Κόνιτσα	20	Καραφλιά Γιαννούλα Κλειδωνιά	15
Ευαγγέλου Ουρανία Κόνιτσα	15	Πολιτιστ. Σύλλογος Παλαιοσελλίου	20
Κατάνου Παρασκευή Κόνιτσα	15	Πολιτιστ. Σύλλογος Βούρμπιανης	30
Ιατρού Ιφιγένεια Κόνιτσα	15	Φασούλη Ναυσικά Κεφαλοχώρι	15
Μπάρμπας Παναγ. Κόνιτσα	15	Κουρτίνος Στεργ. Παλαιοσελλι	30
Κήτας Γεωργ. Κόνιτσα	15	Ιερ. Δόνος Ευαγγ. Πηγή	15
Ζήδρος Θ. Βασ. Κόνιτσα	40	Κόφα Πελαγία Νικάνορας	15
Στέφος Κώστας Κόνιτσα	15	Αδάμος Κων. Λαγκάδα	15
Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	15	Βουρδούκας Ευθ. Πηγή	15
Γιαννάκης Χρ. Κόνιτσα	15	Σουφλέρης Απ. Καλόβρυση	15
Βαγενάς Α. Δημ. Κόνιτσα	15	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	20
Ευαγγέλου Διον. Κόνιτσα	15	Σδούκος Δημ. Κεφαλοχώρι	20
Δεμερτζίδης Βαγγ. Κόνιτσα	20	Ρίζος Γιώργος Μάζι	15
Χατζηρούμπης Βασ. Κόνιτσα	15	Τσιλίφης Κων. Τράπεζα	15
Κίτσιου Κουτρομπίνα Ε. Κόνιτσα	15	Πίσπας Α. Δημ. Δίσπρατο	15
Δερδέκης Χρήστος Κόνιτσα	15	Τσίτσος Σωτ. Πληκάτι	20
Ζαχαράκη Ευγενία Κόνιτσα	15	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	20
Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	15	Γούρης Στεφ. Ελεύθερο	15
Τσούκα Φρόσω Κόνιτσα	15	ΑΦΟΙ ΤΑΣΣΙΟΥ Μπουραζάνι	50
Ευαγγέλου Λαμπρινή Κόνιτσα	15	Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	15
Παπαχρήστου Ανδρέας Κόνιτσα	15	Πολιτιστ. Σύλλογος Πηγής	40
Καράκογλου Χαρίσης Κόνιτσα	20	Πορφύρης Χρήστος Οξυά	20
Πορφύρης Ευαγγ. Κόνιτσα	15	Μπλιθικιώτης Δημ. Λαγκάδα	60
Μάλιακας Στ. Κόνιτσα	20	Τζουμάκας Βασ. Νικάνορας	20
Κήτας Βασ. Κόνιτσα	15	Κεφάλας Νικ. Πηγή	15
Τούσιας Θωμάς Κόνιτσα	15	Κατσώτας Χρ. Λαγκάδα	25
Ζδράβου Αλίκη Κόνιτσα	20	Σταυρίδης Βασ. Ελεύθερο	15
Γκόγκος Κώστας Κόνιτσα	15	Παρασκευάς Αντ. Μάζι	15
Ρούσης Νίκος Κόνιτσα	15		
Βαγενά Αποστολία Κόνιτσα	15		

Δρ. Ειρήνη Ε. Οικονόμου-Σταματάκη

Ειδικός Παθολόγος-Καρδιολόγος

Διδάκτωρ, Διπλωματούχος Ψυχολόγος F.U. Berlin

Διευθύντρια Παθολογικής Κλινικής Metropolitan Hospital

Μακαρίου 9 & Ελ. Βενιζέλου 1
185 47 Ν. Φάληρο
Τηλ: 210 4809 000, 210 4809 338
210 4809 339, 210 4809 973
210 4814 887

Ιατρεία: Θέμιδος 6, 151 24 Μαρούσι
Τηλ. Ιατρείου: 210 6122 823
Δέχεται: Τετ.-Πεμ. 6-8 μ.μ. με ραντεβού
Τηλ. Οικίας-Fax: 210 4817 449
Κιν.: 6944 392 273
e-mail: istamataki@metropolitan-hospital.gr

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 210 2759721 - 2102691119

6974 491605

ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: surlams@otenet.gr

ΗΛΙΑΣ Β. ΚΟΥΚΕΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α.Π.Θ.

Σ. ΜΑΝΑΡΗ 2

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τ.Κ. 453 33

ΤΗΛ.: 26510 77585

ΚΙΝ.: 6932 430093

e-mail: ikoyk@otenet.gr

ΠΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΛΕΙΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: 26550 24567

FAX: 26550 24568

PARISSIANA
...αγνά υλικά, νέες γεύσεις!

Το άνω Ηπειρώτικο Ζαχαροπλασείο σας περιμένει να απολαύσετε τις γλυκές του γεύσεις

Δ/ση: Βαγγέλης Σ. Νούτσος

Ζήνωνος 7-9, ΟΜΟΝΟΙΑ

ΤΗΛ. 210 5222269

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Λισθητική & Επανορθωτική Οδοντιατρική

Εμφυτεύματα

Μιλτιάδου 1 & Αγ. Δημητρίου, πλατεία Κηφισιάς

τηλ.: 210 8080010 - 6944 812910

e-mail: ktheodorou@mail.gr

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡ. ΜΗΤΣΑΚΟΥΛΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Αστικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΟ:

ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ & ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3

ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210 3820888

FAX: 210 3820888

ΚΙΝ.: 6977 242412

e-mail: elmitsakouli@ath.forthnet.gr